

Tisdagen den 1 februari

Kl. 13.00–16.08
18.00–21.16

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 11 januari justerades.

§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Tredje vice talmannen meddelade att *Christian Carlsson* (KD) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 29 januari, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Ulf Lönnberg* (KD).

§ 3 Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 3 februari kl. 14.00*.

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
2021/22:14 för torsdagen den 27 januari från skatteutskottet,
2021/22:23 för torsdagen den 9 december 2021 från finansutskottet och
2021/22:28 för torsdagen den 20 januari från finansutskottet.

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2021/22:303

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:303 Bistånd som påtryckningsmedel
av Maria Ferm (MP)
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 18 februari 2022.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokat engagemang.
Stockholm den 31 januari 2022
Utrikesdepartementet
Matilda Ernkrans (S)
Enligt uppdrag
Anna Hammargren
Expeditionschef

Interpellation 2021/22:304

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:304 Marockos brott mot mänskliga rättigheter
av Lotta Johnsson Fornarve (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 25 februari 2022.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 31 januari 2022

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Anna Hammargren

Expeditionschef

§ 6 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2021/22:FPM48 Förordning om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet *COM(2021) 776* till finansutskottet

§ 7 Anmälan om avskrivning av proposition och följdmotioner

Tredje vice talmannen meddelade att talmannen den 28 januari avskrivit proposition 2021/22:65 *En ytterligare förlängning av anståndstiden för att möjliggöra avbetalning av tillfälliga anstånd* samt de med anledning av propositionen väckta motionerna 2021/22:4343 och 4345–4347.

§ 8 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Skatteutskottets betänkande

2021/22:SkU10 Riksrevisionens rapport om Skatteverkets arbete med att beskatta delningsekonomin

Justitieutskottets betänkande

2021/22:JuU12 Riksrevisionens rapport om effektiviteten i Polismyndighetens arbete med information till brottsutsatta

Utbildningsutskottets betänkanden
2021/22:UbU5 Riksrevisionens rapport om urvalet av elever till Pisaundersökningen
2021/22:UbU9 En sammanhållen utbildning för nyanlända som har utbildningsplikt

Trafikutskottets betänkande
2021/22:TU5 Kollektivtrafikfrågor

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden
2021/22:MJU12 Brott mot djur – skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem
2021/22:MJU14 Livsmedelspolitik

Prot. 2021/22:62
1 februari

§ 9 Svar på interpellation 2021/22:290 om åtgärder för en bättre diabetesvård

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Johan Hultberg har frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till en kartläggning av de regionala skillnaderna i diabetesvården liksom till inrättandet av en nationell diabetessamordnare, och om inte, vilka andra åtgärder regeringen avser att vidta för att utveckla diabetesvården i allmänhet och för att minska de regionala skillnaderna i synnerhet. Vidare har Johan Hultberg frågat mig om jag avser att ge Socialstyrelsen i uppdrag att analysera eller vidta några andra åtgärder i syfte att adressera problemet med bristande psykosocialt stöd. Slutligen har Johan Hultberg frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till en nationell stöd- och rådgivningsfunktion i syfte att ge Sveriges diabetiker förbättrad tillgång till stöd och rådgivning.

Diabetes är en av Sveriges stora folksjukdomar. Det förebyggande arbetet är viktigt, liksom en trygg och kunskapsbaserad vård. Enligt hälso- och sjukvårdslagen är det regionernas ansvar att erbjuda hälso- och sjukvård. För mig är det viktigt att Sveriges befolkning ska erbjudas en behovsanpassad och effektiv hälso- och sjukvård av god kvalitet. Det inkluderar självklart diabetesvården. Regeringen arbetar därför med att stödja utvecklingen av hälso- och sjukvården i hela landet. Socialstyrelsen har i uppdrag att ge stöd till vården, och myndigheten tar bland annat fram nationella riktlinjer som utgör en vägledning för vårdgivare.

De nationella riktlinjerna för diabetesvård uppdaterades 2018 efter en översyn, och myndigheten bedömer att riktlinjerna har betydelse för att personer med diabetes ska få en god och jämlik vård. I riktlinjerna finns bland annat rekommendationer om gruppbaseade utbildningsprogram till personer med diabetes med stöd av personer med både ämneskompetens och pedagogisk kompetens. Det är Socialstyrelsens uppdrag i egenskap av expertmyndighet att överväga om riktlinjerna behöver utvärderas eller uppdateras när det till exempel gäller psykosocialt stöd.

Nationella arbetsgruppen för diabetes har utvecklat viktiga riktlinjer och undervisningsmaterial och ingår i det nationella programområdet för endokrina sjukdomar, som drivs av Sveriges regioner i samverkan. Det pågår även en studie av om unga vuxna får en bättre glukoskontroll via en

virtuell diabetesmottagning. De kan där kontinuerligt nå sin läkare eller diabetessjuksköterska genom textmeddelande eller videomöte via en särskild app genom exempelvis sin smartphone. Jag ser mycket positivt på att studier pågår om hur diabetesvården kan förbättras.

När det gäller medicintekniska produkter har Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket sedan 2019 ett permanent regeringsuppdrag att göra hälsoekonomiska bedömningar av medicintekniska produkter, bland annat insulinpumpar. Syftet är att bidra till en mer kunskapsstyrd och likvärdig användning av medicinteknik i hela landet.

Diabetesvården i Sverige har en lång tradition av kvalitetsuppföljning med hjälp av det nationella diabetesregistret. Registret bidrar till en mer likvärdig och jämlik diabetesvård och ska möjliggöra jämförelser inom vården på både nationell och regional nivå. Under 2022 avsätter regeringen 74,5 miljoner kronor för den fortsatta utvecklingen av nationella kvalitetsregister.

När det gäller stöd och rådgivning till diabetiker är det viktigt att regionerna tillser att diabetesvården är tillgänglig och kan ge ett gott stöd utifrån patienternas behov. Vid behov av akut sjukvårdsrådgivning dygnet alla timmar finns 1177 Vårdguiden och vid akuta problem även jourmottagningar samt akutmottagningar vid behov.

Primärvården utgör en central del i diabetesvården. Regeringen avsätter under 2022 cirka 3 miljarder kronor för att stärka primärvården genom utvecklingen av den nära vården. Vidare har regeringen lagt fram lagstiftning för att stärka rätten till fast läkarkontakt. Genom sammanhållen personcentrerad vård och genom att alla kan välja en fast läkarkontakt på sin vårdcentral kan personer med kroniska sjukdomar, inklusive diabetiker, få en bättre vård. Dessutom kan hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser stärkas.

Sammantaget bedömer jag att dessa insatser bidrar och kommer att bidra till en bättre vård för personer med diabetes. Regeringen följer frågan, och jag utesluter inte ytterligare åtgärder.

Anf. 2 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret på min interpellation om åtgärder för en bättre diabetesvård.

Svensk diabetesvård håller verkligen en mycket hög nivå i ett internationellt perspektiv. Det är en vård som vi i grunden ska vara väldigt stolta över. Samtidigt får vi inte slå oss till ro och nöja oss med den vård som vi har i dag, utan vi måste ständigt göra vad vi kan för att utveckla den och göra den ännu mycket bättre. Det är trots allt på det sättet att vi vid sidan av de internationellt goda resultaten även har stora och allvarliga brister inom diabetesvården. Vi har också helt omotiverat stora regionala skillnader i vården.

Mycket av det som behöver bli bättre är egentligen inga konstigheter. Många av bristerna och problemen skulle exempelvis försvinna, fru talman, om bara efterlevnaden och följsamheten gentemot de nationella riktlinjerna var bättre.

I min interpellation beskriver jag några av de problem och brister som finns i den svenska diabetesvården. Jag lyfter fram problemen med de omotiverat stora skillnaderna i vården, skillnader som framför allt finns

mellan regionerna men som också faktiskt finns inom regionerna mellan olika mottagningar och vårdcentraler.

Detta är ett generellt problem som gäller svensk hälso- och sjukvård i stort och som är ett misslyckande för regeringen. Men inom diabetesvården är problemet kanske särskilt påtagligt. Det handlar inte minst om ett av de områden som jag lyfte fram lite särskilt i min interpellation, nämligen tillgången till modern medicinteknik i form av avancerade system för kontinuerlig glukosmätning och avancerade insulinpumpar. Det ska inte vara ett "postkodlotteri" som avgör vilka hjälpmedel man som diabetiker får, utan det ska naturligtvis vara styrt av behovet.

Fru talman! Jag gillar verkligen teknik. Jag är övertygad om att den snabba utveckling som vi nu ser av sensorer och alltmer avancerade och självständiga insulinpumpar i kombination med den digitalisering som sker av vården i stort fullkomligt kommer att revolutionera diabetesvården. Tack vare kontinuerlig glukosmätning skapas ett fantastiskt underlag och fantastiska förutsättningar för en betydligt mer individanpassad vård, liksom för forskning och utveckling av vården i stort.

Men enkom teknik är heller inte saliggörande. Var är kuratorn, psykologen och terapeuten? Den frågan ställde Ida Lindstén och Sara Hammer från organisationen Ung Diabetes i en debattartikel i Dagens Medicin för ett par år sedan.

Tyvärr är frågan lika befogad i dag som den var då. Många diabetiker är i stort behov av psykosocialt stöd, men alltför få får det. Detta är bakgrunden till min interpellation.

Vad kan vi göra för att diabetesvården ska bli mer jämlik över landet och för att förbättra det psykosociala stödet? Vilka åtgärder kan vidtas för en bättre diabetesvård?

Vi moderater har lagt fram en lång rad förslag, som vi presenterar i vår särskilda motion om diabetesvården, och flera av förslagen har jag lyft fram i min interpellation. Tyvärr uppfattade jag inte att ministern sa ja till något av de förslag jag förde fram. Jag hörde inte heller ministern föra fram några egna förslag.

Därför frågar jag ministern: Har ministern inga förslag? Avser ministern inte att ta några nya initiativ eller vidta några nya åtgärder för en bättre diabetesvård?

Anf. 3 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Nu när vi har den här debatten tänker jag rätt mycket på en av mina bästa vänners pappa som gick bort förra helgen. Han fick diabetes när han var fyra år. Han levde ett långt liv och var såklart med om en helt revolutionerande utveckling. Barn som i dag får diabetes kommer sannolikt även de att behöva leva med diabetes hela livet, även om vi faktiskt inte vet vad forskning och teknik kan möjliggöra för att de ska få leva sina liv med så liten påverkan som möjligt.

Det är alltid intressant att diskutera hälso- och sjukvård med Johan Hultberg, och jag tror inte att vi står särskilt långt från varandra i att vilja diabetesvården bättre.

Men det är nog bra att titta på hur sjukvården i dag styrs, inklusive diabetesvården. Socialstyrelsen har tagit fram nationella riktlinjer, och man har också i löpande uppdrag att se över vilket stöd som bedöms vara nödvändigt, till exempel ett psykosocialt stöd.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

Sveriges Kommuner och Regioner jobbar också med kunskapsstyrning på 16 nationella patientområden, och diabetes är ett av dem. Jag tror mycket på denna kunskapsstyrning där man både lär, samverkar och samarbetar.

Det är 16 regioner som har egna regionala diabetessamordnare, och så här långt har ingen framfört krav på en nationell samordnare. Detta måste nog komma från Socialstyrelsen eller från regionerna om vi ska vidta en åtgärd som överprövar det arbete regionerna gör.

Johan Hultberg får gärna lägga ut texten lite grann om varför de förslag som presenteras i hans interpellation passar särskilt bra för diabetesvården. Vad är det som talar för det snarare än en fortsatt kunskapsstyrning och hur vi jobbar med tillsyn och kvalitetsregister? Diabetesregistret har ju ganska många år på nacken och har verkligen kunnat vägleda oss.

Återigen: Det arbete regionerna bedriver är framgångsrikt, men så länge det finns skillnader vill vi såklart mer.

Det är bra att Johan Hultberg lyfter fram skillnaden inte bara mellan regioner utan också inom regioner. Precis så ser det ut, och det manar verkligen till eftertanke när det gäller hur varje enskild region arbetar. Uppenbart finns det mycket kunskap, så vad är det som gör att den inte når ut i kapillärerna? Vad är det som gör att alla inte får samma goda vård eller att alla inte når samma goda resultat? Det är frågor väl värda att fundera på.

Johan Hultberg kan få ägna nästa inlägg åt att beskriva varför diabetesvården skulle vara särskilt lämplig för specifikt dessa åtgärder. Min bild är att det finns riktlinjer, register och resurser.

Vi har också den primärvårdsproposition som regeringen har lagt fram, men minns jag inte helt fel vill Moderaterna avslå den. Men vore det inte rimligt med fastläkare i primärvården? Inte minst skulle nog patienter med diabetes ha stor nytta av att få en fast vårdkontakt i form av en fastläkare.

Anf. 4 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Jag är övertygad om att jag och ministern delar vilja att utveckla svensk diabetesvård. Men jag känner en viss frustration över att ministern intar en så tillbakalutad roll. Jag tycker givetvis precis som ministern att ansvaret för att erbjuda och bedriva en god hälso- och sjukvård först och främst är regionernas. Det är de som är vårdgivarna. Men vi nationella politiker måste ändå kunna se de problem som finns.

De nationella riktlinjerna är ett viktigt verktyg för att utveckla svensk hälso- och sjukvård i stort liksom specifikt inom diabetessjukvården, som vi nu diskuterar. Som ministern nämnde i sitt första inlägg uppdaterades de nationella riktlinjerna för diabetesvården 2018, och det var ett viktigt och bra arbete.

Min poäng är att det inte räcker att utveckla nationella riktlinjer. De behöver också implementeras och efterlevas. Papperstigrar förbättrar inte vården.

Därför hade det varit intressant att titta på exemplet från cancersjukvården där just en nationell cancersamordnare införts för att utveckla cancersjukvården och minska de regionala skillnaderna. Jag tror att man skulle kunna applicera ett motsvarande angreppssätt inom diabetesvården.

Men om socialministern har andra och bättre förslag är jag idel öra. Mitt fokus för denna debatt är att vi ska diskutera lösningar på de problem och utmaningar vi förhoppningsvis båda ser.

När det gäller ojämlikheten är det tydligt att efterlevnaden brister. Ministern nämnde till exempel riktlinjen om gruppbaserat utbildningsprogram. Enligt de nationella riktlinjerna ska alla som har diabetes oavsett typ erbjudas en gruppbaserad patientutbildning. Men en undersökning som gjordes av Diabetesorganisationen i Sverige, Dios, tillsammans med Storstockholms Diabetesförening visade att hela åtta av tio patienter inte har erbjudits en patientutbildning.

Min slutsats är att vi måste titta på vad vi kan göra för att förbättra efterlevnaden av de nationella riktlinjerna, inte bara hänvisa till dem. Då vore det bra med en nationell samordnare. Inte minst hade ett bra första steg varit att genomföra den nationella kartläggningen av orsakerna till den bristande efterlevnaden och till de stora regionala skillnaderna i vården.

Det är ett stort problem med detta postkodslotteri, inte minst när det gäller vilken tillgång man får till medicintekniska hjälpmedel. Det gäller också stöd i skolan och mycket annat där skillnaderna är stora och där det finns en stor frustration hos alla dem som lever med diabetes eller har barn med diabetes.

Ministern lyfte fram betydelsen av Nationella diabetesregistret. Det är samma sak här: Det i sig leder inte till att vården blir bättre. Det är ett verktyg, ett underlag för att utveckla vården. När det tydligt visar stora regionala skillnader måste vi ta nästa steg och ställa oss frågan vad vi kan göra för att adressera dem.

Så återigen: Vilka åtgärder är regeringen beredd att vidta? Är man till exempel beredd att ge Socialstyrelsen i uppdrag att titta på hur man kan förstärka det psykosociala stödet eftersom det är något få diabetiker får trots att många efterfrågar det?

Anf. 5 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Det går inte att komma ifrån att sju av tio regioner styrs av moderater, Johan Hultberg. Men det finns kanske en dialog mellan Johan Hultberg och företrädare för Moderaterna i olika regioner där man verkligen efterfrågar detta och bedömer att man inte klarar av det uppdrag man har, vilket är att följa nationella riktlinjer och att använda sig av de riktlinjer och rekommendationer som finns från TLV. En regional samordnare betyder väl inte att man bara samordnar sig inom regionen utan även mellan regioner genom samarbete och samverkan.

Jag säger inte att inte mer behöver göras, men Socialstyrelsen har inte pekat på specifikt dessa insatser, inte heller Sveriges Kommuner och Regioner och inte heller någon specifik region.

Jag vänder mig emot beskrivningen av svensk sjukvård som ett postkodlotteri. Jag måste säga att jag tycker att det är lite väl effektsökande.

Något som varit viktigt är det uppdrag som TLV, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, haft att kartlägga hur det står till med hjälpmedel vid diabetes. Kartläggningen visar att det finns variationer mellan regionerna. En majoritet av dem utgår från Socialstyrelsens riktlinjer när de bedömer om det är lämpligt för en patient med diabetes att till exempel använda insulinpump. Förhoppningen när man gör denna typ av kartläggning är att den ska finnas som ett underlag både för diskussionerna i den arbetsgrupp som ligger under Socialstyrelsen och för att fortsätta att ge rekommendationer.

Sedan 2019 har TLV ett permanent uppdrag att genomföra hälsoekonomiska bedömningar av medicintekniska produkter, och meningen är att de ska ligga till grund för både inköp och upphandling och självfallet för de kliniska beslut som vården sedan fattar.

Återigen: Det finns register och riktlinjer, men det finns också stora resurstillskott. Jag vill understryka detta och gärna höra hur Johan Hultberg själv ser på primärvårdsarbetet. Det handlar mycket om att ha en tillgänglig primärvård där de som har diabetes har såväl en fast kontakt som enkel möjlighet att få kontakt med vården så att de kan leva ett långt liv med en kronisk sjukdom som diabetes.

När det gäller att vi skulle ha en samordnare specifikt för diabetes vet jag inte vilket skäl Johan Hultberg ser till att just diabetes skulle ha detta och vad som skulle vara fördelen jämfört med andra diagnosjukdomar. Däremot behöver det finnas samverkan mellan regioner men också samverkan inom regioner. Det finns skillnader mellan regioner men också inom regioner. All kunskap som finns är viktig att använda sig av när man arbetar i vården och när man styr svensk hälso- och sjukvård.

Anf. 6 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! För att kunna veta hur vi ska åtgärda de brister som jag lyfte upp i min interpellation – bristande efterlevnad av de nationella riktlinjerna liksom stora och omotiverade regionala skillnader – tror jag att det hade varit bra att göra kartläggningen först. Det hade varit ett bra första steg om vi hade kunnat enas om detta här i kammaren i dag. Låt oss ge Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra kartläggningen som en grund för ett fortsatt utvecklingsarbete.

Jag lägger ingen prestige i vilka åtgärder vi sedan vidtar för att komma till rätta med de problem som vi ser. Jag och Moderaterna har fört fram förslaget om en nationell samordnare som *ett* förslag just för att vi tycker att erfarenheterna från cancervården är goda. Den nationella samordnaren har på intet sätt klivit in och överprövat eller styrt regionerna på det sättet, utan den personen har haft en viktig funktion för att påtala brister, sprida kunskap och säkerställa att standardiserade vårdförlopp och riktlinjer implementeras på ett hyggligt likvärdigt sätt över hela landet. Samtidigt behöver naturligtvis regionala och lokala anpassningar göras utifrån de förutsättningar som finns i just den regionen eller på den vårdcentralen eller mottagningen.

Jag skulle kunna göra politiska poänger av att 90 procent av patienterna med typ 1-diabetes i moderatstyrda Halland använder sensorbaserad kontinuerlig glukosmätning medan bara 65 procent i S-styrda Västmanland gör det, men min poäng är bara att adressera problemen. Ministern får gärna avfärda alla mina förslag, men jag har fortfarande inte hört ett enda konkret förslag från ministern om vad man skulle vilja göra.

När det gäller primärvården är vi överens om att den behöver stärkas. Det är viktigt med fasta läkarkontakter, men jag vill inte låsa in patienter på det sätt som regeringen föreslår i sin primärvårdsreform. Jag tycker att det är viktigt att man om man är missnöjd med vården ska kunna byta vårdgivare och också söka sig utanför den egna regionen.

Anf. 7 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag ska börja där Johan Hultberg slutade. Patienter får enligt propositionen byta fastläkare två gånger per år, vilket inte är så lite. Jag tror att man tar miste om man har för mycket tilltro till att patienter ska få en god vård genom att välja bort det dåliga och välja det bra och om man tror på den typen av system.

Det finns dessutom ett stort stöd för sättet att arbeta med fastläkare på det sätt som presenteras i propositionen. Jag har goda förhoppningar om att detta inte bara ska gå igenom riksdagen utan också bli verklighet. Det kommer att betyda mycket för den som behöver en fastläkare.

Låt mig säga att ett kartläggningsarbete är något annat och att jag inte avvisar det, men när vi börjar tala om de konkreta lösningarna på ett sätt som egentligen inte är hämtat från vare sig Socialstyrelsens uppföljningar, Sveriges Kommuner och Regioner eller enskilda regioner tycker jag att det blir svårare. Men naturligtvis ska vi hela tiden öka vår kunskap och använda både myndigheter och inte minst regioner för att se till att man får en god vård. Regional samverkan är inte bara viktigt utan helt avgörande. Om var och en bara ser till sitt eget kommer det att bli väldigt svårt.

Johan Hultberg skulle avstå från att göra en partipolitisk variant av detta, men han kunde ändå inte låta bli att nämna just jämförelsen mellan Halland och Västmanland. Då kan inte jag låta bli att säga att Halland är en av få regioner som inte har en regional samordnare. Det kan vara en bra början. Om man har regionala samordnare i alla regioner underlättas samverkan dem emellan. Ett ganska gott exempel är 1177, där medborgarna upplever att alla ringer samma nummer och får samma stöd. Men det är en samverkan mellan alla regioner som ligger bakom, och det vore alldeles utmärkt om man kan tänka sig detta på fler håll. Det uppmuntrar jag gärna.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2021/22:283 om åtgärder mot skuggsamhället

Anf. 8 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Ludvig Aspling har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att påföljderna för personer som underlättar illegal migration genom att anställa illegal arbetskraft ska stå i proportion till problemets allvar. Han har också frågat mig om jag avser att vidta några ytterligare åtgärder för att göra det svårare eller mindre lönsamt att anställa illegal arbetskraft.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att förhindra att arbetstagare i Sverige exploateras och system missbrukas. En ny straffbestämmelse om människoexploatering har införts. För att motverka att arbetsgivare anställer personer som inte får arbeta i Sverige har straffavgiften fördubblats.

I december presenterade jag nya förslag för att skärpa reglerna för arbetskraftsinvandring, bland annat genom införande av bindande anställningsavtal, utökade kontroller av anställningsvillkoren och ett försörjningskrav för anhöriginvandring. Förslaget innebär också att brottet organiserande av människosmuggling utvidgas.

Prot. 2021/22:62

1 februari

Svar på
interpellationer

Under det här året kommer regeringen att presentera fler förslag på förändringar av regelverket för arbetskraftsinvandring, och regeringen är beredd att vidta de ytterligare åtgärder som kan tänkas vara nödvändiga.

Anf. 9 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! När statsrådet Ygeman intervjuades i tidningen Expressen angående regeringens arbete mot det så kallade skuggsamhället var han för en gångs skull ärlig nog att kalla det hela ett misslyckande. Det är ju ingen nyhet, utan regeringen har fått ett antal larmrapporter som bekräftar den bilden. Jag tänkte ge statsrådet chansen att förklara lite grann hur man tänker kring denna fråga.

Orsakerna till att problemet blivit så stort är framför allt en ultraliberal migrationslagstiftning, obefintliga utlänningskontroller och en fullständigt tandlös lagstiftning mot arbetsgivare som väljer att utnyttja illegal arbetskraft.

I en granskning från Riksrevisionen från år 2020 som heter *Statens insatser mot exploatering av arbetskraft* står det så här i avsnitt 3.4: ”Sedan 2004 har två fall resulterat i fällande domar för brottet människohandel på grund av tvångsarbete. ... Sedan det nya brottet människoexploatering infördes 2018 har det endast varit ett fall där en arbetsgivare dömts för brottet.”

Brottet människoexploatering är ju det som statsrådet väljer att lyfta fram som en framgång i interpellationssvaret.

Riksrevisionen fortsätter: ”Det är olagligt för arbetsgivare att ha anställda som saknar arbetstillstånd och det kan straffas med böter, särskild avgift eller fängelse.” Riksrevisionen konstaterar att det är närmast obefintlig risk att straffas för den arbetsgivare som exploaterar arbetstagare.

Detta är kanske inte så jättekonstigt med tanke på att det händer att statsråd själva väljer att anställa illegal arbetskraft för att till exempel städa deras lyxvillor.

Riksrevisionen fortsätter: En av de viktigaste riskfaktorerna för att grov arbetskraftsexploatering ska breda ut sig i ett land är att det föreligger låg risk att bli fälld för människohandel, för tvångsarbete eller liknande brott. Sverige har fått återkommande kritik för sitt arbete med att utreda och åtala i fall av människohandel. Europarådets expertkommitté lyfter i rapporten från 2018 särskilt fram att rättsväsendet behöver stärka sin förmåga att utreda och åtala fall av människohandel för arbetskraftsexploatering.

Om man då ser till vilka faktiska konsekvenser som drabbar den som anställer illegal arbetskraft ser man att även om dessa personer mot all förmodan skulle avslöjas blir konsekvenserna inte särskilt kännbara.

I 20 kap. 5 § utlänningslagen står det: ”Till böter eller, när omständigheterna är försvårande, fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet har en utlänning anställd, om utlänningen 1. Inte har rätt att vistas i Sverige, – – –.”

Trots att ett par hundra personer ertappas med att arbeta illegalt i Sverige varje år är det till dags dato noll arbetsgivare som faktiskt har dömts till ett frihetsberövande straff. Den särskilda avgift som utdöms och som statsrådet också hänvisar till i interpellationssvaret är dessutom så låg att detta i de allra flesta fall är en ren vinstaffär för arbetsgivarna, särskilt om

man tänker på att lönerna är låga och att man slipper betala in skatt, sociala avgifter och så vidare.

I en dom ansåg rätten till exempel att brottet att en arbetsgivare hade 21 illegala personer anställda på en byggarbetsplats fortfarande inte var så allvarligt att det nådde upp till kravet som ska ställas för att någon ska dömas till ett frihetsberövande straff.

Jag vill därför fråga Anders Ygeman följande: Anser han inte, helt är-
ligt, att man om man har 21 illegala anställda borde dömas till ett frihets-
berövande straff?

Anf. 10 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag tackar Ludvig Aspling för frågorna.

Jag ska börja med den sista frågan och säga att den svenska grundlagen är utformad så att det inte ankommer på statsråd att ha synpunkter på hur självständiga domstolar utför sitt arbete. Det har konstitutionsutskottet i flera fall påpekat, i vissa fall även där Sverigedemokraterna själva har varit drivande.

I vissa länder där Sverigedemokraternas systerpartier styr är det inte så, där det är kraftigt politiserade rättsväsen. Men jag vänder mig mot att vi ska införa en sådan ordning i Sverige.

Det är bra att Ludvig Asplund – jag ber om ursäkt, Ludvig Aspling ska det vara; rätt ska vara rätt, något som inte minst Ludvig Aspling själv känner till – konstaterar att många av de missförhållanden som vi i dag tvingas ta hand om infördes av den moderatledda regering som Ludvig Aspling själv vill återinföra och som han och hans partiledare äter köttbullsluncher och fikar med. Där verkar Ludvig Aspling inte ha klarat av att dra några slutsatser av det som han själv kallar för ultraliberal arbetskraftsinvandring.

Jag tycker att det är ett misslyckande att vi har ett så stort skuggsamhälle som vi har. Jag tror att det beror på arbetskraftsinvandringen. Det beror på att för få människor som har fått ett nej på sin asylansökan har återvänt eller utvisats. Det beror på att vi har en för slapp gränskontroll vid EU:s yttre gräns, där viseringar ges på alltför svaga grunder och som sedan fortplantas via Schengensystemet.

Vad ska vi då göra i Sverige? Först och främst ska man notera att Sverige ligger på den övre halvan i vårt återvändandearbete jämfört med andra länder. Många av dem är länder där Ludvig Asplings partikamrater styr. Vi återsänder både fler människor och en större andel än våra nordiska grannar gör.

Men vi är inte nöjda. Detta är ett misslyckande. Vi behöver fler kontroller, vi behöver ökad upptäcktsrisk och vi behöver sätta åt de arbetsgivare som utnyttjar illegal arbetskraft.

Jag kan konstatera att vi under denna regeringsperiod har dubblat antalet gränspolis i Sverige och dubblat antalet polisanställda. Vi har 10 000 fler poliser, vi satsar 12 miljarder kronor mer på polisen och vi har lyckats återsända människor till länder dit vi under 10 eller 20 år inte har lyckats återsända människor. Sedan regeringen tillträdde tror jag att vi har återsänt över 90 000 människor.

Det görs alltså mycket, men mer ska göras. Men vi är inte nöjda förrän alla som jobbar i Sverige gör det på ett legalt sätt och med kollektivavtalsvillkor i grunden.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 11 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Jag tänkte börja med att lite kortfattat förklara för Anders Ygeman vad det är som statsråd bör och inte bör kommentera. Jag är helt enig i att statsråden inte bör kommentera enskilda fall. Men det som jag lyfter fram här i debatten är påföljdspraxis, alltså vilket straff som i typfallet utdöms för en viss gärning. Det är statsrådet inte förhindrad att kommentera. Men jag skulle gärna vilja höra vad han har att säga om detta.

En annan sak som jag tycker är lite intressant i hela den här soppan är hur regeringen ser på detta ur en straff- och preventionsteoretisk synvinkel. När man bestämmer straffskalor i Sverige utgår man ofta från det som kallas för proportionalitet och relativ proportionalitet. Lite förenklat betyder det att ett straff ska stå i proportion till en gärnings allvarlighet och att gärningar som är ungefär lika allvarliga ska straffas ungefär lika hårt.

Man kan utgå från att skälen till att det är olagligt att anställa illegal arbetskraft är att det underminerar arbetsmarknaden – det är alltså illojal konkurrens – och att det möjliggör illegal vistelse här. Det är ofta en utnyttjandesituation, och det undanhåller samhället skatt och sociala avgifter.

Men enligt dagens regler räcker alltså inte ens 21 illegala anställda för att man ska dömas till en frihetsberövande påföljd.

Ponera i stället att en arbetsgivare bara hade hjälpt arbetstagaren att undanhålla skatt och själv undanhållit sociala avgifter som motsvarar det belopp som undanhålls när man anställer 21 illegala personer på en byggarbetsplats. Om dessa 21 byggjobbare hade en ganska låg lön, säg 20 000 kronor per månad, vilket motsvarar 9 600 kronor i skatt och sociala avgifter, innebär det att man undanhåller ungefär 2 ½ miljon kronor i skatt och sociala avgifter.

En vanlig svensk företagare som undanhåller 2 ½ miljon kronor i skatt döms för grovt skattebrott. Det är helt uppenbart. Jag tror att praxis ligger någonstans runt tio prisbasbelopp för grovt skattebrott. En person som gör det får utan tvekan skaka galler. Det är sex månaders till sex års fängelse för grovt skattebrott.

Undanhåller man däremot denna summa genom att anställa illegal arbetskraft blir påföljden i stället böter. Detta är väldigt märkligt.

Ser man till hur allvarlig brottsligheten är är det ena dessutom betydligt allvarligare än det andra. En person som anställer illegal arbetskraft är dessutom en person som så att säga ofta utnyttjar personer i en utsatt ställning, underlättar för skuggsamhället och underminerar dessutom arbetsmarknadens funktion på ett annat sätt. Detta är därför en betydligt allvarligare gärning. Men trots detta bestraffas den mycket mildare. Detta tycker jag faktiskt är något mystiskt.

Jag har försökt att söka lite grann i propositioner och så vidare för att se om det finns ett svar på varför man ser så otroligt milt på detta brott, att anställa illegal arbetskraft i Sverige. Men jag har inte hittat något vettigt svar. Jag misstänker att statsrådet i alla fall någon gång bör ha funderat kring detta. Borde man alltså egentligen inte skärpa straffen för detta brott? Det skulle vara ett väldigt effektivt sätt att komma åt de personer som möjliggör att skuggsamhället bibehålls och att det växer.

Sedan tycker jag inte att statsrådet ska skylla de problem som Sverige har på Europeiska unionen. Vi kan alla ha åsikter om att den yttre gränsen borde kontrolleras bättre. Det kan jag absolut hålla med om; jag avviker

inte där. Men det är en konstant. Det är vad det är. Frågan är vad regeringen gör här och nu, alltså vilket ansvar som regeringen har för att använda de åtgärder som man kan vidta här och nu.

Prot. 2021/22:62
1 februari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 12 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! EU är ju inte alls en konstant. Om vi ser att en av tre viktiga orsaker till att det svenska skuggsamhället fylls på är att EU:s yttre gräns är för porös och att visum ges på felaktiga grunder måste vi se till att ändra det för att täppa till hålet, på precis samma sätt som vi ska se till att fler människor som inte har rätt att vistas i Sverige återvänder och på precis samma sätt som vi ska se till att de som utnyttjar illegal arbetskraft får tuffa påföljder. Där har jag och Ludvig Aspling uppenbarligen olika uppfattningar.

Sedan noterar jag att Ludvig Aspling har en helt egen konstitutionsutskottsverksamhet som kan tolka vad som är rimligt eller orimligt. Jag kan bara konstatera att Sverigedemokraterna var med och gav en anmärkning till det statsråd som just nu står i talarstolen för att statsrådet vid den tidpunkten tyckte att det var glädjande att en terrorist kunde dömas för terroristbrott. Jag kan bara notera att Ludvig Aspling nu har en annan uppfattning än vad Sverigedemokraterna hade vid det tillfället, men jag kommer inte att uttala mig om en enskild dom i ett enskilt fall – oavsett hur Ludvig Aspling försöker tolka sitt konstitutionsutskotts praxis.

Man ska komma ihåg att sanktionsavgiften för dem som har haft en anställd i mer än tre månader är nästan 100 000 kronor. Har du anställt 25 personer under den tiden är sanktionsavgiften alltså ganska exakt 2,5 miljoner kronor.

Vad Ludvig Aspling gör – det kanske är svårt att se för den som tittar på den här debatten – är ett illusionstrick. Han jämför nämligen utfallet i en enskild dom, där vi inte vet vad grunderna för straffmätning var, med en tänkt lagstiftning. Men i lagstiftningen finns det ju grund för fängelse. Däremot har domstolen valt, av för mig okända skäl, att inte utdöma det straffet vid det här tillfället. Eftersom vi har ett självständigt rättsväsen och ett självständigt domstolsväsen ankommer det inte på mig att recensera domstolen.

Vad jag dock kan säga är att jag tycker att det har varit för få fällande domar i Sverige när det gäller den här typen av brottslighet. Jag tycker att det har varit för tandlösa kontroller av den här typen av verksamhet. Jag tycker att arbetsgivare som har utnyttjat illegal arbetskraft generellt sett har klarat sig för billigt undan, och jag är beredd att göra de lagstiftnings-skärpningar som krävs för att ändra på det. Det är nämligen ett faktum att det är för låg upptäcktsrisk, vilket jag tror är det viktigaste. Det uppfattas inte som en allvarlig risk att ta att utnyttja dessa människor, och det utgör en grogrund för att människor som inte har rätt att vistas i landet ändå kan stanna. Det är jag beredd att göra vad jag kan för att ändra på.

Anf. 13 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Det är ju lite ledsamt att statsrådet inte förstår skillnaden mellan att kommentera å ena sidan ett enskilt fall och å andra sidan påföljdspraxis. Det är någonting man borde förstå om man sitter och jobbar i Regeringskansliet.

Jag tror dock att vi måste sluta hoppas på att Socialdemokraterna ska vakna till och ta detta på allvar, fru talman. Jag tror att det som behövs är att till exempel byggsektorn, som det var frågan om i det fall jag lyfte, själv agerar.

Många av de civilrättsliga reglerna kring byggande har i Sverige under lång tid så att säga överlåtits till branschen genom standardavtal, typ AB och ABT, AMA-systemet och så vidare. Jag tror att det är dags att Byggandets Kontraktskommitté helt enkelt börjar utveckla de här standardavtalen och, när de gör det, lyfta in tuffare sanktioner för företag som anställer illegal arbetskraft. I praxis i dag är det en hävningsgrund om man till exempel har en underentreprenör som anställer illegal arbetskraft, men jag tror att det som behövs är tuffare regler än så – alltså riktigt kännbara skadestånd för personer som gör så här.

Jag tycker naturligtvis i grund och botten att detta ska vara en straffrättslig fråga; ha ingen tvekan om det. Detta ska vara en straffrättslig fråga. Men när vi har en regering som sover på arbetstid måste andra parter kliva in och ta ansvaret i stället. Jag hoppas att Byggandets Kontraktskommitté har en bevakning på detta så att de ser den här debatten och i alla fall tar detta under betänkande.

Anf. 14 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Ludvig Aspling ägnar sig åt sitt illusionstrick. I stället för att diskutera sakfrågan far han ut i olika juridiska piruetter.

Sakfrågan kvarstår: Vi behöver skärpa straffen, och vi behöver vända på varje sten för att göra det som krävs för att se till att de arbetsgivare som utnyttjar illegal arbetskraft kan ställas inför rätta. Jag har inget emot om olika byggnadsbranschkommittéer gör sitt jobb, men grunden måste vara rättsväsendet.

Vi kan inte, som Ludvig Aspling säger, ta för givet att det ska komma ny påfyllnad i form av människor som passerar EU:s gräns på oklara visum. Där har jag uppenbarligen högre ambitioner än Ludvig Aspling och Sverigedemokraterna. Vi kan inte heller blunda för den arbetskraftsinvandring som står för en betydande del av påfyllnaden. Där har jag lagt fram konkreta förslag, och jag kommer att lägga fram ytterligare konkreta förslag. Då får vi se vad Ludvig Asplings och Sverigedemokraternas uttåg är värda.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2021/22:293 om återvändarverksamheten

Anf. 15 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Maria Malmer Stenergard har frågat mig om jag och regeringen avser att formulera ett konkret och mätbart mål för återvändarverksamheten. Maria Malmer Stenergard har också frågat mig vilka övriga konkreta åtgärder som jag och regeringen avser att vidta för att säkerställa att fler som inte har rätt att vistas här lämnar landet.

De som har asylskäl ska få stanna i landet och bli en del av samhällsgemenskapen, men den som får avslag ska återvända. Det är bara så vi kan upprätthålla en hållbar och rättssäker migrationspolitik.

Antalet asylsökande till Sverige är det lägsta på över 20 år. Sedan 2014 har närmare 95 000 före detta asylsökande personer lämnat Sverige. Från 2015 har antalet efterlysta minskat med över 3 000 personer. Sveriges andel av återvändande ligger över genomsnittet i EU. Samtidigt måste betydligt mer göras.

Regeringen har fattat en rad beslut för att avsevärt öka återvändandet, med uppdrag till Migrationsverket och Polismyndigheten. Vi inför nya möjligheter för polisen att använda sig av biometriska verktyg som ansiktsgenkänning och fingeravtryck för identifiering, och vi har sedan 2016 fördubblat antalet förvarsplatser. Vi kommer att fortsätta att presentera förslag och vända på varje sten för att komma till rätta med problemen.

Anf. 16 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Under lång tid har Sverige haft höga nivåer av invandring och låga nivåer av integration. Ett ja har inte varit ett ja. Den som har fått tillstånd att stanna borde inte bara välkomnas innanför våra gränser utan också in i det svenska samhället på riktigt. Så snart som möjligt ska man lära sig språket och förväntas stå på egna ben. Så är det tyvärr inte i dag.

Alldeles för många barn lär sig inte svenska. Alltför många fastnar i utanförskap med bristande språkkunskaper och bidragsberoende. Barn ärver sina föräldrars utanförskap och känsla av hopplöshet. Det så kallade hedersförtrycket, som inte har med heder att göra utan bara med förtryck, begränsar och hotar. Människor får inte möjlighet att växa till sin fulla potential. Det är förödande för den enskilde men också för samhället. Det är ett enormt misslyckande.

Fru talman! Precis som ett ja borde vara ett ja borde också ett nej vara ett nej. Den som har fått nej på sin asylansökan ska lämna landet. Så är det tyvärr inte heller i dag. Färre än hälften av dem som ska lämna landet gör det frivilligt. Över hälften av ärendena överlämnas till polisen för att verkställas med tvång, och bara ett av tre av de ärendena slutar med att personen faktiskt lämnar landet.

Varje år går tusentals människor under jorden och blir en del av ett växande skuggsamhälle präglad av kriminalitet och utnyttjande. När återvändandet inte fungerar leder det också till att fler väljer att söka sig till just Sverige eftersom de vet att de har stor chans att på något sätt stanna.

Statskontoret har nyligen släppt en rapport om myndigheternas arbete med återvändande. Det är ingen rolig läsning för en migrationsminister och inte heller för en bekymrad medborgare. En del av den kritik som framförs i rapporten handlar om regeringens brist på styrning av de myndigheter som berörs av och hanterar återvändandeverksamheten. Bristen på styrning tar sig bland annat uttryck i att ingen av myndigheterna har uttalade mål för återvändandeverksamheten.

Inte heller i årets regleringsbrev för Migrationsverket finns några konkreta mål för återvändandet. Det finns uppdrag om samverkan mellan olika myndigheter, och man säger att andelen personer som avviker under återvändandeprocessen ska minska. Men det finns alltså fortfarande inget konkret mål för hur många, eller exempelvis hur stor andel, som ska återvända vid avslag på asylansökan.

Vår uppgift i den här kammaren är att ta fram den lagstiftning som myndigheterna behöver för att kunna bedriva ett effektivt arbete. Men minst lika viktigt, och det glöms ofta bort i debatten, är ledning och styrning av myndigheterna. För den ledningen och styrningen ansvarar regeringen, men den saknas alltså när det gäller återvändandet.

Därför har jag i interpellationen som den här debatten handlar om frågat migrationsministern om han avser att formulera ett konkret och mätbart mål för återvändandeverksamheten. Två gånger fick vi höra samma mening om att han vill vända på varje sten. Jag kan ha varit ouppmärksam, fru talman, men jag uppfattade faktiskt inget svar alls på frågan om huruvida han kommer att formulera ett mål.

Därför frågar jag igen: Avser regeringen att formulera ett konkret mål för återvändandeverksamheten?

Anf. 17 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Låt mig först säga att jag tycker att Maria Malmer Stenergard håller ett alldeles utmärkt anförande här i kammaren. Det var någon sifferdetalj som jag kanske har en annan synpunkt på, lite beroende på hur man räknar, och samma sak med synen på målet, men i övrigt är jag beredd att instämma i allting som Maria Malmer Stenergard säger. Jag tycker att hon på ett fint sätt både beskriver problemet och avvägningen.

Sedan, när det gäller Maria Malmer Stenergards konkreta fråga, är svaret: Vi sätter ju upp ett mål. Det är det vi gör i regleringsbrevet. Återvändandet ska öka. Vi vet exakt vilken nivå återvändandet låg på förra året. Jag tror till och med att det står "väsentligt öka". Det är alltså självklart.

Statskontorets rapport kom ganska nyligen. En sak de pekar på är den politiska styrningen. Det första vi gjorde var att ge likalydande uppdrag till Migrationsverket och polisen om att öka återvändandet. När det gäller om det sedan ska sättas ett siffermål utöver det, om det till exempel ska sättas upp månadsmål, mål för olika kategorier, ett mål för brottsdömda och ett mål för olika länder har Statskontoret inte någon fast uppfattning om på vilket sätt det skulle kunna gå till eller vad som är önskvärt.

Vi bereder nu Statskontorets rapport på Regeringskansliet. Det är inte omöjligt att vi kommer att ytterligare precisera målen för återvändandeverksamheten, men först måste vi se över den strukturen, så att vi vet vilka mål det är rimligt att sätta och på vilket sätt vi sätter ett mål som bäst lever upp till det övergripande målet, nämligen att fler ska återvända.

Jag stänger absolut inte dörren för det. Det här är ett arbete som pågår just nu på Regeringskansliet.

Anf. 18 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag uppfattar det som väldigt positivt att man öppnar upp för att faktiskt sätta ett konkret mål. Här kan jag tycka att till exempel ett procentmål kan vara lämpligt. Att bara säga att återvändandet ska öka kan ju faktiskt innebära att ett ärende till verkställs, och det tycker jag inte är tillräckligt ambitiöst.

I debatten här före vår sa ministern att Sveriges andel av återvändande ligger över genomsnittet i EU. Det brukar Socialdemokraterna framhålla, och de verkar oroväckande nöjda med det. Jag har framför allt tre invändningar mot det.

För det första: Sverige har haft ett otroligt stort mottagande jämfört med de allra flesta andra EU-länder. Om vårt återvändande inte fungerar, som fallet är nu, får det också väldigt stora konsekvenser för just Sverige.

För det andra: Färsk forskning visar att jämförbara länder, som Norge och Nederländerna, har dubbelt så hög nivå på återvändandet som Sverige. Att dubblera kanske skulle vara ett bra mål.

För det tredje: Det räcker faktiskt inte. Sverige måste ha högre ambitioner än bara genomsnittet i EU. Om regeringen inte maktar med är vi moderater beredda att ta över med ny energi och full kraft. För det här är en riktigt viktig fråga.

Fru talman! En annan sak som ministern anförde i sitt första inlägg var att Socialdemokraterna konstaterar att vi har det lägsta antalet asylsökande på 20 år. De verkar rätt nöjda med det också. Jag har tre saker att säga även om detta.

För det första: Vi har de senaste två åren påverkats av en pandemi, med stängda gränser, då migrationen av förklarliga skäl har stannat upp. Men efterfrågan på att migrera har inte avtagit, och Migrationsverket säger att så fort effekterna av pandemin släpper kommer också migrationen att öka.

För det andra: Vi har under de senaste decennierna haft ett enormt stort mottagande samtidigt som vi har misslyckats kapitalt med integrationen. De senaste tio åren har nästan en halv miljon människor sökt asyl i Sverige. Var femte person som bor här är född i ett annat land. Varannan utrikes född kan inte försörja sig själv. Nu måste andra länder kliva fram och ta ansvar. Sverige måste minska invandringen och klara integrationen.

För det tredje: Vi sticker fortfarande ut. Vi har nästan fem gånger så många asylsökande som Finland, mer än fem gånger så många asylsökande som Danmark och nästan sju gånger så många asylsökande som Norge. Så här kan det inte fortsätta. Är Socialdemokraterna verkligen nöjda med de nivåerna? I min värld, fru talman, ligger de största stenbumlingarna faktiskt helt orörda.

Vi moderater har föreslagit en rad åtgärder för att stärka återvändandet. Vi har i årets budget avsatt pengar för fler förvarsplatser och för införandet av elektronisk övervakning. Vi vill slopa sekretessen mellan myndigheter och stoppa bidrag till dem som vistas här illegalt.

Ytterligare ett förslag som jag skulle vilja uppehålla mig vid är att förlänga tiden som ska ha gått innan någon som fått nej kan söka asyl på nytt. I dag räcker det att hålla sig gömd i fyra år – sedan kan man få sin sak prövad igen. Statskontoret menar att den vanligaste orsaken till att beslut om utvisning inte verkställs är att ärendena preskriberas. Om man förlänger preskriptionstiden minskar också incitamenten för människor att hålla sig gömda. Men detta har Socialdemokraterna sagt nej till, faktiskt så sent som i förra veckan. Varför?

Anf. 19 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag höll med om Maria Malmer Stenergards förra anförande och berömde henne för den fina beskrivningen, men det blir ett lite lägre betyg den här gången. Nu är det statistisk cherry-picking på hög nivå. Det plockas hej vilt. Vill man bevisa det ena pekar man på Finland, vill man bevisa det andra pekar man på Nederländerna och vill man bevisa det tredje pekar man på Norge. Inte ett ord om det egna ansvaret, inte ett ord om de asylpolitiska överenskommelser som man själv har fattat beslut om,

inte ett ord om att man införde de mest liberala arbetskraftsinvandringslagarna i världen och inte ett ord om att man införde EBO som fyller våra miljonprogramsområden med nytillkomna.

Jag är ganska nöjd med att när jag hade ansvaret för polisen och återvändandet var det fler som återvände från Sverige än någonsin tidigare. Jag är ganska nöjd med att vi klarade den kulturförändringen efter åtta år med en moderatledd regering. Jag är nöjd med att vi ligger över EU-snittet i återvändande, speciellt kanske med tanke på vilket stort asylmottagande vi har haft. Att trots det klara att avvisa och utvisa fler än de andra länderna och få fler att återvända är lite av en bedrift.

Ja, jag är glad över att vi har varit mer framgångsrika än våra nordiska grannar Danmark och Finland.

Ja, jag är glad över att vi har de striktaste asylreglerna på 40 år och det lägsta asylmottagandet på 20 år.

Det räcker dock inte. Jag vill mer. Som jag gav uttryck för i interpellationsdebatten före denna måste vi se till att göra om arbetskraftsinvandringen så att vi inte täpper till med fler problem. Vi har den här mandatperioden dubblat antalet förvarsplatser. Vi måste ha betydligt fler förvarsplatser på plats. Det finns en rad åtgärder som jag är beredd att vidta och som jag gärna diskuterar med Maria Malmer Stenergard och Moderaterna. Jag tror att vi i många avseenden kommer att komma fram till samma slutsatser.

Preskriptionstiden kan vi väl diskutera. Vi har en gång dubblat preskriptionstiden. Det ledde inte till någon kraftig förändring. Nu vill Moderaterna dubbla den en gång till. Vi kan väl diskutera om det är rätt åtgärd att vidta. Jag tror möjligen att det är viktigare att diskutera vad som händer efter preskriptionstiden, när den förnyade prövningen sker, än exakt hur lång preskriptionstiden ska vara. Två år är ganska lång tid; fyra år är också ganska lång tid. Men jag stänger inga dörrar när det gäller att diskutera den frågan.

Jag är beredd att vända på varje sten för att göra det som krävs – jag sa det en gång till! Jag är beredd att vidta de åtgärder som behövs för att vi ska ha ett väsentligt större återvändande och för att ett ja ska vara ett ja och ett nej ska vara ett nej.

Anf. 20 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Statistisk cherry-picking, sa ministern. Genom sig själv känner man andra, säger jag.

Ministern säger sig vara nöjd eftersom fler fick återvända under hans tid som minister. Det vore väldigt märkligt annars. Under den tiden, under bara ett år, har vi till exempel haft 163 000 asylsökande. Det säger väldigt lite om andelen som återvänder.

Sanningen är att Socialdemokraterna har haft snart åtta år på sig att öka antalet utvisningar. Strax före jul sa man sig plötsligt vilja ta så kallade krafttag. Vi var många som gladdes, men glädjen avtog snabbt. Det handlade i praktiken om så vaga saker som att Migrationsverket och polisen ska få i uppdrag att intensifiera sitt arbete. Det har de inte ens resurser till, enligt dem själva. Statskontoret har också fått i uppdrag att analysera myndigheternas arbete. Och regeringen har gett Sida i uppdrag att kartlägga Sveriges arbete med återvändande.

I Sverige ska ett nej vara ett nej. Ändå lämnar färre än hälften av dem som har fått ett nej landet frivilligt. Vi har kommit långt förbi den punkt då analyser och kartläggningar räcker. Nu krävs kraftfulla åtgärder. Vi moderater har presenterat en rad förslag på sådana. Men Socialdemokraterna har sagt nej till alla.

Om det nu är som ministern säger, att man är beredd att diskutera pre-skriptionstidens längd och andra åtgärder för att få återvändandet att fungera, är min dörr vidöppen. Vi måste ta krafttag för att verkligen vända utvecklingen och få ordning på Sverige.

Anf. 21 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag ska avhålla mig från att recensera det sista inlägget. Men jag kan säga så mycket att jag ser fram emot att fortsätta diskutera frågorna med Maria Malmer Stenergard och Moderaterna. Jag tror och hoppas att vi har samma grunduppfattning, att ett ja ska vara ett ja och ett nej ska vara ett nej och att det går att göra väsentligt mer för att de som får ett nej också återvänder och för att de som får ett ja får lära sig svenska språket, får ett arbete, får komma in i det svenska samhället och får vara med och bidra till det svenska folkhushållet. Där tror jag att det går att hitta många beröringspunkter.

Maria Malmer Stenergard är lite raljant när det gäller att vi har gett Migrationsverket och polisen uppdrag och att det skulle saknas resurser. Det kan nog behöva skjutas till ytterligare resurser. Men kom ihåg att polisen har 12 miljarder i högre anslag än när den moderatledda regeringen checkade ut från Rosenbad. Vi har fördubblat antalet gränspoliser och gränspolisens verksamhet sedan den moderatledda regeringen checkade ut från Rosenbad. Vi har också fördubblat antalet förvarsplatser sedan den moderatledda regeringen checkade ut från Rosenbad. Även om det finns mer att göra har det alltså gjorts en hel del.

Vi ska inte ha något statistiskt seminarium. Men jag tror att det är bra om vi jämför oss med andra länder i stort och försöker fundera på vilka åtgärder de länder som är bättre än oss, som fortfarande ligger över oss i statistiken, har vidtagit och som har gett effekt i verkligheten. På det sättet, med ett öppet förhållningssätt, tror jag att vi kan förbättra Sveriges position, även om vi redan ligger över snittet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2021/22:295 om skuggsamhällets omfattning

Anf. 22 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Maria Malmer Stenergard har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att kartlägga hur många som vistas i Sverige utan tillstånd.

En grundläggande förutsättning för en långsiktigt hållbar migrationspolitik som motverkar framväxten av ett skuggsamhälle är att den som har fått avslag på sin asylansökan eller av andra skäl inte får stanna i Sverige återvänder till sitt hemland.

Återvändandefrågorna är högt prioriterade av regeringen, och en rad åtgärder har vidtagits. Migrationsverket och Polismyndigheten har fått i uppdrag att intensifiera sitt arbete för att väsentligt öka återvändandet. Vi inför nya möjligheter för polisen att använda sig av biometriska verktyg, som ansiktsigenkänning och fingeravtryck, för identifiering. Och sedan 2016 har vi fördubblat antalet förvarsplatser.

Vi har upprätthållit en hög takt i återvändandet. Sedan 2014 har mer än 94 000 före detta asylsökande lämnat Sverige. Från 2015 har också antalet efterlysta minskat med över 3 000 personer. Antalet asylsökande är dessutom det lägsta på över 20 år. Sveriges andel av återvändande ligger över genomsnittet i EU.

Avslutningsvis kan nämnas att såvitt avser folkbokföring finns det grundläggande krav på att en utlänning måste ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige, och man får som regel folkbokföras endast om detta villkor är uppfyllt.

Regeringen har vidtagit åtgärder när det gäller folkbokföring. Skatteverket har fått ökat anslag och fler verktyg för att kunna upptäcka, utreda och åtgärda felaktigheter. Till exempel har myndigheten fått möjlighet att avregistrera falska identiteter från folkbokföringen. Vidare har folkbokföringsbrottet återinförts.

Vi kommer att fortsätta presentera förslag och vända på varje sten för att komma till rätta med problemen.

Anf. 23 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Skuggsamhället växer och breder ut sig. Det handlar om människor som vistas illegalt i Sverige och som i många fall utnyttjas av skrupellösa arbetsgivare. Utbredningen symboliseras kanske bäst av den efterlysta kvinna som befann sig på statsministerns privata fastighet för att städa och som hade fått uppdraget av ett företag vars vd dömts för ett upplägg med bluffakturor. Problematiken, och symboliken, kan knappast bli tydligare. Skuggsamhället är utbrett.

Det är svårt att ange exakt hur många människor som vistas illegalt i Sverige. Men för att kunna se behovet av kraftfulla åtgärder måste man också våga se vidden av problemen. Jag är rädd för att Socialdemokraterna inte gör det.

Nyligen, i en intervju i Sveriges Radio, svarade migrationsministern på frågan hur stort skuggsamhället är att 10 000 är en siffra som kan användas. Det är direkt missvisande. Jag vet ingen annan som använder en så låg siffra. 50 000 är en siffra som ibland förekommer i debatten. Men den är gammal, och Sverige har sedan den först presenterades haft ett mycket stort antal asylsökande. Det finns poliser som hävdar att det snarare handlar om det dubbla. Journalisten Elinor Torp uppskattar antalet som jobbar i skuggsamhället till "ett par hundratusen".

Inte ens regeringen tycks tro på så låga siffror som 10 000. I en proposition som lämnades till riksdagen förra året hänvisades till att 50 000 vistas i Sverige utan tillstånd. Men i propositionen anges också att antalet sannolikt har ökat väsentligt. Osäkerheten gällande hur många som vistas i Sverige utan tillstånd är stor. Men alldeles oavsett är det uppenbarligen betydligt fler än de 10 000 som ministern har påstått.

Jag har i min interpellation därför frågat statsrådet om han avser att kartlägga hur många som vistas i Sverige utan tillstånd. Fru talmannen fick precis höra statsrådets svar på min fråga – eller snarare att statsrådet inte besvarade den. Det sas inte att ord om huruvida han avser att göra nya beräkningar av skuggsamhällets omfattning.

I bästa fall kan man kanske tolka svaret som att Socialdemokraterna är nöjda med tingens ordning, att de tycker att tillräckligt många lämnar landet och att skuggsamhällets omfattning inte är ett problem. Det förvånar mig. Skuggsamhället växer och har bokstavligt talat störtat in i statsministerns farstu och knackat på.

Jag ger ministern en ny chans: Avser han att ta initiativ till att kartlägga skuggsamhällets omfattning? Om svaret är nej, hur ska regeringen kunna avsätta de resurser och vidta de kraftfulla åtgärder som krävs för att utrota skuggsamhället? Och missförstå mig rätt; jag förstår att det är svårt att ange ett exakt antal. Men jag tycker ändå att man måste ha ambitionen att försöka skaffa sig kunskap om omfattningen av skuggsamhället.

Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det enda som är direkt missvisande är Maria Malmer Stennergards citatteknik. Hon hänvisar till ett citat från radion, där jag mycket riktigt nämner att det finns 10 000 personer som är efterlysta. Men i bisatsen till meningen säger jag också att det finns många andra uppskattningar. Maria Malmer Stennergard ger uttryck för några av dem. Hon kanske borde lyssna till radiointervjun en gång till.

Vi har vidtagit ett antal åtgärder mot skuggsamhället. Jag gav i mitt interpellationssvar uttryck för några av dem som också har gett resultat. Skatteverket har inlett ett samarbete med andra myndigheter och med ett antal berörda kommuner. Vad har detta arbete lett fram till? Det har lett till att antalet åtal för folkbokföringsbrott under det senaste året har ökat med 250 procent.

Min ödmjukhet förbjuder mig att fråga Maria Malmer Stennergard hur många som åtalades för folkbokföringsbrott under den moderatledda regeringen, men hon kanske ändå kan upplysa mig om det.

Den som håller sig gömd gör tyvärr det av ett syfte och låter sig därmed inte räknas i en folkbokföring. Det finns två traditionella metoder för folkräkning i Sverige. Den första är registerbaserad folkräkning. Då hittar man ingen gömd individ. Den andra metoden som vi traditionellt sett har använt är utskick av enkäter. Genom den kan man kanske hitta några individer som inte har rätt att uppehålla sig i landet, men sannolikt avhåller de sig från att svara på Skatteverkets enkäter. Det behövs alltså andra sätt för att komma åt detta.

Ett betydligt bättre framgångsrecept är det arbete som Skatteverket med flera myndigheter har gjort tillsammans med de mest utsatta kommunerna. Jag tror att några av dem är moderatledda. Genom detta har man som sagt ökat antalet åtal med över 250 procent.

Jag stänger inte dörren för någon metod att uppskatta skuggsamhällets storlek. Den kan vara forskningsbaserad, folkräkningsbaserad, polisiärt baserad eller underrättelsebaserad. Oavsett vilken metod man använder måste man dock komma ihåg att det kommer att ge siffror som är behäftade med stora osäkerhetstal. Även om jag är beredd att diskutera och ta initiativ till alla dessa former av åtgärder tror jag ändå att det mest effektiva

sättet att göra detta på är genom ett konkret och operativt samarbete mellan berörda myndigheter, kommuner och bostadsföretag för att ingripa mot dem som är folkbokförda på fel adress eller saknar rätt att bo på den adress som de vistas på.

Anf. 25 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Varje år avviker tusentals människor och blir en del av ett växande skuggsamhälle. Socialdemokraterna har tappat kontrollen oavsett vilka siffror de bollar med. Trots detta tycker jag att ministern verkar förvånansvärt nöjd.

I sitt första inlägg i debatten sa han att sedan 2014 har mer än 94 000 före detta asylsökande lämnat Sverige. Från och med 2015 till och med 2021 omfattar åtminstone sju år. 94 000 kan förstås låta mycket, men vi måste veta hur många som egentligen borde ha lämnat landet under samma tidsperiod. Jag vet inte exakt hur många, men jag har tittat närmare på tre år: 2018, 2019 och 2020. Enbart under den perioden fattades 93 000 avslagsbeslut. Det motsvarar nästan exakt dem som lämnade landet under sju år. Men hur är det med alla andra år? Då borde också ett antal personer ha lämnat landet. Vad har hänt med dem?

Migrationsverket och polisen har i dag 50 000 öppna ärenden. I december hade mer än hälften av personerna i polisens öppna ärenden avvikit. Bara hälften av dem som ska lämna landet återvänder frivilligt. Det finns alltså ingen som helst anledning att vara nöjd, utan det krävs en rad kraftfulla åtgärder.

Vi kommer att vända på varje sten för att komma till rätta med problemen, säger ministern i sitt svar till mig. Det är gott så, om det stämmer. Låt mig därför, fru talman, peka på tio stenar som bara väntar på att vändas:

1. en ny svensk folkräkning
2. slopad sekretess mellan myndigheter
3. en ny informationsplikt mellan kommuner och myndigheter
4. dna-analys vid anhöriginvandring
5. anmälningsplikt för asylsökande
6. boendeskyldighet och elektronisk övervakning
7. stopp för bidrag till personer som vistas i landet utan tillstånd
8. förlängd preskriptionstid för av- och utvisningsbeslut
9. fler återtagandeavtal och överenskommelser med ursprungsländer
10. villkorat bistånd för att länder ska ta emot sina egna medborgare.

Det här är tio stenar och tio kraftfulla förslag för att bekämpa skuggsamhället. Det är tio moderata förslag som Socialdemokraterna har röstat nej till. Nio av förslagen röstade Socialdemokraterna nej till så sent som förra veckan.

Det finns något annat som jag inte heller får att gå ihop. När det stod klart att vi fått en majoritet bakom många av de förslag som vi lagt fram

gick ministern ut i medierna och sa att regeringen var positiv till flera av förslagen som lagts fram. Varför röstade Socialdemokraterna då inte ja?

Låt mig ta ett tydligt exempel, som också vittnar om att man inte ser omfattningen av problemen. Ministern var inne på att Skatteverket har fått ökat anslag och fler verktyg för att kunna upptäcka, utreda och åtgärda felaktigheter. Men i en intervju i DN i dag säger Skatteverkets generaldirektör något helt annat: "Svenska myndigheter sitter på en guldgruva, men vi får bara borra i den med plaströr." Hon menar vidare att Sveriges bristande kontroll av identitet och omfattande sekretess hindrar informationsutbyte mellan myndigheter och är källan till att grov brottslighet, arbetslivskriminalitet och bidragsfusk kan pågå år efter år.

Det är så illa att om Skatteverket hade upptäckt den kvinna som vistades illegalt i närheten av statsministerns bostad hade de inte ens fått informera polisen.

Fru talman! Det är tunga stenar som ligger kvar. Vilka ska Socialdemokraterna vända på?

Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Den sista frågan är den enklaste att besvara: Naturligtvis alla stenar. Vi ska vända på varje sten för att bryta segregationen.

Jag lyssnade väldigt noga när Maria Malmer Stenergard talade. I sitt första inlägg ställde hon många frågor till mig. Jag tror att jag lyckades besvara varenda en. Själv ställde jag en enda liten fråga till Maria Malmer Stenergard. Det gällde hur många som åtalades och dömdes för folkbokföringsbrott när vi hade en moderatledd regering i Sverige.

Vi har inlett ett samarbete där Skatteverket, andra berörda myndigheter och kommuner samarbetar. Tillsammans med polisen har man pekat ut 500 strategiska adresser. Det har anmälts 1 300 folkbokföringsbrott, och antalet åtal har ökat med 250 procent.

Eftersom Maria Malmer Stenergard tar upp det tyngsta artilleriet hon har och hävdar att Socialdemokraterna och regeringen har tappat kontrollen undrar man ödmjukt: Hur såg det egentligen ut med kontrollen av folkbokföringsbrott under den moderatledda regeringen?

Hur mycket har vi tappat? Det här är det grundläggande och centrala för att ta reda på hur många som bor i landet, se till att människor inte bor på fel ställe och om människor inte bor där de är.

Det är en 250-procentig ökning av antalet åtal, Maria Malmer Stenergard. Det är 1 300 anmällda folkbokföringsbrott. Det är 500 strategiska adresser. Om det är att tappa kontrollen, beskriv för mig hur det såg ut med folkbokföringsbrotten under den borgerliga moderatledda regeringen.

Sedan tar Maria Malmer Stenergard ett någorlunda vackert retoriskt grepp. Hon påstår nämligen att Socialdemokraterna har röstat emot några moderata förslag. Det hade varit klädsamt om hon hade beskrivit förloppet i något mer korrekta termer.

Det stämmer att vi har motsatt oss saker som Moderaterna har lagt fram i ett utskott i riksdagen. Men motivet är att det är saker som vi redan arbetar med och driver.

Ta den åttonde stenen, som Maria Malmer Stenergard tog upp: att vi ska sätta press på länderna att ta emot sina egna medborgare, att öppna för att använda biståndet och att använda viseringar. Det var saker som jag och inrikesministern presenterade förra året. Nu vill Moderaterna att riks-

dagen ska berätta för regeringen att den borde göra det som regeringen gjorde förra året.

Det är i och för sig inte skadligt. Vi kan säkert hitta en text där vi kan komma överens om det i utskottet. Men det är fullständigt meningslöst.

Samma sak gäller för flera andra av de moderata punkterna. Det är saker där regeringen tillsatte en utredning för ett eller två år sedan. Det är förslag som är ute på remiss. Jag är helt övertygad om att vi kan hitta sam- syn om det.

Men det är politisk teater att kräva någonting som regeringen har haft pressträff om, lagt fram förslag om eller där utredningar är på remiss. Det är bra att vi kan komma överens. Det är bra att ni ansluter er till regeringens politik. Men mycket mer än så är det inte.

Liksom Maria Malmer Stenergard läste jag vad Skatteverkets general- direktör sa i Dagens Nyheter i morse. Jag skulle vilja säga att jag håller med om det mesta som hon säger. De flesta åtgärder som hon ger uttryck för i artikeln är också sådana som Skatteverket redan har fått i uppdrag av regeringen eller där utredning är på väg.

Skulle det vara så att det finns ytterligare grunder är jag beredd att göra de ändringar som krävs för att vi ska vända på varje sten för att bryta seg- regationen och knäcka gängen.

Anf. 27 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Ministern är inne på något som rör vid en intressant san- ning här. Det är att regeringen i många fall har presenterat förslag. Då tycker ministern att det är onödigt att vi går fram med samma konkreta förslag i riksdagen.

Det är någonting som regeringen har satt i system. Först håller man en pressträff med pompa och ståt om att man avser att eventuellt fatta beslut om ett tilläggsdirektiv till en utredning som redan finns. Sedan håller man en pressträff när det börjar närma sig riktigt skarpt läge för att lägga fram tilläggsdirektivet. Sedan håller man en pressträff när man lägger fram till- läggsdirektivet, och sedan håller man en pressträff när utredningen kom- mer. Men sedan blir det helt tyst. Man håller ingen pressträff när förslagen aldrig läggs fram.

Det är det vi har tröttnat på. Vi måste genomföra förslag och inte bara prata om dem för att utrota skuggsamhället. Varje år går tusentals under jorden. Det har gått så långt att skuggsamhället bokstavligen talat står i statsministerns farstu.

Bedömare menar att det handlar om minst 100 000 som vistas här ille- galt. Men när migrationsministern får frågan om skuggsamhällets omfatt- ning av Sveriges Radio säger han ordagrant att 10 000 är en siffra som kan användas.

När jag frågar om han avser att kartlägga hur många det faktiskt hand- lar om får jag inga svar. I stället antyder ministern att han är rätt nöjd och pekar finger åt den regering som styrde för snart åtta år sedan. Jag tycker inte att det duger.

Ändå säger sig Socialdemokraterna vilja vända på varje sten för att komma till rätta med problemen, som man inte vill veta omfattningen av. Jag tror att ni hört det nu. Men när Moderaterna pekar på tio rätt stora stenar som borde vändas och lägger fram tio konkreta förslag på riksda- gens bord röstar Socialdemokraterna nej.

Jag kan inte dra någon annan slutsats, fru talman, än att Socialdemokraterna blundar för problemen. Vi behöver en ny regering som vågar se och vågar ta itu med problemen och som kan få ordning på Sverige igen.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Nu blir det värre. Det går från gravt missvisande till lögn. Så där sa jag inte i radion. Inte ens meningen utan bisats är nu med i Maria Malmer Stenergards "ordagranna" citat. Jag sa att 10 000 personer är efterlysta av polisen. Det var vad jag sa. Det är en del av skuggsamhället. Sedan fortsätter jag meningen med att säga att det finns andra uppskattningar och andra grupper.

Maria Malmer Stenergards beskrivning av vad jag sa är fel. Läser man Maria Malmer Stenergards Twitter kan man konstatera att till och med Svenska Dagbladets ledarsida har rättat Maria Malmer Stenergards missvisande citatteknik. Jag tror att vi ska hålla oss för goda för att låtsas som att man har sagt någonting som man inte har sagt. Det gynnar inte debatten, och det gynnar inte politiken.

Fru talman! Jag blev inte riktigt klok på Maria Malmer Stenergards referat av den egna presskonferensen. Om jag förstod saken rätt menade hon att regeringen har haft en pressträff om att säga någonting, sedan haft en pressträff om att göra någonting, och sedan haft en pressträff igen.

Fru talman! Moderaternas åtgärd för att råda bot på dessa pressträffar var alltså att ha en egen pressträff om någonting som Socialdemokraterna presenterade på sin pressträff förra året.

Jag kan försäkra Maria Malmer Stenergard om att vi redan nu kommer att använda varje del av den svenska utrikespolitiken för att öka återvändandet. Det gäller handel, visering, bistånd och diplomatiska påtryckningar. Det behövs inga fler moderata pressträffar eller tillkännagivanden. Det är redan Sveriges politik.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2021/22:266 om vargpopulationen

Anf. 29 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! John Widegren har frågat landsbygdsministern om statsrådet ställer sig bakom målet om en vargstam på 170–270 individer och vad statsrådet kommer att göra för att verkställa besluten som togs utifrån regeringens proposition 2012/13:191 *En hållbar rovdjurspolitik*.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Det övergripande och långsiktiga målet för Sveriges rovdjurspolitik är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt EU:s art- och habitatdirektiv samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

Rovdjursförvaltningen ska vara förenlig med våra EU-rättsliga åtaganden och övriga nationella mål.

Riksdagens godkännande av rovdjurspropositionen (prop. 2012/13:191) innebar att riksdagen beslutade om flera mål för vargstammen i Sverige. Ett av målen avser referensvärdet för gynnsam bevarande-

status hos den svenska vargpopulationen, det vill säga det antal vargar som kan anses tillräckligt för att den svenska vargpopulationen ska kunna anses ha en gynnsam bevarandestatus. Riksdagen beslutade att referensvärdet skulle vara någonstans mellan 170 och 270 individer.

Enligt propositionen skulle Naturvårdsverket efter riksdagens behandling bedöma vilket det exakta referensvärdet för varg skulle vara inom det av riksdagen godkända föreslagna intervallet och rapportera värdet till EU-kommissionen enligt just art- och habitatdirektivet.

Riksdagsbeslutet handlade om den rapportering av rovdjur som Sverige gjorde 2013. Enligt EU-kommissionens riktlinjer kan det rapporterade referensvärdet inte vara ett intervall utan måste vara ett exakt värde.

Naturvårdsverket rapporterade 2013 att referensvärdet för vargpopulationen i Sverige skulle vara 270. Referensvärdet för gynnsam bevarandestatus är ett värde som inte får underskridas, alltså helt enkelt ett golv för vargstammen.

Enligt EU-kommissionens riktlinjer ska ett referensvärde för gynnsam bevarandestatus tas fram från en sårbarhetsanalys. Det handlar om att hitta en nivå på stammen där den inte löper risk att utrotas. Den sårbarhetsanalys som låg till grund för referensvärdet 2013 kritiserades för att inte beakta de genetiska aspekterna, vilket är ett krav i EU-kommissionens riktlinjer.

Regeringen gav därför under 2015 Naturvårdsverket i uppdrag att utifrån ett brett vetenskapligt underlag uppdatera analysen och med den nya analysen som grund utreda vad som krävs för att populationen ska anses ha gynnsam bevarandestatus.

Analysen visade att det med hänsyn till populationens inavelsgrad behövs minst 300 vargar i Sverige och att minst en invandrad varg från Finland eller Ryssland behöver reproducera sig med en skandinavisk varg varje femårsperiod för att populationen ska ha gynnsam bevarandestatus.

Medlemsländerna rapporterar situationen för arternas bevarandestatus till EU-kommissionen vart sjätte år. Mellan rapporterna behöver länderna uppdatera hur utvecklingen ser ut. Senast Sverige rapporterade, år 2019, angavs att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för varg bedömdes vara 300 vargar. Jag uppfattar att Naturvårdsverkets bedömning av referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för vargen i Sverige nu vilar på den vetenskapliga grund som EU-kommissionens riktlinjer kräver av medlemsländerna.

Anf. 30 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret på interpellationen! Det är ändå lite förvånande, tycker jag, att det inte är landsbygdsministern som svarar. Vargfrågan håller på att bli den största stad-mot-land-fråga som vi nu har att ta hand om i Sveriges riksdag, kanske bortsett från bränslepriset. Vargfrågan är alltså definitivt en viktig stad-mot-land-fråga.

Jag känner igen svaret, fru talman. Vi har fått det några gånger nu. Ingen gång tidigare har det varit rätt, och det är inte rätt den här gången heller. Jag menar att den storlek på vargpopulationen som vi har i Sverige i dag är politiskt beslutad. Annars skulle vi ha en mindre population, precis som det sas i det riksdagsbeslut vi fattade om 170–270 vargar.

Det är ett riksdagsbeslut som baseras på minsta livskraftiga stam, som räknades fram till propositionen av Sveriges Lantbruksuniversitet och projektet Skandulv. De sa att 100 vargar på den skandinaviska halvön skulle räcka för minsta livskraftiga stam. Därutöver ska man sedan fatta ett beslut om vad som är gynnsam bevarandestatus, och det antalet ska helst ligga över antalet för minsta livskraftiga stam. Därför sa riksdagen 170–270 vargar. Sedan har det blivit 300, och senast vi rapporterade var det 400. Och allt detta har skett under socialdemokratiskt ledda regeringar sedan 2014.

Så hur många vargar har vi då i Sverige i dag? Förra våren kunde vi dna-säkra knappt 400 vargar, 395 vargar, i Sverige. Det mest troliga är att vi missar ett antal vargar, för det går inte att pricka in alla när man gör den här undersökningen varje år. Vargstammen har dessutom föryngrats sedan man räknade, under våren och sommaren 2021.

När vi gick in i licensjakten, som snart är avslutad i år, började vi alltså förmodligen med en vargstam på uppåt 500 individer. Och vi fick licens-tilldelning på 33 vargar i Sverige, så vi är långt ifrån de siffror som vi faktiskt har fattat beslut om i den här kammaren. Därför menar jag att det är en politisk nivå att vi har så många vargar som vi har i dag. Och det är inte den politiska majoriteten i den här kammaren som förespråkar den nivån, utan det är den politiska del som styr landet i minoritet: den socialdemokratiska regeringen.

Fru talman! Jag menar att Socialdemokraterna till stor del lider på grund av Miljöpartiet, som är lite av en gisslantagare i vargfrågan. Nu har Socialdemokraterna möjlighet att bryta sig loss från det här. Man regerar ju själv! Man kanske skulle sätta ned foten och leva upp till den rovdjursproposition som vi fattade beslut om i den här kammaren för åtta nio år sedan.

I propositionen, fru talman, fattade vi beslut om gynnsam bevarandestatus. Men vi fattade också beslut om att vargen inte påtagligt ska försvåra tamdjurshållning och att den inte ska ha negativa socioekonomiska aspekter. Därför tycker jag att det vore på sin plats att ministern nu föredrar om vi faktiskt har levt upp till målen i rovdjurspropositionen. Eller stirrar vi oss fortfarande blinda på den gynnsamma bevarandestatusen, som vi har uppnått med råge? Hur är det då med tamdjurshållningen och de socioekonomiska aspekterna?

Anf. 31 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! Tack, John Widegren, för inlägget!

Som John Widegren själv helt korrekt säger har flera ledamöter, framför allt från Moderaterna och Sverigedemokraterna, sedan riksdagen antog rovdjurspropositionen 2013 ställt ett antal riksdagsfrågor och interpellationer om hur många vargar det ska finnas utifrån detta riksdagsbeslut.

Det gör mig därför lite förvånad att John Widegren inte verkar förstå vad den moderatledda alliansregeringen föreslog riksdagen i sin rovdjursproposition 2013: att ett referensvärde om minsta antal vargar skulle bestämmas inom intervallet, och inte att antalet vargar ska vara inom intervallet. Svaret på detta påstående har lämnats gång efter gång.

Jag vill till exempel också passa på att påminna John Widegren om att den moderatledda alliansregeringen beslutade om ett tak för vargstammen på 210 vargar, vilket också godkändes av riksdagen. Det tvingade EU-kommissionen alliansregeringen att ta bort.

Vi kan inte ha något bestämt tak för vargstammen i Sverige, utan vi måste följa våra EU-rättsliga åtaganden, vilket är precis vad vi gör. Vargen är strikt skyddad enligt art- och habitatdirektivet, vilket innebär att den inte avsiktligt får dödas eller fångas. Den får bara jagas om det inte finns någon annan lämplig lösning, och bevarandestatusen får inte försämrats. Det är därför frågan om bevarandestatusen blir så oerhört viktig i det här fallet.

Jag tycker, och regeringen tycker, att det vi naturligtvis måste luta oss mot är ett vetenskapligt underlag för att kunna säkerställa att vi kan upprätthålla denna bevarandestatus av vargstammen i Sverige. Det var precis därför regeringen gav Naturvårdsverket i uppdrag 2015 att uppdatera analysen och att med den nya analysen som grund utreda vad som krävs för att populationen ska ha gynnsam bevarandestatus. Precis som jag redogjorde för i mitt svar, John Widegren, ligger bedömningen på att vi behöver en vargstam på minst 300 individer för att klara av detta.

Ibland när vi står och debatterar den här frågan känns det som att vi på något sätt tvistar om påvens skägg. Vi måste kunna debattera detta på ett seriöst sätt i riksdagens kammare. Det råder ingen tvekan om vad rovdjurspropositionen från 2013 syftade till och att det är ett golv man beslutade att intervallet skulle spegla. Där fick vi sedan ett förslag om 270 vargar, som Naturvårdsverket tog fram.

Jag ser fram emot nästa inlägg.

Anf. 32 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman! Ingenting om hur det påverkar tamdjurshållning eller de socioekonomiska aspekterna alltså. De delarna i propositionen var inte så viktiga för regeringen, helt enkelt.

Vetenskapligt underlag talas det om i debatten. Men vilket vetenskapligt underlag? Den forskning som jag hänvisar till, från Skandulv och SLU, säger ju någonting helt annat.

IUCN, världens största miljövårdsorganisation, har rapporterat att vargen inte längre ska anses vara hotad. Den är förvaltningsbar. Men EU låser sig fast vid 30 år gamla siffror och säger att det inte alls går att flytta vargen i bilagorna till art- och habitatdirektivet. Tänker regeringen ta initiativ och jobba för att vi ska flytta vargen i bilagorna till art- och habitatdirektivet från hotad till förvaltningsbar? Det är ju faktiskt det som världens största miljövårdsorganisation säger att den är.

Den svenska vargstammen, som sedan 80-talet har vuxit från 3 individer till dagens någonstans mellan 400 och 500, verkar inte lida av någon stor inavelsdepression eller ha svårt att anpassa sig. Alltså mår vargstammen väldigt bra. Det argumentet faller därmed också bort. Då återkommer man igen till att detta faktiskt är politiskt baserat. Det är regeringen som vill att vi ska ha så här många vargar i Sverige. Det spelar ingen roll att det försvårar tamdjurshållning och har negativa socioekonomiska aspekter, för vi väljer själva.

Vilket är det vetenskapliga underlaget som säger att vi ska ha mellan 400 och 500 vargar i Sverige i dag. Och varför vill vi ha så många vargar?

Det finns en majoritet i den här riksdagen för att kraftigt minska vargstammen. Då tycker jag att det vore på sin plats att regeringen motiverade varför vi ska ha så otroligt mycket mer varg än vad majoriteten i Sveriges riksdag tycker.

Det nämndes att alliansregeringen hade föreslagit 210 vargar som tak. Jag tror att det, fru talman, var baserat på det nedre målet 170 och sedan 40 vargar i Norge för antalet vargar på den skandinaviska halvön. Det kan mycket väl vara så man tänkte i det läget. Det kan jag tycka är rimligt. Det kan Moderaterna fortfarande ställa upp på alla dagar i veckan. 210 vargar på den skandinaviska halvön är nämligen 110 vargar mer än vad som krävs för minsta livskraftiga stam, alltså dubbelt så mycket. Det kan vi ställa upp på, för vi ser att det är så otroligt stora problem som vargen faktiskt orsakar i dag.

Gång på gång får vi läsa att vargjakt och skyddsjakt på varg provas i domstolar. Det finns ingen rättssäkerhet för de människor som ska leva med vargen nära sin verksamhet eller nära där de ska jaga och bedriva sin fritidsverksamhet. Hela tiden överklagas det. Det blir inhibition och skjuts på framtiden. Det saknas rättssäkerhet.

Då tycker jag att det är på sin plats, fru talman, att politiken, Sveriges riksdag, går in och markerar kraftigt och börjar ta politiska beslut om vart vi ska. Det förtjänar dessa människor, de som ska bedriva tamdjurshållning och de som ska ägna sig åt jakt och hantera och förvalta våra övriga viltstammar i Sverige.

Anf. 33 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! Det är precis det vi hör i denna debatt som är problemet, nämligen att John Widegren kan känna i magen att det nog skulle vara rimligt med ett tak på 210 vargar. Det är inte så vi politiker på ett seriöst sätt ska förhålla oss till denna fråga. Det övergripande och långsiktiga målet för den svenska rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt EU:s art- och habitatdirektiv, samtidigt som – precis som John Widegren säger – tamdjurshållningen inte påtagligt ska försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas.

Den sårbarhetsanalys som låg till grund för referensvärdet om minst 270 vargar kritiserades just för att det inte beaktade de genetiska aspekterna, vilket är ett krav i EU-kommissionens riktlinjer. Detta var orsaken till att vi var tvungna att ge Naturvårdsverket i uppdrag att utifrån ett brett vetenskapligt underlag – inte på grundval av vad någon känner i kammaren i Sveriges riksdag – uppdatera analysen kring vad som krävs för att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för vargen. Det är inget tycke och smak i detta, utan det är en bred, vetenskaplig analys som ligger till grund.

Naturvårdsverket, som är vår expertmyndighet, kunde då visa att det med hänsyn till den inavelsgrad som populationen uppvisade behövs minst 300 vargar i Sverige. Var John Widegren nu får 400–500 vargar ifrån vet jag inte, för han refererade själv till de 395 av vilka det blev beting på att skjuta av 33. Av dessa var 26 skjutna, tror jag, i den senast uppdaterade analysen fram till den 26 januari eller något liknande.

För att mildra effekterna av rovdjursförekomst har regeringen också genomfört förändringar i viltskadeförordningen. Det ska vara möjligt för människor att leva, bo och verka i sina gröna näringar på landsbygden. De behövs inte minst för en hållbar utveckling och tillväxt i hela landet.

Staten ger bidrag till förebyggande åtgärder – detta känner John Widegren till – som rovdjursavvisande stängsel och ersättning för skador orsakade av rovdjuren. Regeringen har också tagit bort den tidigare maxgränsen på 80 procent så att man nu får 100 procent av kostnaderna täckta. Man kan även få kompensation för underhåll av rovdjursavvisande stängsel, flytt av betesdjur och vård av skadade djur, som jag nämnde tidigare.

Ja, vi tar den här frågan på stort allvar. Det ska gå att leva och bo i hela landet. Men vi ska också lyssna på vetenskapen. Det är den som ligger till grund för den analys som har lett fram till att vi nu har 300 vargar som vårt referensvärde.

Anf. 34 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaren.

Det var 395 vargar vi säkrade förra våren. Sedan förutsätter jag att det föddes några vargar också under fjolåret i Sverige. Annars vore det en väldigt stor katastrof. Då tror jag – jag har inga siffror eftersom vi inte har inventerat efter fjolårets inventering – att vi låg en bra bit över 400 vargar inför årets licensjakt. Det är inte otroligt att det närmade sig 500 individer när vi började årets licensjakt.

Vad John Widegren känner i magen i kammaren vet jag inte, men jag kände att detta var någonting som Moderaterna skulle kunna skriva under på. Jag känner inte i magen vad som är vetenskapligt baserat och inte, fru talman. Jag baserar mina vetenskapliga uttalanden på det som Skandulv, Viltskadecenter och Sveriges lantbruksuniversitet tog fram: 100 vargar är den minsta livskraftiga stammen, MVP. Och den var visst baserad på de genetiska bedömningarna, så det argumentet håller inte. Man hade med de bedömningarna när man tog fram den siffran.

Vad gäller Naturvårdsverket och vargförvaltning kan jag nog med ganska stor säkerhet, fru talman, uttala att jägarkårens och svenska bönders förtroende för den myndigheten när det kommer till vargförvaltning är försvinnande litet.

Vad gäller de åtgärder som går att vidta, till exempel rovdjursavvisande stängsel, har vi sett att det inte är ett särskilt bra fungerande verktyg. Det fungerar ibland, ibland inte.

Jag sträcker ut handen, fru talman, till Socialdemokraterna i det här läget. Låt oss samtala om detta. Låt oss titta på vilket antal vargar Sverige faktiskt ska ha. Majoriteten i denna kammare vill nämligen någonting annat än det som regeringen i dag säger är Sveriges politik.

Anf. 35 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! Tack, John Widegren, för inlägget och för engagemanget – det går inte att ta fel på. Det finns en djup kunskap i dessa frågor.

Det vore dock väldigt skönt om vi en gång för alla åtminstone kunde vara överens om vad rovdjurspropositionen från 2013 faktiskt sa, det vill säga att referensvärdet som skulle fastställas inte i grund och botten handlade om ett intervall där 270 var ett tak utan att det som skulle fastställas var en specifik siffra för att klara av bevarandestatusen.

Det ska gå att leva och bo i hela landet. Beslut i dessa frågor – och den praktiska rovdjursförvaltningen i Sverige – ska hanteras nära dem som berörs och inte i någon form av centraliserad funktion långt ifrån de människor som berörs av rovdjuren i sin vardag.

Den praktiska rovdjursförvaltningen i Sverige är ju regionaliserad. Det innebär att det är länsstyrelserna som samverkar och fattar beslut om hur många individer av en viss rovdjursart som får fällas med ett beslut om licensjakt.

Vi vill att människor ska känna förtroende för politiken och att alla olika intressen som berörs av rovdjuren ska komma till tals. För detta behövs faktiska möjligheter till lokalt och regionalt inflytande; det tror jag att John Widegren håller med om. Det har man en möjlighet att få genom länens viltförvaltningsdelegationer, där de som berörs av detta samverkar.

Jag tycker att regeringen har genomfört förändringar, bland annat i vilt-skadeförordningen, för att göra situationen enklare för dem som berörs.

Tack för en bra debatt – vi lär säkert ha fler!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

§ 14 Svar på interpellation 2021/22:282 om den nationella infrastrukturplanen

Anf. 36 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Magnus Jacobsson har ställt flera frågor till mig om planering av transportinfrastruktur.

Regeringen har systematiskt satsat på vägunderhåll, både i nu gällande infrastrukturplan, i den infrastrukturproposition som presenterades i april och i ett flertal budgetar, bland annat genom att öronmärka pengar till vägar i landsbygd. Det innebär att över 15 miljarder kronor årligen föreslås gå till vidmakthållande av vägar kommande år. Jag kan konstatera att Trafikverket aldrig tidigare har haft så mycket pengar till vägunderhåll.

Transportsektorn står inför stora utmaningar. Utsläppen av växthusgaserna från transporter behöver minska. Regeringen har under flera år arbetat aktivt för att främja överflyttning av transporter från väg och flyg till järnväg och sjöfart. För att nämna ett par exempel har regeringen infört den så kallade ekobonusen för sjöfarten och miljökompensation för järnvägen.

Regeringen arbetar också med att öka transporteffektiviteten. Regeringen har till exempel satsat på att öka vägnätets bärighet, och cirka 3 000 mil av det statliga vägnätet är nu öppet för transporter med den högsta bärighetsklassen BK4. Regeringen arbetar även med att främja elektrifiering, hållbara förnybara drivmedel samt energieffektiva fordon och fartyg.

Klimatomställningen måste fortsätta i ett högt tempo, både i Sverige och globalt. Omställningen måste ske utifrån de förutsättningar som råder för de olika trafikslagen och på ett sådant sätt att hela landet ges möjlighet att ställa om.

Jag kan avslutningsvis notera att Kristdemokraterna i sin motion till följd av infrastrukturpropositionen hade 50 miljarder kronor mindre för satsningar på ny infrastruktur, vilket knappast förbättrar förutsättningarna att ställa om transportsystemet och nå klimatmålen.

Anf. 37 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Det är alltid intressant att lyssna till statsrådet Eneroth. Alla inlägg bygger egentligen på principen att man nu har fått så otroligt

mycket pengar och att man aldrig har fått det tidigare. Det är ett retoriskt bra inlägg så tillvida att det är retoriskt bra, men så ser det egentligen ut i varje budget – det är liksom så ekonomin rullar vidare. Om jag och Tomas Eneroth någon gång i framtiden får förmånen att byta plats kommer antagligen också jag stå och säga att det aldrig tidigare har varit så här otroligt mycket pengar.

Låt oss lämna retoriken därhän och titta på vad som faktiskt händer ute i trafiksystemet.

Det förs fram hård kritik. Det kommer kritik från näringslivet, från regioner, från intresseorganisationer och från medborgarna. Genomgående i denna kritik är att det händer alldeles för lite på vägområdet. I medier, i skrift och på annat sätt får vi rapporter och signaler som pekar på att underhållet brister så mycket att man i vissa delar av landet börjar få problem när det gäller vägkroppen. Vi får också reaktioner från dem som har enskilda vägar; de känner att stödet är alldeles för svagt. Över hela trafiksystemet – över hela kedjan på vägsidan – förs det fram kritik.

Fru talman! Statsrådet påpekade mycket riktigt att Kristdemokraterna flyttar pengar inom den givna ramen – vi har samma ram under planperioden, fram till 2033. Så är det; Kristdemokraterna flyttar resurser. Ett viktigt skäl till detta är att 80–90 procent av alla transporter som sker i det här landet sker på väg, medan man i den här planen och med dessa tankar och funderingar lägger ungefär 80 procent av alla investeringar på järnväg. Låt mig ta det igen: 80–90 procent av alla transporter sker på väg, men 80 procent av alla investeringar läggs på järnväg.

Samtidigt konstaterar Trafikverket att resurserna för väg inte kommer att räcka. Trafikverket konstaterar också, vilket är väldigt intressant, att överflyttningen med dessa järnvägssatsningar – som är stora; jag tillstår det – kommer att bli ungefär en kvarts procent. Detta står för övrigt på sidan 19 i den stora rapporten.

Det här är ju ett jätteproblem. Regeringen avsätter stora resurser. Man gör stora investeringar i järnväg. Man brister i att sköta underhållet av det vanliga vägsystemet, där de absolut flesta befinner sig. Ändå får vi inte de miljövinster som man gärna vill ha.

Fru talman! Kristdemokraterna och Socialdemokraterna är överens om viljan att få en bättre miljö, men åtgärderna måste vidtas på ett sådant sätt att de också får effekt i verkligheten.

Jag återkommer till min fråga: Kommer statsrådet att komma med nya förslag som gör att vägarna kan få det underhåll de behöver i hela kedjan, alltifrån enskild väg till statliga väg? Det är där vi ser de stora problemen i dag.

Anf. 38 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag var tvungen att ge mig in i den här diskussionen. Vägar är någonting som engagerar mig, och jag reagerade på svaret som statsrådet gav till interpellanten. Det handlar om detta med att regeringen systematiskt har satsat på vägunderhåll, vilket är en återkommande fras i alla dessa debatter. Men vi kan konstatera att Trafikverket själva i den plan som ligger säger att de inte kommer att kunna bibehålla den standard på vägarna som råder i dag. Om man inte ökar anslagen under den här perioden kommer vägarna alltså att vara i sämre skick 2033 än vad de är i dag.

Man måste fråga sig hur människor ska kunna leva, verka och bo i hela landet om inte vägarna fungerar.

Ett ofta återkommande argument är att vi måste ställa om. Ja, det är ingen människa som ifrågasätter det. Men det kan väl ändå inte vara så att vi ska lägga ned vårt vägnät i tro och hopp om att vi ställer om vårt samhälle?

Vi kan roa oss med att se på hur det ser ut runt om i landet. Från Daglösen, som ligger i Värmland, upp till Mora finns det i dag ingen järnväg. Det ligger visserligen spår, men det går inte att köra tåg på dem. Det finns heller inga kanaler att köra båtar på. Då är den stora frågan: Hur ska människor som lever och verkar i det området klara sig om vägarna inte fungerar?

I just det området finns det också en omfattande industri som är kopplad till skogen. Ska man få ut något från skogen krävs det att vägarna fungerar, så att transporter kan gå till sågverken.

Den som åker Inlandsvägen upp ser bristerna i vägkroppen. Den spricker längs med, och det blir sämre och sämre. Det är klart att om detta får fortsätta blir vägarna till slut inte farbara.

Ytterligare en bit norrut, i Jämtland, är ungefär 60 procent av vägnätet grusvägar, och vissa av vägarna är inte ens möjliga att trafikera när det är tjällossning. Det är i dessa områden som människor ska leva, bo och driva sina företag. Staten sviker dessa människor. I stället öser man en massa pengar på höghastighetståg som går söderut från Stockholm räknat.

Men alla människor som bor uppe i inlandet, då? De har ingen järnväg och kan inte skicka sitt gods på båtar, för det är inte möjligt. Hur ska de klara sin tillvaro? Hur ska de industrier som ligger där klara sig?

Det vore bra om statsrådet kunde ange en riktning, en tanke eller en idé om hur hela Sverige ska kunna leva och verka. Om man ser till den plan som ligger nu kommer det att bli ytterst svårt att bedriva företagsverksamhet runt om i landet.

Anf. 39 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack till både Magnus Jacobsson och Thomas Morell! Som svar på det sista vill jag säga att Thomas Morells beskrivning är grovt felaktig. Det görs satsningar i hela landet. Jag kunde för övrigt precis i dag presentera satsningar på regionala flygplatser i Vilhelmina, Hemavan och Gällivare. Listan är lång över mindre orter som nu har fått ett ordentligt tillskott för att upprätthålla en viktig del av infrastrukturen.

Det är inte heller sant att järnvägsinvesteringar bara skulle ske i södra Sverige. Så skulle det kanske ha varit om ledamoten Morells stödkamrater Moderaterna hade fått styra. De säger ju stopp för järnvägssatsningar i norra Sverige, men vi genomför dem. Det är Norrbotniabanan, Malmabanen, Ådalsbanan och Mittbanan. Det är många satsningar vi har gjort för att också stärka järnvägen i norra Sverige.

Vi stärker järnvägen i hela landet eftersom kapaciteten behöver utvecklas. Det är fullt på spåren. Så är det inte på vägnätet. Möjligtvis är det så på väg 40 mellan Göteborg och Borås. Där är det nästan helt fullt. Varför det? Jo, för att den järnvägssträcka som går mellan Göteborg och Borås har dålig kapacitet, och där går tågen väldigt sakta. Det är gamla Kust till kustbanan. Den behöver naturligtvis renoveras. Det är ett av skälen till att

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

vi vill satsa på en ny järnväg, en ny stambana, bland annat mellan Göteborg och Borås. Då avlastar vi vägen.

Kan vi lägga över mer gods på järnväg avlastar vi trycket på vägnätet. Det är utgångspunkten för att också skydda vägnätet framöver. Magnus Jacobsson påpekar att överflyttningen kan vara begränsad. Man ska komma ihåg att i den beräkning som Magnus Jacobsson hänvisar till – den är viktig – exkluderar Trafikverket styrmedel. Det vill säga att det bara är en teoretisk beräkning av infrastrukturinvesteringarnas betydelse, utan hänsyn till miljökompensation, sänkta banavgifter eller annat som kan komma att påverka hur aktörerna beter sig. Inte ens drivmedelspriserna är med i den prognosen. Jag tror att det är viktigt att inse att vi måste stärka det svenska järnvägsnätet också. Och det gör vi i en utsträckning vi inte varit med om tidigare.

Det handlar också om satsningar på ny väg. Här blir Magnus Jacobsson svaret skyldig. Jag har all respekt för engagemanget för att vi ska vårda vägkroppen och tillskjuta mer resurser till vårt nationella vägsystem. Det görs ju i en utsträckning vi aldrig varit med om tidigare, men det är också ett besvärande faktum att kostnaderna för vägunderhållet har ökat med 60–70 procent.

Som infrastrukturminister och smålänning måste jag säga att jag verkligen vill att vi synar och använder resurserna på det mest effektiva sättet. Att kostnaderna för vägunderhåll ökar med 60–70 procent, vilket Riksrevisionen också påtalar, är inte acceptabelt. Ibland är det inte bara mer pengar som krävs, utan vi måste också säkerställa att resurserna används bättre. Det är en del.

Det andra är att Kristdemokraterna ändå har 50 miljarder kronor mindre att satsa på ny infrastruktur. Det blir alltså järnvägssatsningar som ska bort. Magnus Jacobsson har nu möjlighet att tala om vad det är som ska bort, för 50 miljarder är mycket. Det kan också vara vägsatsningar som ska bort. Tvärförbindelse Södertörn, Ostlänken, Lund–Hässleholm, Göteborg–Borås, Norrbotniabanan – jag kan inte låta bli att ändå ställa en motfråga till Kristdemokraterna: Vad är det som ska bort? För politik är också att välja. Det handlar om att våga ta ansvar och ge resurser för att upprätthålla standarden i det svenska järnvägssystemet och vägsystemet och om att våga göra de investeringar som nu behövs för att vi ska kunna ställa om och uppnå nettonollutsläpp år 2045 med klimatsmarta transporter, inte minst på järnväg.

Anf. 40 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Tack, statsrådet Eneroth, för frågorna! Låt mig börja med den sista. Vi har varit väldigt tydliga i vår motion. Jag skulle nog vilja säga att vi har varit bland de tydligaste partierna i oppositionen när det gäller att faktiskt framhålla att vi säger nej till höghastighetståg. Det innebär också att vi säger nej till de tre projekt som nu förs fram.

Vi har också varit tydliga med vad vi vill göra i stället. Ta min egen hembygd som exempel. Det finns stora fördelar med att bygga sträckan Göteborg–Borås. Vi tillstår det. Om man bygger den sträckan ska man givetvis koppla på flyget. Vi har ingen annan uppfattning i den delen.

Men för tiden fram till 2033 tittade vi på en annan sträcka. Då tittade vi på sträckan från Alingsås ned mot Göteborgs hamn, fyrspåret. Detta pekade vi ut och sa att vi skulle vilja göra en växling där. Varför pekade

vi just på detta? Jo, det får så stora synergieffekter för hela systemet. Det gods som går från Norrland och ska till hamnen och det som kommer från hamnen och ska norrut måste trängas i den smala midja som sträckan till Alingsås är. Det handlar också om hela den järnvägsinfrastruktur som finns i Västra Götaland och om att förstärka, förbättra och förkorta restiderna på exempelvis sträckan Stockholm–Göteborg.

Vårt val att peka ut just detta har också att göra med att det andra förslaget inte når ända fram. Vi ska vara medvetna om att det förslag som nu ligger på bordet fram till 2030 innebär att utbyggnaden tar stopp i Borås. Det blir ingen höghastighetsbana som når Stockholm, utan det tar stopp. Det är en gigantisk investering som inte når hela vägen fram.

Det är utifrån detta man ska förstå vad Trafikverket skriver. De säger så här: ”Enligt preliminära beräkningar minskar järnvägsinvesteringarna vägtrafikarbetet med totalt en kvarts procent.” Det är en rätt kraftig mening. Det är stora investeringar och totalt en kvarts procent.

Fru talman! Jag delar också statsrådets uppfattning att det finns andra styrmedel. Men då måste man vara tydlig och gå upp i denna kammare och säga att man tycker att bränslepriset ska ligga på 30–35 kronor. Det är ju dit vi måste om vi med ekonomiska medel vill styra och flytta transporter. Vi kristdemokrater har sagt att vi inte tror att detta kommer att fungera. Det får för stora konsekvenser ute på landsbygden. Det kommer att drabba vårt jordbruk och våra åkerier, som redan i dag är utsatta för stenhård konkurrens från åkerier från utlandet.

Det är alltså helt korrekt att vi har dragit in en del av de investeringar på järnväg som skulle ha gått till höghastighetståg, och vi delar ut medlen till andra investeringar. Exempelvis har vi pekat på att vi måste bli färdiga med stråket upp till Norrland.

Vi kan inte ha en situation där vi först investerar, och sedan kommer det en ny flaskhals, och det går kanske 10, 15 eller 20 år innan man tar tag i den flaskhalsen. Vi har till och med sagt i den delen av vår motion att vi vill göra en godssatsning. Vi vill få ett stråk som ska fungera genom Sverige.

Men det tar inte bort det faktum, fru talman, att det som nu läggs fram kommer att få stora negativa effekter på väggroppen. Vi ser redan hur man sänker hastigheter, vilket leder till att människor får svårare att klara sin vardag. Vad jag förstår ska det också bli ett ännu högre pris för att tvinga fram den här överflytten, som i och för sig de flesta önskar ska ske.

Anf. 41 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet! Det är fantastiskt trevligt att ni har fattat beslut om att stötta flygplatser, men det är inte det som frågan handlar om. Den handlar om vägarna och möjligheten att leva, verka och bo i hela landet.

Man kan läsa vad Trafikverket självt säger. Det står att risken för mindre störningar och tillfälliga restriktioner kommer att öka på denna del av vägnätet – det är alltså det finmaskiga vägnätet – och att Trafikverket kommer att säkerställa att vägarna inte blir så dåliga att framkomligheten för lätt trafik påverkas.

Men hur ska alla som lever, verkar och har jordbruk eller skogsbruk utefter dessa vägar göra när mjölkbilen eller timmerbilen inte kommer?

Per Kågeson är en känd debattör på miljösidan – det tror jag att även statsrådet kan hålla med om. Han har skrivit en debattartikel. Den är visserligen ett och ett halvt år gammal, men den är ganska intressant. Där står det: Beslutet om höghastighetsbanor bygger på heltokiga antaganden. Det står också följande: Utöver dessa heltokiga antaganden bygger kalkylen på tron att höghastighetsbanorna ska leda till att stora mängder gods flyttas från lastbilar till tåg som körs på de gamla stambanorna. Men detta underbyggs inte av någon egentlig analys. Så skriver Per Kågeson.

Man kan likna idén om höghastighetsbanor med att ett barn står med ett gäng Märklinräls i handen, som det sedan kastar ut på en karta på golvet. Det är nämligen ungefär så som investeringar kommer att se ut. Det är enormt med pengar men ingen nytta. De pengarna kan i stället läggas på underhåll av både befintliga vägar och befintliga järnvägar, så att vi någon gång får ordning på vårt infrastruktursystem. Men det verkar vara fjärran för regeringen att tänka i de banorna.

Anf. 42 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag måste säga att Thomas Morells inlägg är anmärkningsvärt med tanke på alla som har arbetat med Ostlänken. I Norrköping, Linköping och upp till Nyköping arbetar man för att äntligen förstärka järnvägen. Jag tänker på Kardonbanan och kopplingen till Norrköping. Man förstärker möjligheten till regional pendling men också till godstrafik. Det är en stark uppslutning i hela regionen, brett över alla partigränser. Det viftar Thomas Morell och Sverigedemokraterna bort som om det vore helt onödigt.

Samma sak är det när det gäller det starka skånska engagemanget för Lund–Hässleholm. Sydsvenska handelskammaren, Sonesson och hela regionen står bakom satsningen på att förstärka järnvägssystemet. När Fehmarn bält byggs och trafiken kommer över Öresundsbron måste det nämligen finnas kapacitet för att ta emot den. Då kan man inte säga: Nej, men vi vill inte satsa någonting.

Detta behöver göras, för det är redan fullt på spåren. Trafikverket får säga nej till nya aktörer som vill köra ännu mer med järnväg.

Samma sak är det med Göteborg–Borås. Här ligger Thomas Morells men också Magnus Jacobssons stora bekymmer. Kristdemokraterna vågar ändå precisera sig – det gör inte Sverigedemokraterna – och säger att 50 miljarder mindre ska läggas på ny infrastruktur. Då räcker det inte att bara säga att man vill ta bort Göteborg–Borås. Är det Ostlänken? Är det Norrbottenbanan? Är det Lund–Hässleholm? Är det Sydostlänken? Vilka satsningar är det som ska bort?

Det Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna, och faktiskt också Moderaterna, säger är: Vi vill inte ha nya satsningar på infrastruktur.

Jag är övertygad om att det är helt nödvändigt. Hemma i min egen del av landet planerar vi bland annat för Sydostlänken. Det handlar om att bygga järnväg från Älmhult via Olofström ned till Karlshamn. Det kommer att avlasta Södra stambanan. I dag måste godset från Älmhult till Olofström gå upp via Södra stambanan. Sedan måste det gå ned för att komma ut till Karlshamns hamn.

Detta är en otroligt viktig satsning. Det säger inte bara jag och regeringen eller de boende i regionen. Volvo i Olofström säger att det är viktigt. Ikea säger att det är viktigt. Det finns stora industriella intressen. Och vi

som jobbar med infrastruktur förstår poängen med att göra en sådan satsning. Är det den, Magnus Jacobsson och Thomas Morell, som ni kommer att stryka när ni nu inte vill satsa på ny infrastruktur som gör att vi kan ha klimatsmarta transporter, inte minst framöver, till 2045?

Jag tror att det är viktigt att man vågar och orkar ta ansvar för frågor som är här och nu men också frågor som handlar om långsiktiga investeringsbeslut för att förstärka kapaciteten.

Jag tillträdde som infrastrukturminister efter en tid då en annan regering, en borgerlig regering, hade låtit bli att satsa, inte minst på det svenska järnvägssystemet. Vi hade en finansminister, Anders Borg, som gjorde en poäng av att man inte skulle satsa på järnväg. Effekten känner vi till. Det var växelfel, signalfel och tågstopp i ett läge där fler ville åka tåg. Fler företag ville skicka gods på tåg. Vi ville faktiskt ställa om och resa mer klimatsmart.

Sedan dess har vi påbörjat ett antal väldigt viktiga satsningar och också satsat mer på väg. I budgetar har vi återkommande skjutit till extra pengar till vägar i landsbygd för att inte hamna i det läge som en del verkar tycka är jätteintressant, där man ställer stad mot land, där man ställer väg mot järnväg och där man försöker peka ut satsningar på Göteborg–Borås eller Lund–Hässleholm som något som hotar satsningar på väg.

Vi gör bådadera. Vi har en ram på närmare 900 miljarder. Vi satsar på att underhålla det vi har men också på att säkerställa att vi kan bygga ett infrastruktursystem som är hållbart framöver, inte bara för vår generation utan också för kommande generationer.

Anf. 43 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Tack, statsrådet Eneroth, för tydliga frågor! Jag uppskattar det. Tyvärr visar de tydliga frågorna också att statsrådet eller statsrådets medarbetare inte riktigt har läst vår motion. Vi är nämligen tydliga med att det är just höghastighetståget – och då är det de tre sträckorna – som vi lyfter ut. Vi är tydliga med att det är den delen vi lyfter ut, men vi behåller ramen. Vi har också sagt att om man nu ska göra satsningen på höghastighetståg måste man hitta en annan finansiering, ett annat sätt att jobba, något som mer liknar exempelvis hur man byggde Öresundsbron eller liknande.

När det gäller de resurser som vi då frigör är det faktiskt så att vi i vår motion avsätter mer resurser till Norrland. Jag har samtalat med en del av dem som är aktiva där uppe. De konstaterar att det i den nya planen ännu en gång blir förbättringar, ja, men det blir inte färdigt. Det blir förseningar, och det blir sträckor som man skjuter på.

Fru talman! Nu var inte tanken från min sida att vi skulle ha en stor järnvägsdebatt, men det är, så att säga, där vi hämtar hem de resurser som vi flyttar till bland annat väg. Det är egentligen det som kanske är huvudfrågan för min del. Vi har, återigen, en situation där 80–90 procent av alla trafikrörelser, oavsett om vi pratar om godstrafik eller om vi pratar om persontrafik, sker på väg. Men regeringen satsar 80 procent av alla sina investeringar på järnväg. Trafikverket konstaterar att det får en väldigt liten nytta om man inte vidtar kraftfulla åtgärder, som att exempelvis höja bränslepriset.

Vi vill ha en politik där man ser till att hela Sverige fungerar. Då måste också vägnätet få en chans att rustas upp.

Anf. 44 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag förstår att Magnus Jacobsson och Kristdemokraterna vill göra detta till en fråga om drivmedelspriser när de själva går fram med drakoniska sänkningar av drivmedelsskatten på 3 kronor eller någonting liknande. När vi står i ett klimatnödläge tycker jag inte att det är ansvarsfullt. Vi ska hitta sätt att kompensera så att man inte har fördyrade levnadsomkostnader, men att så tydligt inte ta ansvar för långsiktiga klimatfrågor är lite allvarligt.

Men jag tycker också att beskedet är intressant, för det som ändå sägs nu är att Kristdemokraterna vill lyfta ut Ostlänken – för det måste man göra om det ska rymmas 50 miljarder kronor. Det är inte bara Göteborg–Borås och Lund–Hässleholm, utan det är också Ostlänken. Här pågår arbetet. Och det har pågått under lång tid i Norrköping, i Linköping och i Nyköping. Är beskedet att allt det planeringsarbete som nu görs helt plötsligt ska stoppas? Jag tänker på hela stadsplaneringsarbetet i Norrköping och Linköping och på den bostadsbyggnation som är planerad. Då är det ett nytt besked som är ytterst allvarligt inte minst för de regionerna men naturligtvis också för hela Sverige som ser behovet av förstärkt kapacitet i järnvägssystemet.

Vi avsätter resurser, 50 miljarder mer, till ny infrastruktur i alltifrån Tvärförbindelse Södertörn, som är en vägsatsning, till Ostlänken och Norrbottenabanan, som är viktiga järnvägs- och transportsatsningar för att öka kapaciteten ur godssynpunkt men också för att stärka persontransporterna.

Kristdemokraterna väljer att säga nej till nya satsningar och vill i stället vårda det man har. Jag kan ha respekt för det, men jag vill också i grunden granska det faktum att kostnaderna för vägunderhåll har ökat med 60–70 procent. Jag vill att vi ska få mer pang för pengarna där. Tack för en bra debatt!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2021/22:289 om möjligheten att ta körkort under falsk identitet

Anf. 45 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att stoppa möjligheterna att ta körkort under falsk identitet.

Arbetet mot fusk och bedrägerier är för mig ett mycket prioriterat område. Därför införs nu ett omfattande åtgärds paket för att motverka fusk vid förarprov och även svarta körskolor. Bland annat har regeringen i en lagrådsremiss föreslagit att höja straffen för olaglig trafikutbildning och införa en möjlighet att stänga av personer som fuskar vid prov. Det kommer att försvåra för svarta trafikskolor och ge myndigheterna bättre verktyg för att stoppa fusk.

Identitetsbedrägerier måste självklart också motverkas. Regeringens arbete med att stärka säkerheten för id-handlingar, öka kvaliteten i folkbokföringen och förbättra systemet med samordningsnummer är också av stor vikt för att motverka fusk med körkort. Transportstyrelsen utvärderar kontinuerligt sina rutiner för att fastställa personers identitet och säkerstäl-

la att falska identiteter inte används. Vid misstanke om brott i samband med felaktiga uppgifter anmäls detta till Polismyndigheten.

Jag kommer givetvis att följa denna fråga i nära dialog med myndigheten.

Anf. 46 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Körkortet är en värdehandling och också ett bevis på att jag har tillräcklig kunskap för att framföra ett fordon på väg. Det börjar med moped och slutar med tunga transporter som buss och tung lastbil med släp. För att få dessa behörigheter ska jag avlägga både ett teoretiskt prov och ett praktiskt körprov för att visa att jag äger de kunskaper som krävs för att framföra fordonet.

Vid jultid förra året dömdes en taxiföretagare i Umeå till fängelse efter att det uppdagats att han hade sju körkort med olika identiteter. Enligt medieuppgifter har denne man varit känd av Transportstyrelsen ända sedan 2015. Den här individen har alltså haft minst ett fyrtiotal olika identiteter och turnerat runt till Trafikverkets olika kontor för uppkörning och med dessa olika identiteter gjort både teoretiskt och praktiskt prov.

Man får ändå säga att han har tillräckligt med kunskaper för att klara proven. Det har dock inte varit i hans egen identitet, utan han har i stället sålt tjänsten till någon annan som fått ett körkort med den här individens foto på. Efter ett tag förlustanmäler man så körkortet och skickar in nya körkortshandlingar, och så bums har man ett körkort i näven med sitt eget foto på, fast man aldrig någonsin har varit i närheten av att köra upp eller få en utbildning för att köra dessa fordon.

Vad som är otäckt i den här historien är att det finns förare som har fått både taxibehörighet och behörighet för buss på det viset. Man har alltså rätt att köra människor i yrkesmässig trafik, men man har inte tillräckliga kunskaper.

Jag tror inte att det är någon här i lokalen som skulle vilja åka med en bussförare som inte har utbildning att köra det fordon man åker i. Det kräver ju lite mer att köra en buss än en personbil. Har man 50 passagerare bakom ryggen vill det till att man vet vad man håller på med, till exempel hur bromsarna fungerar vintertid, hur man ska dränera bort vatten och så där för att inte få frysningar. Har man inte fått den utbildningen kan man ge sig ut på vägen med ett fordon som helt plötsligt tappar bromsförmågan, eller så låser sig alla hjul så att man åker av vägen. Det är det här som är så otäckt.

Jag har också läst förslaget som har kommit från regeringen, och jag tycker att det är jättebra. Här måste vi nypa till ordentligt så att vi inte får ut förare som inte har rätt utbildning. Vi måste också säkerställa att det går rätt till på de kontor där man gör teoriprov och praktiska prov. Jag har vänner som har varit trafikinspektörer. De har utsatts för hot när de har underkänt förare som inte har levt upp till kraven för att få körkort. Det har alltså även varit ett arbetsmiljöproblem hos Trafikverket när människor inte accepterar besluten.

Vad man inte har tagit med i den här utredningen är de som kommer dit med en falsk identitet, och det är här det fallerar när myndigheterna inte har kontakt med varandra och kan säkerställa att det faktiskt är rätt människor som är på plats.

Prot. 2021/22:62

1 februari

Svar på

interpellationer

Anf. 47 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Thomas Morell! Jag tror kanske att detta är en av de få frågor där Thomas Morell och jag nog har samma utgångspunkt. Annars brukar vi väldigt ofta skilja oss åt.

Jag är stolt över att den här regeringen verkligen har tagit tag i alla de här frågorna, som var ganska orörda innan vi tillträdde i regeringsställning. Både Justitiedepartementet, justitieministern och Infrastrukturdepartementet har gjort ett antal insatser när det gäller att komma till rätta med alltifrån fusk med identitetshandlingar och körkort till insatser mot bilmålvakter och svarta körskolor.

Relativt nyligen kunde jag berätta om nya insatser just när det gäller att komma åt fusk vid förarprov eller för den delen svarta körskolor, och glädjande nog ser vi nu att det också har kommit ett antal fällande domar. Sakta men säkert börjar alltså år av utredande och regelarbete att få ordentlig effekt.

Jag tror att det är så vi ska se det. Tidigare regeringar har tyckt att det här har varit upp till marknaden att hantera, och så bantade man anslagen till myndigheterna och lät bli att utreda riskerna för missutnyttjande av samordningsnummer eller körkort. Det är nu otroligt viktigt att vi säkerställer att vi har ordning och reda i detta.

I juni 2021 trädde ett antal regler i kraft kring just samordningsnummer och identitetshandlingar som rör både Skatteverket, Transportstyrelsen och andra. Det pågår också ett utredningsarbete kring körkortet som id-handling, och det är inte otänkbart att vi hamnar i ett läge där körkortet inte längre ska vara en id-handling utan bara någonting som bevisar att man har rättigheten och möjligheten att framföra fordonet.

Körkortets utformning med identitet, bioinformation och liknande är också internationellt reglerat. Här pågår ett samarbete inom EU och internationellt kring vilka krav vi ska ställa på körkortet framöver. Jag tror inte att Thomas Morell har någon annan uppfattning, men jag tror att det är viktigt för den som följer debatten att känna till den utmaningen.

Det är viktigt att säkerställa identiteten och göra de kontroller som krävs, och vi ska både folkbilda och utbilda personal inom våra myndigheter och i andra sammanhang. Dessutom ska vi se till att göra mer kontroller än tidigare. Framför allt ska vi utveckla möjligheter så att inte sekretessbestämmelser försvårar för myndigheter att samköra information. Vi har också relativt nyligen presenterat och gjort åtgärder på detta område.

Jag uppskattar engagemanget, och jag är stolt över att vi nu har haft flera insatser för att komma till rätta med fusk. Fler kommer, kan jag avisera, för vi har haft ett antal utredningar för vilka utredningsresultaten fortfarande bereds i Regeringskansliet.

Det ska vara ordning och reda. Vi ska inte ha fusk med körkort eller med förarutbildningar. Vi ska inte ha fusk med hur man hanterar körskoleutbildningen. Det ska vara väl utbildade förare som får en gedigen utbildning på våra vägar. Detta tillsammans med säkrade fordon och bra infrastruktur gör att vi också kan minska antalet dödade och skadade i trafiken.

Till sist vill jag ändå passa på att nämna att de som beställer transporter och de som äger och driver åkerier naturligtvis ska säkerställa att det finns goda tidsramar och goda möjligheter för den som är yrkeschaufför att också fullfölja sitt arbete på ett bra sätt. Chauffören ska inte stressas av snäva tidsmarginaler, låga löner eller annat. Det är otroligt viktigt att vi

Anf. 48 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Vi har inte skilda uppfattningar i frågan, men jag vill ha lite högre tryck så att det går att säkerställa att den som kommer ut på vägen faktiskt har den utbildning som krävs för att framföra fordonet. Det blir än viktigare om man ägnar sig åt persontransporter. När jag som konsument sätter mig i en buss eller taxi ska jag vara säker på att föraren som framför fordonet har rätt utbildning och behörighet att köra. Det får inte vara vilda västern i den verksamhet där människor transporteras på vägarna.

Likadant är det med godstransporterna. Vi kan inte ha förare som sitter och kör ekipage på 40–70 ton som inte har utbildning, som inte vet vad de sysslar med. Var och en inser att om något händer med ett sådant fordon i 80 kilometers hastighet vill det till att den som sitter bakom ratten har tillräcklig utbildning för att klara den situationen.

Det finns mycket i historien om den driftige herren som har varit i Umeå, Uppsala, Jönköping, Eksjö, Södertälje och Skövde. Han var flitig när det gällde att producera körkort åt sina vänner.

Ett av de stora bekymren i detta är Integritetsskyddsmyndigheten. Av artikeln framgår följande: Det är inte nödvändigtvis så att det behövs en lagändring. En annan bromskloss för att personer med multipla identiteter ska kunna sättas fast med ansiktsgenkänning är Integritetsskyddsmyndigheten. För att en myndighet ska kunna använda sig av ansiktsgenkänning måste Integritetsskyddsmyndigheten först godkänna den föreslagna tillämpningen.

När det nu finns en marknad där det går att köpa sig körkort och det finns individer som turnerar runt i landet och kör upp med någon annan människas identitet, för att sedan byta ut körkortet så att det blir rätt foto genom att förlustanmäla körkortet, har man skapat en affärsidé. Det finns de som livnär sig på verksamheten. Att det inte går att sätta stopp för verksamheten är lite grann att rulla ut röda mattan för de kriminella. Det är oftast de kriminella som är inblandade i den typen av verksamhet.

Som jag har sagt så många gånger förut pratar jag mycket med mina gamla kollegor inom polisen, och ibland får jag ta del av länkar där man kan gå in och skaffa sig körkort, vigselbevis, dödsattester – ja, i princip allt man behöver i livet – för en billig penning. Det har blivit en internationell marknad att sälja falska handlingar.

Nu är det lite knepigt för en svensk att inneha ett falskt svenskt körkort eftersom polisen kan göra en slagning i registren. Men för den som kommer utifrån är det ett guldläge att skaffa sig ett körkort någon annanstans som den svenska polisen inte kan kontrollera. Mina gamla kollegor säger att de springer på falska körkortshandlingar ofta, där de är säkra på att föraren inte har rätt behörighet. Sedan är det en lång process innan man kan leda detta i bevis. Det är inte alltid det fungerar.

Det är inte bara i Sverige det behövs skärpta regler, utan även i de internationella sammanhangen måste det ske skärpningar av regelverk så att inte marknader skapas för de kriminella. I slutändan slår detta mot oss andra. Det påverkar trafiksäkerheten. Människor riskerar att omkomma i trafikolyckor därför att de möter en förare som inte har koll på läget.

Svar på
interpellationer

Jag är helt övertygad om att statsrådet har precis samma ambitioner i det avseendet som jag har.

Anf. 49 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Det stämmer! Det pågår därför sedan flera år ett intensivt arbete i frågan. För vår regering är detta en prioriterad fråga. Jag kan bara beklaga att tidigare regeringar inte lade lika stor vikt vid dessa frågor eftersom detta blir en grogrund för kriminalitet.

I utvecklingen inom andra områden där man har övergått till marknaden, till exempel friskolorna eller för den delen missutnyttjandet av en del andra ersättningar, har det skapats bolag i syfte att tillskansa sig fördelar. Ekonomisk brottslighet finns nu i ett läge där ambitionen har varit att skapa en marknad med fria aktörer som skulle stå för tjänsterna. Men man får inte vara naiv.

Det är viktigt att vi är noga med vart våra statliga resurser går. Vi ska prioritera att det går att säkerställa att rätt individ finns på körkortet eller identitetshandlingen. Utmaningen med falska identiteter har vuxit, inte bara inom transportområdet. Det gäller även läkare, lärare och andra yrkesgrupper – och de förekommer internationellt. Det är säkert en effekt av en långtgående elektrifiering, digitalisering, där baksidan handlar om att kontrollsystemen måste skärpas och öka i omfattning.

Just därför är det viktigt med en integritetsskyddsmyndighet. Där delar jag inte Thomas Morells uppfattning. Det måste finnas någon som, där vi i vår iver att komma åt, reglera, identifiera och avslöja, har till uppgift att hålla upp ett varningens finger och säga: Vänta ett tag! Vad händer i ett samhälle där det överallt ska finnas ansiktsgenkänningsprogram och där det ska vara möjligt att få ut all information om alla individer? Vad händer då med den personliga integriteten?

Regeringen, riksdagsledamöter och beslutsfattare måste ständigt ställa sig frågan hur uppgifter om individens olika intressen hanteras. Här finns allt från GDPR-kontroller till gemensamma internationella överenskommelser att beakta. Det är viktigt.

Jag tänker inte kritisera Integritetsskyddsmyndigheten. Det är bra att de höjer ett varningens finger och ser till att vi i vår iver att säkerställa att det inte fuskas med identiteter inte gör någonting som också kan få andra baksidor.

Jag kan försäkra Thomas Morell att det här är ett område som regeringen prioriterar. Vi har tillskjutit mer resurser till ansvariga myndigheter, och det pågår ett omfattande utrednings- och regleringsarbete. Nyligen har jag redovisat insatser som vi gör mot svarta körskolor och bilmålvakter samt inte minst för att öka kontrollen av felaktigt användande av körkort.

Anf. 50 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Om jag ska lägga mig på en operationsbädd är jag rätt intresserad av att han som håller i kniven har rätt utbildning och inte sitter med en falsk handling. Det är likadant om jag sätter mig i en flygmaskin. Då är jag också intresserad av att kapten och styrman har korrekta handlingar. Det är lika viktigt när jag är ute på vägen, det vill säga att den jag möter som kör ett tungt fordon har rätt behörighet. Annars kan det sluta med en fullständig

katastrof. Var och en inser att om en personbil med fyra passagerare kommer i vägen för en lastbil som väger 40–50 ton slutar det på bara ett sätt.

Jag inser också att det inte går att hoppas om en mängd kontroller av människor, men man måste stärka kontrollerna så att det kan säkerställas att en individ som ska göra ett förarprov – eller vad det kan vara – är den individen. Det är alldeles uppenbart att det finns luckor när en människa kan turnera runt i Sverige med 40 olika identiteter och skaffa sig körkort som denne senare säljer till någon form av uppdragsgivare. Då har luckan varit vidöppen och skapat möjligheterna. Regeringen måste stänga luckan.

Det förslag som ligger är bra, det vill säga att skärpa kontrollerna, att de som går in på Trafikverkets kontor inte bär på manipulationsutrustning, hörsnäckor, kameror och så vidare. Man måste också veta att den som kommer in på kontoret är den individ denne utger sig för att vara. Annars öppnas det för den typ av affärsmodeller som vi har sett i samband med den person som har dömts till fängelse. Jag hoppas att regeringen lägger på även den dimensionen i arbetet.

Anf. 51 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Som sagt: I den här frågan har vi faktiskt inte olika uppfattningar.

Jag tror att de flesta kan vittna om att regeringen i det här sammanhanget har haft ett högt tempo med många propositioner från Justitiedepartementet. Vi har också gjort ett gediget lagstiftnings- och regleringsarbete för att komma till rätta med både bilmålvakter och svarta körskolor.

Mer kommer, kan jag försäkra, för vi är fortfarande inte där vi kan säga att vi löst problemen. Det kommer ständigt nya utmaningar. Brottsligheten har ju den egenheten att den söker sig till nya tekniker och nya möjligheter att tjäna pengar eller utöva makt och påtryckningar. Då måste vi vara där och vara förutseende, så här kommer regeringen att fortsätta ha ett högt tempo. Det är inget tvivel om det.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2021/22:292 om fyrspåret mellan Uppsala och Stockholm

Anf. 52 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jessica Roswall har ställt frågor till mig om utbyggnaden av fyra spår på järnvägen mellan Uppsala och länsgränsen till Stockholm.

Det finns många viktiga och angelägna åtgärder i transportinfrastrukturen att genomföra runt om i landet. I våras presenterade regeringen en infrastrukturproposition med den största ekonomiska ramen någonsin för åtgärder i transportinfrastrukturen. Riksdagen fattade sedan beslut i enlighet med regeringens förslag. Sammanlagt beräknas ramen uppgå till 881 miljarder kronor under den kommande planperioden 2022–2033. Jag kan konstatera att Trafikverket aldrig tidigare haft så mycket pengar till transportinfrastrukturen. Jag kan i sammanhanget notera att Moderaterna

föreslog 30 miljarder kronor mindre än regeringen till utbyggnad av ny infrastruktur.

När den socialdemokratiskt ledda regeringen tillträdde 2014 var situationen sådan att det under många år hade underinvesterats i svensk transportinfrastruktur. Regeringen presenterade 2018 en nationell plan där resurserna ökade kraftigt. Utbyggnaden av fyra spår mellan Uppsala och länsgränsen till Stockholm kom första gången in i den nationella planen just 2018, när den dåvarande rödgröna regeringen fastställde den nationella planen för perioden 2018–2029. Detta har vi gjort för att utveckla befintlig infrastruktur men också för att genomföra nya investeringar i hela landet. Ett väl fungerande transportsystem är en viktig del i samhällsbygget. Det är så vi ökar takten i klimatomställningen och säkrar att framtidens jobb hamnar i Sverige.

Regeringen mottog nyligen Trafikverkets förslag till nationell plan för 2022–2033. Förslaget är nu ute på bred remiss, och jag ser fram emot att ta del av synpunkter från bland annat näringslivet och civilsamhället men också kommuner och regioner. Hur den slutliga planen kommer att se ut planerar regeringen att fatta beslut om under våren 2022.

Anf. 53 JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Låt mig först göra en kort resumé.

Inför valet 2014 lovade Socialdemokraterna fyra spår mellan Uppsala och Stockholm. Stefan Löfven lovade att satsningen och finansieringen skulle ske i närtid. Då, under den förra mandatperioden, kom projektet med i den nationella planen, men tyvärr inte hela finansieringen utan endast 30 procent. Man sa att byggstart skulle ske 2025, vilket kanske inte riktigt var vad Löfven menade med ”i närtid”. Det kan ju vara så med vallöften från Socialdemokraterna.

Hur som helst – mandatperioden tog slut, och det var dags för en ny valrörelse. Då, minsann, förlade regeringen ett sammanträde till Uppsala. Stefan Löfven åkte till Uppsala resecentrum för presskonferens och meddelade – igen – att fyrspåret minsann skulle bli av. Med på detta tåg, i dubbel bemärkelse, var såklart dåvarande finansministern, det vill säga nuvarande statsminister Magdalena Andersson. Pengarna borde då rimligtvis ha förhandlats med Finanssen, kan man tycka.

Sedan dess har statsrådet Eneroth vid olika tillfällen talat om detta. Jag har själv hört det, bland annat på ett disting i Uppsala för något år sedan där han talade om byggstart och lovade besked om fyrspåret. Alla gick därifrån väldigt hoppfulla. Det var ett digitalt möte, så gick och gick, men i alla fall.

Därtill har Uppsala kommun, Knivsta kommun och Region Uppsala tecknat ett avtal med staten om bostadsbyggande där staten lovar att fyrspåret ska bli av och vara på plats 2034. De har redan satt igång med sin del av avtalet.

När sedan Trafikverket kom med sitt förslag på investeringar i den nationella planen var vi många som blev ordentligt upprörda. Förslaget är att byggstart är senarelagd till 2028, det vill säga absolut inte ”i närtid”, och en del av finansieringen saknas. Det är ingen liten del heller – det är 82 procent av finansieringen som ligger efter 2033. Det är helt oacceptabelt och skulle innebära att fyrspåret inte blir klart i tid.

I den här interpellationen har jag ställt flera frågor till statsrådet, som sin vana trogen i stället för att svara på frågorna klankar ned på alliansregeringen med påståenden om tidigare underinvesteringar. Det är inte sant. Det har debatterats många gånger här i kammaren. Jag vet att statsrådet kan bättre, och jag tycker att han i stället borde fokusera på sitt eget ansvar. Det här handlar om vad Socialdemokraterna har lovat. Nu synas vallöf-tena, och det är många kommuner som är besvikna.

För alla som lyssnar vill jag också påminna om att sträckan mellan Uppsala och Stockholm inte bara är viktig för pendlare utan är en nationell angelägenhet, plus att det här är en god investering. Det skulle vara en god investering också på kort sikt, och det är det inte alla sträckor som är.

I Uppsala-Stockholmsregionen bor det över 2 miljoner invånare eller drygt en fjärdedel av Sveriges befolkning. Här finns flera ledande univer-sitet och Arlanda, och det är en region som växer både befolkningsmässigt och vad gäller ekonomisk tyngd. Den här regionen är viktig för hela Sve-riges välbefinnande.

Åter till mina frågor i interpellationen. För det första det här med av-talsbrott: Kommer staten att hålla sin del av avtalet, och i så fall när? För det andra finansieringen: Är statsrådet beredd att prioritera om så att fyr-spåret kommer att kunna färdigställas i tid?

Anf. 54 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag tycker att det är en väldigt viktig fråga som Jessica Roswall lyfter upp. Uppsala–Stockholm är ju en av landets mest trafikera-de sträckor.

Jag tror att det var många av oss som blev förvånade när vi fick försla-get till ny infrastrukturplan från Trafikverket förra året och såg att den här sträckan är kraftigt underfinansierad. Inte ens en femtedel av de pengar som behövs finns anslagna i förslaget till infrastrukturplan.

Nu är det ju så som infrastrukturministern säger att det ligger i reger-ingens händer att fastslå den här planen. Jag hoppas verkligen att reger-ingen gör ett omtag utifrån den infrastrukturplan som Trafikverket har lagt fram, för Trafikverket har lagt fram en plan där man väljer att prioritera till exempel stora motorvägar.

En sådan motorväg är Tvärförbindelse Södertörn här i Stockholm, som kommer att kosta ungefär 14 miljarder kronor. Den avvisas av Naturvårds-verket därför att den strider mot våra klimatmål och dessutom dränerar infrastrukturplanen på viktiga resurser som skulle kunna gå till att färdig-ställa ett fyrspår, två spår till, mellan Stockholm och Uppsala.

Det är många andra väldigt viktiga järnvägsprojekt som har blivit ned-prioriterade i den här planen. Fyrspåret till Uppsala ska sedan knytas an till nya Ostkustbanan, alltså ett föreslaget dubbelspår från Gävle upp till Härnösand. Den banan har också fått neddragen finansiering i Trafikver-kets förslag. Inte ens de stora satsningarna på infrastruktur och järnväg i norra Sverige får tillräckligt med pengar i det här förslaget.

Möjligheten finns som sagt för regeringen och infrastrukturministern att ändra på detta. Det är ju regeringen som ska lägga fram det slutgiltiga förslaget till infrastrukturplan. Det ska komma i juni.

Om detaljerna i ett sådant förslag brukar regeringen vara ganska förte-gen. Men jag såg ett positivt uttalande från infrastrukturministern om Syd-ostlänken, den föreslagna järnvägen på två mil mellan Älmhult och Olof-

ström. Trafikverket prioriterar dessvärre inte den i sitt planförslag och lägger inte några pengar på den. Men infrastrukturministern har i både Sveriges Radio och lokaltidningen Sydöstran varit mycket tydlig och sagt att Sydostlänken ska färdigställas inom planen och att infrastrukturministern tänker lyfta in den i infrastrukturplanen igen.

Det är bra med ett tydligt ledarskap i fråga om en sådan viktig järnvägsförbindelse. Men om infrastrukturministern kan vara så tydlig vad gäller Sydostlänken frågar jag mig varför infrastrukturministern inte kan vara lika tydlig vad gäller fyrspåret mellan Uppsala och Stockholm.

Anf. 55 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Jens Holm och Jessika Roswall, för kloka synpunkter och bra inlägg! Det som sammantaget kännetecknar alla inlägg är att vi vill ha mer infrastruktur. Det är det första. Alla ser nyttan och vikten av att göra investeringar i infrastruktur. Därför är jag glad över att vi har mer resurser än någonsin, närmare 900 miljarder, för att göra det.

Med all respekt är Jessika Roswalls dilemma att Moderaterna föreslår 30 miljarder mindre till just ny infrastruktur. Då måste någonting bort.

Jens Holm väljer i stället att säga att vi kan ta bort Tvärförbindelse Södertörn. När det gäller debatten om infrastruktur noterar jag ofta att många är angelägna om att försöka ställa objekt mot varandra. Jag inser att prioriteringsarbetet är svårt, men jag ogillar utvecklingen där man försöker ställa alla olika objekt mot varandra.

Regeringens ambition är, i och med att vi har den största ramen någonsin, att kunna fullfölja det vi påbörjade redan 2018. Inte minst är satsningen på fyrspår Stockholm–Uppsala viktig. Jag har varit lika tydlig, oavsett om det handlar om Sydostlänken, fyrspår Stockholm–Uppsala eller andra viktiga satsningar, med att regeringens ambition är att kunna fullfölja viktiga satsningar.

Trafikverkets förslag är ute på remiss. Många har naturligtvis synpunkter på förslaget. Jag valde själv att kalla till en särskild pressträff där jag sa tydligt att det kommer att bli skillnader mellan vad Trafikverket har lyft fram och vad regeringen slutgiltigt kommer att presentera. Det är bland annat därför vi har remissförfarandet. Jag ser fram emot att höra vad delegationer har att säga, oavsett om de är från Uppsalaregionen eller från södra Sverige.

Framför allt hoppas jag att båda ledamöterna här precis som jag sätter på sig nationella glasögon och försöker se vad som är viktigt i hela Sverige framöver. En del saker är klara, och det har regeringen varit tydlig med. För det första behöver vi öka investeringarna i järnvägssystemet, för att kapaciteten ska öka; det är fullt på spåren.

För det andra måste vi öka förutsättningarna för den regionala pendlingen, det vill säga se till att förstora arbetsmarknadsregionerna. Fyrspår Stockholm–Uppsala är ett bra exempel på det. Här gör också kommunen och regionen åtaganden om att följa upp med egna ambitioner när det gäller bostadsbyggande.

På samma sätt är det med stambanorna längs Ostlänken och mellan Lund och Hässleholm eller Göteborg och Borås. Där finns också ett starkt lokalt och regionalt engagemang. Där vill kommuner och regioner bygga ut samhället genom att öka bostadsbyggandet. Det är så samhällsplaneringsarbete ska se ut.

Här och nu är vi i ett läge där förslaget är ute på remiss. Vi ska strax ha hearingar. Jag ser verkligen fram emot att lyssna på alla synpunkter. Men självklart är regeringens ambition att fortsätta det vi har påbörjat. Jag har vid något tillfälle sagt att lagt kort ligger. Med det menar jag att det inte är läge att göra det som jag tror att Jens Holm föreslår: att lyfta ut stora, viktiga objekt ur den nationella planen och stoppa ett bygge, vare sig det är Tvärförbindelse Södertörn eller någon av stambanesatsningarna, vilket jag vet att andra partier föreslår. Jag tror att det vore olyckligt.

Infrastruktur är långsiktiga åtaganden. Kommuner och regioner ställer in sig på detta. Det vittnar också diskussionen om fyrspår mellan Uppsala och Stockholm om. Det är viktigt att veta om förutsättningarna håller. Utgångspunkten måste vara att det är långsiktiga åtaganden från statens sida men också från kommuner och regioner. Det är min ambition.

Anf. 56 JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag har några kommentarer.

Som jag sa i mitt första anförande tycker jag att ett statsråd som har suttit i regeringen så pass länge nu skulle kunna ta ett eget ansvar i stället för att klanka ned på tidigare regeringar. Statsrådet känner också väl till att vi i den moderata budgeten satsar lika många kronor på infrastruktur som regeringen gör i sin budget. Det som statsrådet väljer att poängtera här är ny infrastruktur. Men jag tycker – och det tror jag att väldigt många svenskar i hela landet håller med mig om – att det också är viktigt med underhåll.

Vi kan träta om pengar bäst vi vill. Jag vet inte vem av oss som står inför det värsta dilemma, men i så fall är det väl alla. Jag hörde statsrådet säga i en tidigare debatt här att det som politiker handlar om att välja och prioritera. Det har vi kanske gjort på olika sätt.

Jag hade inte tänkt att ens nämna höghastighetstågen i den här debatten. Men jag blev som sagt inspirerad av den tidigare debatten. Jag kommer inte ihåg de exakta orden, men statsrådet gjorde en poäng av att den tidigare regeringen och Anders Borg i varje fall inte satsade på järnvägen. Det är välkänt vad Moderaterna tycker i dag. Men det är också välkänt, vilket statsrådet har sagt till mig någon gång i en debatt, att det faktiskt var Moderaterna som förde fram det förslaget. Det är alltså inte heller riktigt sant.

Alla vi pendlare som bor i Uppsala län har den senaste tiden varit utsatta för hård press och stress därför att tågtrafiken absolut inte har fungerat på sträckan. Det är störningar varenda dag. Människor kan inte lita på att tåget går. Människor kan inte lita på att de kommer fram till jobbet. Jag har läst i tidningen att människor har tvingats säga upp sig därför att de inte kan få ihop sina liv. Det är bråttom att titta på den här satsningen.

Som jag också sa i mitt inledande anförande är det en samhällsekonomiskt god investering redan här och nu. Det är som sagt en utbyggnad som är av nationellt intresse. Statsrådet sa att vi politiker måste se till allas intresse. Jag bor i Uppsala, men det här är en utbyggnad som är av nationellt intresse. Det är inte bara Uppsala län och Stockholms län som har sagt att den är prioriterad utan många fler län runt omkring i hela Mälardalen men också våra Norrlandslän.

Det finns flera beräkningar som visar på samhällsnyttan av detta, bland annat en utredning från Sweco från ett par år sedan som jag vill läsa ett citat från: ”Det finns få järnvägsprojekt med högre lönsamhet för samhället

än fyrspåret till Uppsala, baserat enbart på dess trafikekonomiska realitet-er.” Det är ganska tydligt. I en annan, ganska ny, rapport från Mälardalsrådet uttrycker man att det står klart att det beräknas kosta miljardbelopp att inte bygga klart fyrspåret. Det är alltså en väldigt bra investering.

Fru talman! Jag skulle vilja gå tillbaka till den del som jag tog med i min lilla resumé om Socialdemokraternas löften vid flera tillfällen men också till det avtal som har tecknats med kommunerna och regionen. Det är viktigt för alla människor att veta om man kan lita på ett avtal med staten. Det är inte bara företrädare i Uppsala län som är intresserade av statsrådets svar på den frågan.

Jag hörde honom säga – jag har hört honom säga det tidigare – att lagt kort ligger. Men kan man lita på att staten kommer att fullfölja sina avtal?

Anf. 57 JENS HOLM (V):

Fru talman! Som jag sa i mitt tidigare anförande var det bra att infrastrukturministern var tydlig vad gäller Sydostlänken i Blekinge. Där kunde ministern i december vara tydlig och säga att den ska färdigställas inom den tidsplan som finns sedan tidigare. Det är inte Trafikverkets förslag, så därför kan man säga att ministern har knäppt Trafikverket på näsan. Han har utlovat att lagt kort ligger och sagt att tidigare finansiering och tidsplan gäller.

Vi har samma problem med fyrspåret mellan Uppsala och Stockholm. Regionen och kommunerna Uppsala och Knivsta har skakat hand med staten. Man har åtagit sig att bygga tiotusentals nya bostäder – och så får man ett sådant här förslag från Trafikverket! Det slår totalt undan fötterna för detta samarbete.

Eftersom jag inte fick något svar vill jag ställa min fråga återigen. Kan ministern visa samma ledarskap som han gjorde gällande Sydostlänken och säga att fyrspåret ska byggas och att det ska byggas inom tidigare angiven tidsplan?

Anf. 58 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, både Jens Holm och Jessika Roswall!

Jag tar först fasta på det som Jessika Roswall säger. Jag tycker att det här är viktigt. Det är inte bara en regionalpolitisk fråga, även om den också är väldigt viktig för regionerna Uppsala och Stockholm. Det är heller ingen tvekan om att detta är samhällsekonomiskt lönsamt. Det här är i allra högsta grad ett nationellt intresse.

Jag kommer ihåg förra gången när vi fick uppvaktningar angående den nationella planen. Elvy Söderström från Västernorrland lyfte fram att en av de viktigaste satsningarna för dem i Norrland var bland annat satsningen på fyrspår mellan Stockholm och Uppsala. Så ligger det till. Tillsammans med Ostkustbanan och Norrbottenbanan är den otroligt viktig för att bygga samman Sverige. Det ger mer utrymme för godstransporter men också persontransporter.

Jag tror också det är helt rätt att det kostar även om man inte bygger det här. Det var vad Mälardalsrådet redovisade, och jag antar att Jessika Roswall håller med. Det är dessutom min poäng när jag hör att en del partier, däribland Moderaterna, säger nej till viktiga infrastrukturobjekt. Man vill stoppa satsningen på nya stambanor. Att inte bygga kostar också pengar.

Vad händer om vi låter bli att satsa på Göteborg–Borås, Lund–Hässleholm eller Ostlänken? Vad blir effekten? Hur fullt blir det på vägarna? Vilka jobb går förlorade, inte bara genom själva bygget utan också genom de dynamiska effekter som uppstår när man vidgar arbetsmarknadspendlingen? Argumenten för att genomföra dessa investeringar är otroligt starka, och det gäller både de rent ekonomiska och framför allt de klimatpolitiska. Vi måste säkerställa att vi kan resa klimatsmart framöver och att Sveriges utsläpp blir netto noll till 2045. Då behövs inte minst fler järnvägssatsningar.

Jessika Roswall har rätt i att det var en moderatledd regering – alliansregeringen – som strax före valet 2014 föreslog det så kallade Sverigebygget. Jag tror att många tyckte att det var bra. Min företrädare Anna Johansson fortsatte 2014 i en socialdemokratiskt ledd regering. Hon gick in och sa: Vad bra, vi tillsätter en Sverigeförhandling och påbörjar ett arbete.

Problemet är att Moderaterna har bytt uppfattning igen, precis som i andra långsiktiga frågor. På samma sätt som i försvarspolitiken, energipolitiken och annat kan Moderaterna inte hålla fast vid den tidigare uppfattningen. Nu är man helt plötsligt emot det som man tidigare tyckte var en väldigt viktig satsning, nämligen byggandet av nya stambanor.

Detta är det grundläggande dilemmat. Infrastruktursatsningar är inte bara fyråriga och gäller inte bara över en valrörelse, utan det krävs långsiktiga besked med bred uppslutning. Det här är långsiktiga åtaganden. Det är skälet till att jag tycker att man ska hålla sig till att lagt kort ligger och inte lyfta ur stora objekt ur planen såvida det inte tillstöter extrema saker eller man måste göra ett omtag.

Jag tycker dessutom att det besked som dåvarande alliansregeringen till slut gav var viktigt, det vill säga att det behövs mer kapacitet i järnvägssystemet. Anders Borg fick äta upp det där.

Jag tror att beskedet var viktigt, för det är fullt på spåren. Det gäller inte bara mellan Stockholm och Uppsala, utan det gäller i stora delar av Sverige. Därför behövs mer, och det är skälet till att vi har lagt fram en infrastrukturproposition med en rekordstor utvecklingsram på 437 miljarder. Den inrymmer byggandet av linjerna Göteborg–Borås, Lund–Hässleholm och Ostlänken, det som utgör nya stambanor för höghastighetståg. Den inrymmer också satsningar på Norrbotniabanan, Sydostlänken och fyrspar mellan Stockholm och Uppsala.

Låt oss lyssna in synpunkterna på Trafikverkets val av prioriteringar i detta. Sedan får vi invänta beredningen i Regeringskansliet. Jag kommer att lyssna noga, och jag tror att väldigt många redan vet regeringens utgångspunkter inför att vi ska presentera den slutgiltiga planen i juni 2022.

Anf. 59 JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Ja, där kom det igen! Det är Moderaternas fel. Det är Moderaterna som inte satsar tillräckligt på infrastruktur. Och vad gör vi när Moderaterna inte satsar pengar på detta?

Jag förstår inte varför Tomas Eneroth inte kan svara på frågan om vad som händer om vi inte investerar i underhåll. Det handlar interpellationen dock inte om. Den handlar heller inte om höghastighetståg, och det var kanske jag som gjorde ett inspel om det.

Jag kan inte låta bli att ta upp att Socialdemokraterna uppenbarligen fortsätter envisa med att satsa på höghastighetståg så att människor snabbt

ska kunna ta sig mellan Stockholm och Göteborg eller Stockholm och Malmö i stället för att satsa på att människor snabbt ska kunna ta sig till och från sina jobb. Att Socialdemokraterna håller fast vid denna idé är ett svek mot de människor som står och fryser på perrongen och inte kan ta sig till jobbet utan tvingas säga upp sig.

Det här handlar som sagt inte om Moderaternas löften utan om Socialdemokraternas. Stefan Löfven gav 2014 löfte om när det här skulle byggas och när det skulle tas i drift. Detta upprepades vid valrörelsen 2018. Även min tidigare bankkamrat, Ardalán Shekarabi, har lovat detta. Det har också Tomas Eneroth gjort, vilket jag tog upp tidigare.

Vallöften tycks inte vara riktiga löften utan verkar vara ihåliga. Därför hade jag en fråga om skriftliga avtal, och det är något vi har diskuterat ganska bra i dag. De måste väl ändå fortsätta gälla? Jag vet att det inte bara är jag och Moderaterna som undrar detta. Häromdagen såg jag en artikel där socialdemokrater från Gävle ställde samma fråga. Kan förtroendevalda runt om i landet lita på att staten håller sin del av avtalet?

Jag vill ställa min fråga igen: Kommer statsrådet att se till att fyrspåret finansieras?

Anf. 60 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag inser att det hör till sakens natur att det blir en diskussion om vad Moderaterna respektive Socialdemokraterna har sagt. Det är själva poängen och affärsidén med att vi har en politisk debatt här i riksdagen. Att jag påpekade det nu berodde på att Moderaterna har föreslagit 30 miljarder kronor mindre till ny infrastruktur samtidigt som Jessica Roswall argumenterar för att det måste till mer ny infrastruktur. Någonstans måste det där hålla ihop.

Byggandet av nya stambanor har inte att göra med att folk bara ska åka mellan Stockholm, Göteborg och Malmö. Det handlar om järnväg som går via Norrköping, Linköping, Jönköping, Borås och Hässleholm, ja, hela Sverige. Stora delar av Sverige byggs ihop. På samma sätt gör vi med Norrbotten mellan Skellefteå, Umeå och upp till Luleå. Det är så vi bygger järnvägssystem, och vi gör det för att öka arbetsmarknadsregionerna och för att underlätta för långa transporter genom landet med både gods och persontrafik. Det är en viktig utgångspunkt för oss, och därför satsar vi mer än någonsin på infrastruktur.

Regeringens utgångspunkt är som jag har sagt, det vill säga att lagt kort ligger. Jag tycker att det är viktigt. Det är också viktigt att man håller ord när det gäller långsiktiga åtaganden och löften. Därför lyfter jag fram att det var bekymmersamt när alliansregeringen sa att man ville ha ett Sverigebygge men sedan backade ifrån det. Det är viktigt att signaler om infrastruktur är långsiktiga.

Nu har vi en remissomgång som jag ser fram emot. Jag kommer att lyssna på alla synpunkter. I juni ska regeringen sätta ned foten och berätta hur den nationella planen blir. Jag känner mig trygg med att vi har ett bra remissförfarande för att kunna lyssna in alla synpunkter och med att vi kommer att kunna presentera detta under våren.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Kammaren beslutade kl. 16.08 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

§ 17 Svar på interpellation 2021/22:260 om skogens betydelse för klimat och biologisk mångfald

Svar på
interpellationer

Anf. 61 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman! Jens Holm har frågat klimat- och miljöministern om ministern avser att vidta omedelbara åtgärder för att minska skogens sårbarhet för klimat och biologisk mångfald, om ministern avser att vidta åtgärder för att långsiktigt säkra skydd för de kvarvarande gamla naturskogarna på grund av deras höga biologiska värden och stora kollager, om ministern avser att verka för skogsbruksmetoder baserade på den bästa vetenskapliga kunskapen samt om ministern avser att vidta ytterligare åtgärder för att stärka skogens alla värden, inklusive lokal och global klimatnytta, rening av luft och vatten, turism och rekreation.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att de frågor som tas upp i interpellationen huvudsakligen faller inom mitt ansvarsområde, och interpellationen besvaras därför av mig.

Klimatförändringarna kan komma att innebära fler konsekvenser för skogsbruket. Det är därför viktigt att skogsskötseln planeras med rådande och framtida klimatförändringar i åtanke. Skogsstyrelsens handlingsplan för klimatanpassning är en viktig del i arbetet. Skogsnäringen kan bidra till klimatnytta bland annat genom att biobaserade alternativ i allt högre grad ersätter fossilbaserade råvaror och produkter.

Den 10 november förra året lade regeringen propositionen *Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund* (prop. 2021/22:58) på riksdagens bord. Propositionen innehåller åtgärder bland annat för att stärka den biologiska mångfalden och minska sårbarheten i ett ändrat klimat. Propositionen är nu under behandling i riksdagen.

Skyddsvärda skogsnaturtyper finns i hela landet. Många av värdena bevaras bäst genom att lämnas orörda, medan andra värden gynnas genom aktiv skötsel. Regeringen har en tydlig ambition att skyddsvärda skogar inte ska avverkas utan bevaras antingen genom formellt skydd eller genom frivilliga avsättningar. I propositionen finns därför flera åtgärder för att skydda sådan skog. Bland annat innehåller propositionen förslag om ersättningsmark till ägare av skyddsvärd skog, och regeringen aviserar ett flertal uppdrag om bland annat utvecklade styrmedel och arbetsformer för naturvård samt nya och utvidgade nationalparker.

Längs hela den svenska fjällkedjan finns det stora sammanhängande områden med naturskogar som till stora delar är opåverkade, och där finns

det höga naturvärden. Naturskogarna är belägna ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog. Skydd av dessa skogar bidrar tillsammans med skydd av andra skogar till Sveriges internationella åtaganden enligt konventionen för biologisk mångfald. Vid utgången av 2020 var 561 000 hektar produktiv skogsmark ovan gränsen för fjällnära skog formellt skyddad. Det motsvarar hälften av all produktiv skogsmark i området. I propositionen bedömer regeringen att skyddsvärda statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog bör få områdesskydd så snart det är möjligt.

Regeringen bedömer att ett förslag till nationellt mål för ökad hållbar tillväxt i skogen bör tas fram. Målets fokus bör ligga på ökad tillväxt i biomassa genom förbättrad skogsskötsel samtidigt som klimatanpassning och den biologiska mångfalden ökar. Med syfte att bidra till målsättningen om ökad hållbar tillväxt bör en långsiktig rådgivningskampanj tas fram. Skogsägare bör stödjas i att utveckla resilienta och vitala skogssystem som har förmåga att anpassa sig till ett förändrat klimat samt bruksmetoder som understöder ett klimatanpassat skogsbruk. Regeringen anser även att staten bör vara föregångare i hållbart skogsbruk och ta stor natur- och kulturmiljöhänsyn samt hänsyn till rennäringen.

Sammanfattningsvis är det min bedömning att den framlagda propositionen kommer att bidra till att stärka skogens många värden, och jag ser fram emot riksdagens behandling av denna.

Anf. 62 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill tacka landsbygdsministern för svaret på min interpellation.

I Sverige ses åtminstone från det politiska etablissemangen ofta skogen som en basnäring. Det är den också. Men att skogen är en basnäring skulle vara synonymt med att vi ska hugga ned så mycket skog som möjligt och konvertera träden till timmer, biomassa, papper eller annat är en lite för enkel bild av den otroligt viktiga resurs som skogen är. Skogen har så många andra sidor.

Nu har det kommit ett antal intressanta rapporter som pekar just på vikten av att låta skogen stå kvar och växa av klimatskäl. Träden binder helt enkelt kol i både sina grenar och det som växer men även i rotsystemet och det komplexa ekosystem som träd och en skog är. Där finns det mycket kol och andra växthusgaser bundna. Om man hugger ned skogen och förvandlar skogen till ett kalhygge frigörs det enorma mängder av växthusgaser.

De nya rönen är väldigt intressanta och viktiga för oss att ta del av. Varje träd binder under sin livstid kanske fem sex ton. Den svenska skogen binder sammanlagt ungefär 50 miljoner ton koldioxid varje år. Det är ungefär lika mycket som landet Sverige totalt släpper ut. Det är en fantastisk kolsänka, och det görs ett fantastiskt arbete i det tysta bland alla våra träd och allt annat som växer.

I Konjunkturinstitutets årsrapport, som jag refererar till i min interpellation, tar KI upp just skogens roll som en kolsänka och det viktiga värde som skogen kan ha. Det handlar om vikten av att vi kanske kan hitta stödssystem för att hjälpa skogsägare att låta skogen stå.

Konjunkturinstitutet föreslår till exempel ekonomiska subventioner till skogsägare för att de ska låta skogen stå i stället för att hugga ned den.

FN:s klimatpanel IPCC och FN:s panel för biologisk mångfald är inne på liknande resonemang och har uppmanat sina medlemsstater att göra liknande saker.

När jag lyssnar på ministrarnas svar till mig är det flera saker som jag tycker är bra. Regeringen vill skydda mer skog och så vidare, och vi ska ha en hållbar skogsskötsel. Jag skulle vilja att ministern var lite mer konkret gällande det som har föreslagits i olika sammanhang.

Det gäller till exempel att hitta nya ekonomiska styrmedel för att hjälpa skogsägarna att låta skogen stå i stället för att hugga ned den. Skulle det kunna vara någonting som ministern skulle kunna överväga?

Det är också så att skogsbruket i sig är väldigt viktigt. I Sverige har vi ett skogsbruk som är ensidigt inriktat på trakthyggesbruk, det vill säga att vi förvandlar skogen till ett kalhygge. Vi hugger ned i princip alla träd, och sedan planerar man nya.

Borde det inte vara en bra idé att hitta andra former av skogsbruk? Det vill jag fråga ministern. Det kan till exempel vara hyggesfritt skogsbruk – att man inte hugger ned alla träd. Även där kanske vi behöver gå in politiskt och med ekonomiskt stöd för att understödja sådana bruksmetoder.

Anf. 63 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman! Det är som Jens Holm säger: Skogen är vårt gröna guld, och den har så väldigt många värden. En hållbar skogspolitik innehåller alla delar i hållbarhet, det vill säga att det ska vara ekonomiskt och socialt och dessutom miljömässigt.

Skogen har byggt vårt välbefinnande och ska fortsätta att bygga det. Den har skapat många gröna jobb, och det vill jag också se en fortsättning på. Den har varit och är, precis som Jens Holm tar upp, en underbar plats för rekreation, för jakt, för bärplockning och för annat.

Skogen har en central roll i klimatarbetet. Jag hörde inte Jens Holm säga det, men det är klart att skogens båda bidrag till arbetet med att ta bort de fossila produkterna och i stället använda skogen klimatomåligt är lika viktiga. Skogen är bra både som kolsänka och som ersättare. Det gäller till exempel när vi bygger i trä, vilket regeringen vill, eller i andra material. Regeringen vill se en större andel träbyggnader. Vi måste hitta balansen mellan att använda skogen klimatsmart, att ha den produktivitet som vi ser i skogen och att bevara den skyddsvärda skogen.

Fru talman! Incitament frågade ledamoten mig om. Incitament finns i skogspropositionen och i annat, det vill säga när det gäller de skyddsvärda skogarna som inte ska avverkas. Om man gör en frivillig avsättning där ska man också få mer betalt för skogen – 1,25 i stället för lika mycket som den är värderad till.

Det finns många olika forskningsrapporter. Det har just kommit en ny där forskarna har tittat på det boreala skogslandskap som vi tillhör. Den visar tvärtom att vi med ett intensivt brukande har kunnat öka vårt kolförråd. Där man inte har brukat lika intensivt har det i stället varit ungefär likadant. Det tas alltså fram olika spännande forskningsrapporter; i det har ledamoten helt rätt.

Som ledamoten säger har vi lämnat en skogsproposition, och den innehåller väldigt mycket. Den innehåller det som ledamoten Jens Holm är orolig för, till exempel klimatförändringarna och skogsbruket. Den innehåller ett ökat stöd och ökade möjligheter för skogsägarna till klimat-

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

anpassning. Den innehåller ersättningsmark för skydd av skog och fortsatt brukande för den enskilde. Den innehåller utvecklade styrmedel och arbetsformer för ökat engagemang för naturvård.

Propositionen innehåller alltså väldigt mycket bra. Den innehåller sådant som gör att vi kan fortsätta att se det gröna guldets och att vi kan bruka vår skog men göra det på rätt sätt. Den innehåller också det som alla skogsbruksmetoder – och där ingår även de brukningsmetoder som är naturbaserade lösningar för klimatanpassning – ska vila på, nämligen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Jag ser fram emot riksdagens behandling av skogspropositionen, som nu sker. Den har redan börjat i miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 64 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att kommentera skyddet av fjällnära skog, som ministern nämnde i sitt första svar.

Det handlar om ungefär 560 000 hektar produktiv skogsmark som nu är skyddad. 560 000 hektar skog – hur mycket är det? 2021 avverkades ungefär 285 000 hektar skog i Sverige, alltså omkring hälften av hur mycket som vi har skyddat kring fjällen. På två års tid har vi huggit ned lika mycket som det totala skyddet vi har av den fjällnära skogen. Jag tycker att det är intressant att känna till proportionerna lite grann.

År 2021 blev det troligen ett rekord i kubikmeter räknat på hur mycket skog som avverkades i Sverige: 96 miljoner kubikmeter! Det är extremt mycket skog som avverkas i Sverige. Jag skulle vilja fråga ministern om hon tycker att det är rimligt mycket. Är det detta som är ett hållbart skogsbruk?

Jag tycker att vi i dag har en syn på skogen som är väldigt ensidigt fokuserad på att skogen ska huggas ned. I mer än nio fall av tio är det konventionellt trakthyggesbruk som gäller, det vill säga att man totalavverkar hela skogen. Det är förstås till stort förfång för den biologiska mångfalden och även för jägaren och bärplockaren, som ministern nämnde här. Nästa gång de kommer till skogen står den helt enkelt inte kvar, för allting har huggits ned.

Jag skulle vilja fråga ministern: Vilka konkreta stöd för ett alternativt skogsbruk föreslår egentligen regeringen? Finns det några konkreta förslag på hur vi aktivt kan få skogsägare att gå över till exempelvis ett hyggesfritt skogsbruk, där man inte kalavverkar allting?

Jag undrar också, fru talman, över de skydd som Anna-Caren Säterberg pratar om. Det skulle vara intressant att veta vad det är för nya skyddsformer som regeringen egentligen tänker på. Om vi tar det frivilliga skyddet ser vi att det inte är omgärdat av samma skydd som ett formellt skydd. Ett frivilligt skydd kan bytas mot ett annat eller upphävas nästa år och så vidare. Det är ingen långsiktighet i det.

Jag skulle helt enkelt vilja veta om ministern har förslag på nya skyddsformer som är långsiktiga och hållbara.

Sedan har vi lite av elefanten i rummet, och det är vårt eget gemensamma skogsbolag: Sveaskog, som är en väldigt stor skogsägare i Sverige. Vi kan inte säga att de bedriver ett särskilt hållbart skogsbruk, åtminstone inte enligt mitt förmenande. Merparten av Sveaskogs skogsbruk bedrivs med trakthygge som norm. Här skulle ministern kunna gå in med nya ägardirekt

till Sveaskog och kräva att de ska bedriva mer av hyggesfritt och mer av moderna skonsamma skötselmetoder.

Är ministern beredd att ge sådana ägardirektiv till Sveaskog?

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 65 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman och Jens Holm! Jag skulle vilja påminna om att skogspolitiken lades om 1993, när vi fick de båda jämställda målen produktion och miljö. Mycket av den skog vi ser just nu har alltså inte mer än 30 år på nacken.

Därför måste man ha en långsiktighet när man diskuterar de här frågorna och förstå hur en förändring sker. Vi vet ju hur den skogliga tillväxten ser ut. Det handlar om den skog vi ser nu och hur den kommer att se ut i framtiden.

Vi har, som ledamoten säkert vet, skoglig tillväxt varje år. Vi har haft skoglig tillväxt i över 100 år. Det handlar om hur man har brukat skogen. När man har tagit ett träd har man också planterat flera. Det är någonting som är det starka med svensk skogspolitik: att man tar hand om sin skog. Mångbruk har vi också, och vi har väldigt många mindre skogsägare som ser till att det blir ett varierat skogsbruk som är bra.

Men en sak är helt rätt. Regeringens tydliga åsikt, och det som också står i skogspropositionen, är att staten ska gå före när det gäller skogsbruket. Och det gör man också på väldigt många sätt.

Jag ska försöka komma ihåg vad mer ledamoten frågade om. Något jag vill nämna är de frivilliga avsättningarna. Är det något vi vet om Sveriges skogsbrukare – och de är väldigt många – är det att man tar hand om sin skog. Man gör frivilliga avsättningar. Det är naturligtvis inte samma skyddsform, men det skapar den biologiska mångfald som ledamoten pratar om. Det skapar också mervärde i hela skogen. Det tycker jag har tjänat Sverige väl. Vi har formellt skydd, men vi har även de frivilliga avsättningarna. Jag tycker att det är en god ordning.

Jag tror också att vi helt enkelt har mer skyddad skog på grund av att vi har en ordning där man kan göra frivilliga avsättningar. Syftet för en skogsbrukare är naturligtvis också att se till att ha en riktigt bra och brukbar skog med de värden som skogsbrukarna vill ha.

Anf. 66 JENS HOLM (V):

Fru talman! Ministern svarade inte på min fråga om Sveaskog, så nu får ministern ta och göra det. Det gällde nya ägardirektiv till Sveaskog om alternativa bruksmetoder och att överlag styra Sveaskog mot ett mer hållbart skogsbruk. Det är Sveriges största skogsägare vi pratar om, så det är inte oviktigt hur vi styr Sveaskog.

Sedan, fru talman, blir jag lite orolig då Anna-Caren Säterberg pratar om att vi har så stor tillväxt i den svenska skogen. Det är visserligen helt sant, men utifrån ett perspektiv av biologisk mångfald är det lite irrelevant om det vi har är långa rader med monokulturer av träplantager. Vi vill ju ha levande skogar med stor biologisk mångfald, och vi vill också ha blandade skogar så att det inte bara är långa rader med gran eller tall. Vi vill ha mer av lövskog.

Då är vi återigen tillbaka vid skogsbruksmetoderna. Det konventionella trakthyggesbruket går ut på att man tar ned hela skogen och ersätter den med plantage. Om vi kan ha ett annat, hyggesfritt skogsbruk kan vi ha

mycket större variation, vilket är bra för den biologiska mångfalden. Vi låter också mer kol och växthusgaser bindas i skogen om vi låter mer träd stå kvar.

Politiken för Sveaskog tycker jag att det är viktigt att ministern svarar på. Det är bra att ministern säger att staten ska gå före, men det finns väldigt mycket kvar att göra här.

Jag skulle också vilja ha ett tydligare svar på vilka nya bruksmetoder som regeringen är beredd att understödja. Är regeringen till exempel beredd att reglera för eller gå in med ekonomiska stöd till hyggesfritt skogsbruk för alla skogsägare?

Anf. 67 Statsrådet ANNA-CAREN SÅTHERBERG (S):

Fru talman! Tack, Jens Holm, för ditt engagemang i de här frågorna! Som jag inledde med är ju skogen det gröna guldets. Den har tjänat oss väl och byggt vårt välstånd, samtidigt som den nu kan bidra stort när det gäller klimatomställningen, både som kolsänka och genom att vi kan ta fram nya produkter i stället för att vara beroende av de fossila produkterna – och även bygga i trä. Jag har väckt en motion i Åre kommunfullmäktige, så nu är Åre den första kommunen i Sverige som har en Wood First Act, det vill säga att man ska välja trä först i byggnationer.

Som jag också sa är det regeringens tydliga uppfattning – det står även i skogspropositionen – att staten naturligtvis ska gå före när det gäller ett hållbart skogsbruk. Det finns också i skogspropositionen flera förslag för att ha rådgivningskampanjer och hjälpa skogsbrukare att helt enkelt öka den hållbara skogliga tillväxten men samtidigt kunna utveckla resilienta och vitala skogssystem. Detta innehåller redan skogspropositionen, som jag hoppas får en positiv behandling av riksdagen. Den ligger nämligen nu på riksdagens bord.

Men det är helt rätt: Vi måste hitta balansen, och det har vi gjort i våra jämförda mål. Vi måste också se skogen som den klimatomställare den är och använda den på ett bra och klimatsmart sätt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 18 Svar på interpellation 2021/22:291 om kostnadsutvecklingen inom lantbruket

Anf. 68 Statsrådet ANNA-CAREN SÅTHERBERG (S):

Fru talman! Daniel Bäckström har frågat mig om regeringen avser att efter sin analys och dialog med lantbruksnäringen återkomma med konkreta åtgärder för att möta lantbrukets kostnadsutveckling för insatsvaror.

Daniel har även frågat mig om regeringen kommer att vidta några åtgärder för att kompensera för de ökade dieselkostnader lantbruket drabbats av till följd av den politiskt beslutade ökade reduktionsplikten.

Lantbrukets lönsamhet har utmanats av kostnadsökningar som en följd av ökade priser på flera olika insatsvaror. Kostnadsökningarna påverkar inte bara svenska lantbrukare utan är i huvudsak kopplade till förändringar på råvarupriser och energipriser generellt. Samtidigt har priserna på flerta-

let jordbruksvaror ökat, vilket till del kan kompensera för de ökade kostnaderna.

I linje med den svenska livsmedelsstrategin arbetar regeringen aktivt för att långsiktigt stärka konkurrenskraften i svenskt lantbruk. Därför har tre handlingsplaner för livsmedelsstrategin beslutats. Handlingsplan del 1 innehöll satsningar på drygt 1 miljard kronor via nationella medel och öronmärkta medel i landsbygdsprogrammet. Handlingsplan del 2 innehöll satsningar på 122 miljoner kronor årligen 2020–2025 samt en extra förstärkning 2020 på 114 miljoner kronor. Handlingsplan del 3 innefattar ytterligare satsningar om 74 miljoner kronor årligen 2021–2023. Regeringen beräknar att för åren 2024–2025 tillföra 36 miljoner kronor årligen och för åren 2026 och framåt 11 miljoner kronor per år.

Handlingsplanerna omfattar bland annat satsningar på forskning och innovation, regelförenkling och kompetensförsörjning. Dessutom aviserades en ytterligare förstärkning på 10 miljoner kronor årligen för 2022–2025 i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1) till vildsvinspaketet, som är en åtgärd i handlingsplanerna. Regeringen har därtill gjort stora satsningar i budgeten för 2022 för att stärka infrastrukturen och servicen på landsbygden.

Utformningen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik är därutöver ett viktigt verktyg för att stärka det svenska jordbruket. En central utgångspunkt när Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken har utformats är att den ska stärka jordbrukets lönsamhet och underlätta möjligheten att nå livsmedelsstrategins mål. Totalt under perioden 2023–2027 omfattar den strategiska planen drygt 60 miljarder kronor. Utöver detta beräknas cirka 4,3 miljarder kronor under samma period tillföras nationella åtgärder som möter målen i den gemensamma jordbrukspolitiken.

Jag har en nära dialog med näringen kring dessa frågor i syfte att fortsatt analysera och följa situationen. Nu på torsdag, den 3 februari, presenterar Statens jordbruksverk sektorskalkylen för 2021, som kommer att visa det aktuella läget för jordbruket. Hur utvecklingen av priset på insatsvaror och jordbruksvaror förändras framöver kommer att vara en viktig faktor för jordbrukets lönsamhet tillsammans med regeringens insatser för att långsiktigt förbättra lönsamheten och konkurrenskraften för svenskt jordbruk.

Anf. 69 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! Jag tackar ministern för detta svar på en fråga som är oerhört angelägen just i denna tid när Sverige och övriga länder i EU och närregionen står inför en allvarlig säkerhetspolitisk kris som påverkar oss på många sätt när det handlar om insatsvaror och risker, samtidigt som Sveriges jordbrukare nu får bära oerhört stora kostnadsökningar.

Jag lämnade in en fråga före jul med anledning av LRF:s rapport om ökade kostnader på drygt 4 miljarder. Svaret från ministern blev att det fördes dialog och att analys gjordes.

Jag följde upp detta utifrån det förvärrade läget. Det har ju utvecklats, och utifrån beräkningar fortsätter det att försämrats – LRF har i sin rapportering visat på 5,7 miljarder i dagsläget.

Svaret som vi tog del av inledningsvis i denna debatt handlade om analys och fortsatt dialog. Det är dock inte enbart dialog och analys som är

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

viktigt, fru talman, utan det är också viktigt att visa handlingskraft och att ta dessa frågor på största allvar. Det handlar ju om vår säkerhet och försörjningstrygghet och om förutsättningarna för många företagare runt om i landet som nu funderar över om de över huvud taget kan fortsätta sin verksamhet.

Vi vet att detta är ett faktum. Ministern vill invänta Jordbruksverkets sektorskalkyl, som presenteras senare den här veckan, men vi ser och hör från många jordbruksföreträdare runt om i landet att detta är på allvar och att det behövs insatser här och nu.

Vi i Centerpartiet har tagit initiativ i riksdagens finansutskott om en nödmiljard. I budgeten för det här året lade vi också 1 miljard till landsbygdsprogrammet. Detta stöddes inte av övriga partier. Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Moderaterna valde heller inte att komplettera med en enda krona till jordbruket i detta svåra läge.

Vi har gått vidare och presenterat ett åtgärdsprogram för Sveriges landsbygd med förslag på omställning, ökad användning av förnybara bränslen, kompensation för de ökade kostnaderna och skattelättnader för att hantera prissättningen. Detta skulle göra förutsättningarna rimligare såväl för jordbruksföretagare som för övriga som tankar på landsbygden.

Utöver nödmiljarden har vi föreslagit att det dieselavdrag som jordbrukare ges möjlighet att göra fördubblas till 4 kronor per liter. Detta skulle ge en oerhört viktig möjlighet att i närtid göra förutsättningarna bättre för de svenska jordbruket, som nu är oerhört pressade.

Hur ser regeringen på en fördubblad dieselåterbäring i närtid? Vi har såväl regelverk som tekniska möjligheter att genomföra detta väldigt snabbt. Avser regeringen att återkomma till Sveriges riksdag med ett förslag om detta och följa Centerpartiets initiativ även i den frågan?

Fru talman! Det finns många faktorer här som samverkar. Den samlade bilden är dock väldigt oroväckande, och vi måste ta detta på yttersta allvar.

Anf. 70 LARS THOMSSON (C):

Fru talman! Jag vill börja med att välkomna Anna-Caren Säterberg som landsbygdsminister. Det var efterlängtat; detta har vi väntat på länge. Anna-Caren Säterbergs roll är verkligen behövd i detta svåra läge.

Jag har hört svaret på Daniel Bäckströms fråga, och tyvärr andas det väldigt stor passivitet. Det beskriver mycket bakåt men säger lite om vad Socialdemokraterna och regeringen vill göra framöver.

Normalläget i en sådan här kostnadskris, då marknadsprissättningen fluktuerar, är inte att politiken möter upp detta med politiska insatser. Jordbruket är dock verkligen ett stort undantag, och jag tycker att man kan visa det.

Jordbruket är en låglönebransch; avkastningen är i snitt någonstans runt en halv procent. Detta kan jämföras med många fler procent i de flesta andra branscher.

Jordbruket har extremt långa ledtider. Om man lägger ned djurproduktionen – jag har själv varit mjölkbonde i 20 års tid – tar det minst fem år att bygga upp den igen.

Hela jordbrukssidan har väldigt många andra sidoeffekter. Jordbruket håller landsbygden levande, håller ett öppet landskap och bidrar väldigt aktivt till biologisk mångfald. Givetvis försörjer det oss också med mat, livsmedel och förnödenheter till biobränsle och annat.

Totalt sett gör detta att det verkligen finns behov av att matcha upp med statliga insatser i jordbruksnäringen när det krisar som det gör nu.

Enligt den bild jag har från Gotland är detta kanske den värsta krisen – värre än krisen med torkan 2018 och, på Gotland, även 2019. Varför är det så? Det är fyra faktorer som slår samtidigt. Det handlar om foderpriset – eller i grund och botten om sojapriset – samt om priset på gödning, diesel och el. Framför allt slår detta hårt mot djurproduktionen, för den har kostnader på alla dessa sidor.

Något som oroar mig väldigt mycket är att det är de yngre bönderna – de nytillträdde, som just har tagit över företagen – som tappar sugen först. Det innebär att vi riskerar att den yngre generationen tappar framtidsstron. Detta beror mycket på att de har mindre marginaler när de startar ett företag – de har inte hunnit tjäna in så stora pengar.

Totalt sett är det en väldigt illavarslande bild. Det är extremt bråttom med snabba insatser. Vad regeringen än hittar på får det inte komma likviditetsförstärkningar om ett år eller i höst, utan detta måste faktiskt ske i vår om det ska ha effekt på riktigt. Det finns djurgårdar, till exempel i Vännäs i Västerbotten, som redan i dag har skickat iväg sina djur eftersom insatserna inte har kommit i tid.

Min fråga är: Vad vill egentligen regeringen och Socialdemokraterna? Ytterst står ju hela vår livsmedelsstrategi på spel. Vi vill öka, men nu riskerar vi att tvärminska.

Anf. 71 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Det är kris i det svenska jordbruket. Det går inte en dag utan att vi får se eller höra om krisen i medierna.

Vad är då pudelns kärna, fru talman? Jo, kostnaderna för jordbrukarna har fullkomligt exploderat. Priset på diesel, el, foder, handelsgödsel och i princip allt som bonden använder till livsmedelsproduktionen har ökat.

Detta är väldigt allvarligt. Vi har haft en negativ utveckling under ganska många år nu. Jag tänker på mjölkkrisen 2014 och åren därefter. Sedan kom torkan 2018, och nu har vi denna kris. Många jordbrukare som jag talar med säger att de aldrig får återhämta sig – det finns ingen buffert att ta av.

Under flera år har jag haft diskussioner med olika ministrar. Vi har sett att ungefär fem mjölkbönder har slutat varje vecka under några år. Det är lite mindre än vad det har varit.

I dag har vi ungefär 2 950 mjölkföretag kvar i landet. Med denna kris kommer utvecklingen tyvärr inte att stanna upp. Fler har redan slutat eller aviserat att de kommer att sluta. Varför? Därför att ekonomin är så ansträngd. Intäkterna är för små och utgifterna för stora. Detta är inte konsigt. Vad kostar det i dag att köpa en liter diesel vid pump? Det kostar 21,37.

En bonde sa så här till mig: Det är illa nu, men tänk när vårbruket drar igång och vi börjar köra traktor på allvar. Det vågar jag inte ens tänka på i dagsläget.

Vi kristdemokrater har lagt fram ett förslag i miljö- och jordbruksutskottet om att minska reduktionsplikten. Det skulle innebära en sänkning av dieselpriset med 3 kronor. I dag hade vi detta uppe i miljö- och jordbruksutskottet, men tyvärr fick vi inte majoritet för förslaget. Regeringen och Centern sa nej till förslaget.

Min fråga till statsrådet är: Nu säger regeringen nej till att minska dieselpriiset med 3 kronor, men vad har regeringen för plan för att minska kostnaden för jordbruket? Regeringen kan ju inte bara säga nej, nej, nej, utan det måste komma några förslag som kan visa att man faktiskt reglerar och har någonting att komma med när det gäller jordbruket. Regeringen och statsrådet kan inte bara säga att man för resonemang, gör analyser och sysslar med kunskapsinhämtning. När får vi ett svar från regeringen och statsrådet om vad som kommer att ske?

Anf. 72 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för att hon är här och lyssnar på våra angelägna frågor. Jag vill också tacka Daniel Bäckström från Centerpartiet, som skrev den här viktiga interpellationen, och Magnus Oscarsson från Kristdemokraterna, som tog initiativ till att miljö- och jordbruksutskottet ska diskutera den här frågan med regeringen, Jordbruksverket och LRF på torsdag.

Som vi har hört här tidigare ökar priserna på jordbrukets insatsmedel och det har delvis indirekt att göra med pandemin, men delvis har det också att göra med politiska beslut. Det handlar om politiska beslut i andra EU-länder. Det handlar om svenska beslut. Det handlar om EU-anpassningar som indirekt får effekter i Sverige på grund av felaktig politik i EU. Det handlar också om helt äktsvenska politiska beslut. Resultatet är en kris för jordbruket.

Det är en kris där gårdar har börjat läggas ned, och det kommer att bli många fler nedlagda gårdar om ingenting görs. Det är en kris där den så viktiga framtidsstron riskerar att eroderas, en framtidsstro som är så viktig för investeringar och för att rekrytera unga lantbrukare till näringen. Den är också viktig för att utveckla jordbrukets hållbarhet.

Givetvis måste de politiska partier som inte såg det ena eller det andra komma lära sig sin läxa om verkligheten. Det handlar om EU, elförsörjning, beredskap och jordbrukets lönsamhet. Det är viktigt, men det hjälper inte jordbruket här och nu. Det är en hemläxa som andra partier får fundera på i lugn och ro. Här och nu behövs konkreta åtgärder för att underlätta för jordbruket, och det är bråttom.

Om regeringen inte gör detta nu kastar man bort mycket av de goda förutsättningar som finns inom jordbruket att växa och att minska miljöavtryck och klimatavtryck. Det ter sig som ett vägskaal, tycker jag. Antingen går vi framåt, och världens bästa jordbruk blir ännu bättre och större, eller så går vi bakåt, och jordbruket krymper, tappar fart och kommer in i en förtvinande, negativ spiral.

Jag hoppas nu på ett konkret löfte från ministern om hjälp specifikt riktad till jordbruket. Jag hoppas också på att regeringen är mer vidsynt än ministerns partikamrater var i utskottet i dag, där de avslög Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas initiativ att minska reduktionsplikten, så att dieselpriiset skulle bli drygt 3 kronor lägre vid pump. Det handlade om att minska den tvingande inblandningen av till största delen importerade biodrivmedel. Det skulle betyda 750 miljoner kronor direkt till jordbruket. Det skulle ge de svenska åkerierna en mer rättvis konkurrenssituation, och det skulle underlätta för skogsbruket. Det skulle göra det lättare att leva på landsbygden för många.

Kan ministern lova dessa två saker: specifik hjälp till jordbruket nu och en minskning av reduktionsplikten för diesel?

Prot. 2021/22:62
1 februari

Anf. 73 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman! Tack, mina herrar, för alla inspelen! Vi har ju haft den här diskussionen förut. Ingen ska tro att regeringen inte ser allvaret i situationen för jordbruket. Ingen ska heller tro att regeringen sitter på händerna.

Under min första vecka som minister ringde jag upp Lantbrukarnas Riksförbunds ordförande och hade ett möte, där han för mig presenterade kostnadsutvecklingen som den såg ut i december. Vi insåg gemensamt att vi också måste ta fram intäktssidan, eller i alla fall var det ett önskemål från min sida.

Precis som en av ledamöterna sa var kostnadsutvecklingen då på dryga 4 miljarder. Nu visar man i stället en kostnadsutveckling på 5 miljarder. Det är svårt att bara sätta upp fingret i luften om man inte kan se om det är något mer som har hänt. Har avräkningspriset höjts? Är det andra saker som har bidragit till att kostnads- och intäktsutveckling har mötts, men inte tillräckligt? Detta ska vi nu få presenterat på torsdag.

Mina herrar! Nu får vi sektorsanalysen på torsdag, och ni som sitter i miljö- och jordbruksutskottet får den direkt presenterad där. Då vill jag ändå be er att förstå att det inte går att komma med löften här och nu. Man måste utreda hur det ser ut. Man kan inte strunta i att göra analysen.

Jag vill säga några saker till. Behövs det åtgärder ska de självklart vara enkla och effektiva. Det måste fungera här och nu. Det är helt rätt.

Jag vill ta upp några saker till som har sagts i debatten. Naturligtvis måste vi se en ökad biodrivmedelsproduktion i Sverige. Vi kan ju inte vara beroende av Saudiarabien, för då styr vi inte över insatsvarornas utveckling. Där gör regeringen satsningar både på biodrivmedel och i Klimatklimatvet på biogas. De utökas nästa år till 700 miljoner kronor.

Detta är enormt viktigt för jordbruket. Vi ser ju att det inte ser nattsvart ut överallt, även om det är så på många ställen. Där man har gjort en omställning och inte har detta behov av insatsvaror ser det inte likadant ut. Men på många ställen är det, precis som ledamöterna beskriver, en otroligt tuff situation, vilket vi är väl medvetna om.

Låt mig ändå lyfta fram något om svenskt jordbruk som är positivt. Vi ser mer svensk mat säljas i matvaruaffärerna, vilket är enormt positivt. Om man väljer svenskt och köper en kasse för 100 kronor går 20 kronor till bonden. Om man väljer att bara handla som vanligt är det 9 kronor som går till bonden. Fler borde alltså uppmanas att handla svenskt.

Vi ser exporten av jordbruksprodukter öka, vilket också är positivt. Vi ser alltså positiva saker, men vi ser också den situation som är här och nu. På torsdag kommer Jordbruksverket att för flera här inne presentera sin sektorsanalys. Då får även jag del av den. Hur såg det ut 2021, och vad är prognosen för 2022? Det är ett underlag som jag tycker att vi alla behöver.

Anf. 74 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! Centerpartiet har ju varit högst delaktigt i flera processer som ligger till grund för både den strategiska planen och övergångsåret när det handlar om landsbygdsprogrammet. Utan vår insats hade förutsättningsarna antagligen sett annorlunda ut.

Svar på
interpellationer

Det är väl att det analyseras och att man inväntar en rapport. Men hur ser den fortsatta planeringen ut? Hur ser planeringen för fredag och de kommande veckorna ut – när återkommer regeringen med förslag om hur man ska tackla situationen och drar slutsatser utifrån vad som kommer att presenteras?

Jag utgår från att också regeringen kan känna in hur förutsättningarna drastiskt har försämrats och hur hårt detta slår mot enskilda näringsidkare, som fortsatt ska ta beslut inför vårbbruk och planerad verksamhet på djurhållningssidan. De har ännu inte kunnat få tag i gödningsmedel på grund av att priserna har skjutit i höjden så oerhört. Bland annat har det att göra med att rysk gas har blivit dyrare eller mindre åtkomlig. Detta påverkar produktionen, och det är också en säkerhetspolitisk koppling som finns där. Det är ett beroende, som ministern är inne på, som tvingar oss att förhålla oss till hur insatsvaror från andra länder påverkar svenska förutsättningar för produktion.

Låt mig säga några ord om Centerpartiets ståndpunkt när det gäller reduktionsplikten. Vi står bakom reduktionsplikten. Det är ett viktigt styrmedel när det gäller att ställa om och nå hållbarhet och minskade klimatutsläpp.

Vi behöver göra detta. Det handlar inte i detta läge om att skära ned reduktionsplikten. Däremot handlar det om att skattebefria den inblandning som är i varje liter. Det ger en enorm effekt, inte minst långsiktigt. Varje deciliter som blandas in av förnybart, helst producerat i Sverige, stärker inte bara den inhemska ekonomin. Det gör också att det blir miljövänligare.

Med en skattebefrielse, som EU-kommissionen har föreslagit skulle kunna gälla från den 1 januari, blir det en enorm effekt när det gäller priset vid pump. Detta tillsammans med en fördubblad dieselnedsättning gör att förutsättningarna snabbt kan förbättras och att man kan möta kostnadsutvecklingen.

Fru talman! Det är oerhört viktigt vilka signaler regeringen skickar till svenskt jordbruk. Det finns paralleller till andra sektorer. Jag har jobbat en del med försvarspolitik, och ibland funderar jag. Ska det behöva gå så långt att vi tappar förmåga på hemmaplan innan vi inser hur krisen ser ut och hur allvarligt det är och innan vi vidtar åtgärder?

Jag ser stora risker – att vi är i ett läge där det inte kommer att vidtas åtgärder från regeringens sida, att man fortsätter att analysera och köpa sig tid och att detta faktiskt får oerhört stora konsekvenser för svensk produktion det här året, helt i strid med den målsättning som vi är överens om inom ramen för livsmedelsstrategin. Det är alltså väldigt angeläget att regeringen och landsbygdsministern omgående återkommer, efter torsdagens presentation, med förslag till konkreta åtgärder.

Anf. 75 LARS THOMSSON (C):

Fru talman! Jag tackar för svaret från statsrådet. Enligt beräkningar från LRF som vi har sett är det väldigt tydligt att vi rör oss uppåt i kostnadsbilden. Det är 5,7 miljarder i den senaste beräkningen, och det har stigit rätt snabbt på bara en månad. Man säger att det är en försämrad lönsamhetskalkyl med i storleksordningen 1 miljard 2021 och att det kommer att vara ytterligare 1 miljard 2022. Detta kommer nog statsrådet att se på

torsdag. Eller det är kanske ännu kraftfullare fall när det gäller lönsamheten.

Vi vet också att det är rätt många grenar i jordbruksnäringen som inte får någon kompensation på marknaden över huvud taget. Grisnäringen är en sådan. Äggnäringen tror jag också är i precis det läget.

Jag ska ge ett praktiskt exempel för att visa hur svårt detta kan vara. Jag kan berätta om en genomsnittlig gotländsk gård – det är ett verkligt fall – där de har 300 hektar åkermark och 500 nötdjur. De omsätter 5 miljoner. I förhållande till de 5 miljonerna får de en kostnadsökning på 750 000. Det är alltså 15 procent av omsättningen, rakt upp och ned, på ett bräde, när det gäller de fyra faktorerna.

Detta slår otroligt fort. Det svar som statsrådet gav var att det ska vara enkla och effektiva insatser. Jo, det är korrekt. Men jag saknar verkligheten en sak: Det ska vara snabba insatser. Det är nästan det viktigaste – att det går snabbt. Därför måste regeringen återkomma fort.

Jag ser också att vi måste återkomma med insatser som gör att vi klarar svensk konkurrenskraft i livsmedelsnäringen men också klimatomställningen. Det kan inte vara tal om att vi ska sänka reduktionsplikten. Tar man bort reduktionsplikten går man egentligen ifrån klimatlagen, och det kan aldrig vara någon lösning.

Anf. 76 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svar! Vi antog en livsmedelsstrategi – det har vi pratat om ganska många gånger – i juni 2017. Det var viktigt att vi antog den och att vi var politiskt överens, för den talar mycket om att vi ska ha ett konkurrenskraftigt jordbruk, att lönsamheten ska öka och att vi ska öka livsmedelsberedskapen i landet.

Om man ser på resultatet av den livsmedelsstrategi som vi antog 2017 märker man att det faktiskt är precis tvärtom. Med det som händer nu kommer takten att öka. Det är vi kanske överens om.

Jag gläder mig ändå över att statsrådet säger att man tar till sig det vi nu har sagt och att ministern tar till sig det som sägs på torsdag. Jag tror att det nu är otroligt viktigt att vi ser att regeringen tar tag i detta på största allvar.

På tal om livsmedelsstrategin – jag har sagt detta förut – har jag mött många jordbrukare runt om i landet. Fortfarande har ingen sagt till mig: Magnus! Livsmedelsstrategin som ni antog var bra. Vad mycket nytta jag ser av den hemma på min gård!

Jag har inte hört en enda säga det. Och det är ganska många år sedan vi antog strategin. Min fråga till ministern är: Vad säger ministern när hon möter bönder och får samma fråga?

Anf. 77 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Låt oss vänta till på torsdag! Det kanske är rätt. Tajmningen för denna interpellation är kanske inte optimal, eller så är den helt optimal. Nu är det ju tydligt vad vi förväntar oss av regeringen. Vi förväntar oss ett aktivt agerande.

Jag tror att ministern får förbereda sig för aktion, för det finns redan i dag indikationer vad gäller intäkter för lantbruket, huruvida de har ökat eller inte. Ska man generalisera kanske man kan säga att spannmålspriserna har gått upp ganska bra och mjölkpriserna lite grann, och när det gäller

kött är det sämre. Det finns alltså redan i dag indikationer på att prisuppgången inte möter kostnadsuppgången. Ministern får alltså förbereda sig.

Vi har pratat om biodrivmedelsinblandning. Man för nu en politik, för klimatets skull, där biodrivmedelsinblandning leder till nedläggning av gårdar – så är det just i den här situationen. Det kan då inte vara en god klimatåtgärd. Det betyder ju minskad livsmedelsproduktion i Sverige. Eftersom svensk livsmedelsproduktion är bland de bästa i världen vad gäller klimatbelastning betyder en minskad livsmedelsproduktion en ökad klimatbelastning. Det blir ju mer import. Vi vill inte äta mindre.

Satsningar på klimatet via reduktionsplikt och andra klimatkrav på jordbruket leder alltså till ökade klimatgasutsläpp i den här situationen. Det behöver väl inte sägas att det också leder till en minskad säkerhet i kris och försämrade möjligheter att leva på landsbygden.

Sänka jordbrukets klimatpåverkan kan vi göra senare, förutsatt att vi har livskraftiga näringar kvar. Vi kan följa det vi har åtagit oss i EU – det räcker. Vi behöver inte alltid vara bäst i klassen.

Anf. 78 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman! Jag skulle bara vilja påminna ledamoten om att svenskt jordbruk själv har som mål att vara fossilfritt 2030. Jag och regeringen tycker naturligtvis att vi borde stödja det på många sätt när branschen själv säger att det är modellen framåt. Remissvaren på utredningen om ett fossilfritt jordbruk kommer också i veckan, så den här veckan händer det massor.

Jag tror att ledamöterna precis som jag förstår att det också är bra att ha med sig Jordbruksverkets sektorsanalys, som är en del i analysen. Jag vill också berätta för ledamöterna att LRF:s analys kom i fredags. Det är alltså inte så att vi sitter på händerna. Det hoppas jag inte att någon tror att vi gör. Vi är fullständigt medvetna om vad som sker. Men vi vet också att vi ville se både kostnads- och intäktsläget, och i fredags presenterade LRF sin analys.

Jag sa det innan: Vi köper mer svenskt. Livsmedelsexporten ökar. Det är positiva saker och ingår också i livsmedelsstrategin. Jag vet inte heller om många bönder pratar om livsmedelsstrategin, men jag tror att alla tycker att det är bra när till exempel avräkningspriset på mjölk ökar och att det blir en kedja. Jag tror att det är kedjan som är styrkan i livsmedelsstrategin, och jag hoppas att den nya gemensamma jordbrukspolitiken och den strategiska plan som vi har tagit fram också ska hjälpa till så att den helt enkelt får mer fart.

Som ledamöterna kanske vet har Energimyndigheten också fått i uppdrag att göra en kontrollstation för reduktionsplikten för att analysera om vi ligger rätt och hur det ser ut för både företag och medborgare. Den uppgiften har de just nu.

Det är självklart att vi ska ställa om. Vi ska ha en klimatomställning, och vi ska ha den här och nu. Vi ska se till att den fungerar också på lands- och glesbygd, och vi ska se till att den fungerar i jordbruket där målet är ett fossilfritt jordbruk 2030. Det är inte många år bort. Den omställningen måste vi stötta, och det gör vi med till exempel biogassatsningen, det som finns i Klimatklivet och annat.

Skattebefrielsen vill jag ändå nämna. Det är någonting som vi jobbar med, och regeringen skickar snart in en ansökan om fortsatt skattebefrielse

för rena biodrivmedel till EU. I händelse av att EU skulle avslå den ansökan har vi också remitterat en promemoria om att rena biodrivmedel ska kunna ingå i reduktionsplikten. Vår förhoppning är naturligtvis att vi kan ha den dialogen med EU och att man fortsätter att säga ja till den skattebefrielsen. Där är jag och Centerpartiet helt överens, som vi har varit om ganska många saker de senaste åren, dock förstås inte om allt.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 79 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! Det är alldeles nödvändigt att regeringen lämnar in en ansökan eller ser till att skattebefrielsen förlängs när det handlar om hög-inblandade förnybara bränslen. Annars gör det en skattehöjning på 2 miljarder, vilket skulle få oerhört stora och allvarliga konsekvenser för både fortsatt efterfrågan och investeringar. Investerare står ju nu och planerar och projekterar för att investera i förnybara bränslen i Sverige.

De här signalerna är oerhört viktiga, men vi talar också om att regeringen redan vid halvårsskiftet bör ta initiativ till att skattebefria låg-inblandning av förnybara bränslen. Det är ändå 30 procent av en liter som är förnybart, och det ser vi effekterna av nu när kostnaderna sticker iväg.

En sådan skattebefrielse skulle motsvara 1 krona och 10 öre per liter redan i sommar, vilket är oerhört viktiga effekter i ett läge där också den förnybara delen ska öka fram till 2030. Det ger även drivkrafter för Sveriges jordbrukare och skogsägare att fortsätta att investera och kunna göra investeringar som ställer om.

Fru talman! Jag besökte en jordbrukare, en mjölkbonde, i Fryksdalen i fredags. De har byggt solceller, de har en flispanna, de tar vara på energin och de bygger vindkraftsparker. Men trots de stora investeringarna i förnybar energi nämner även denna företagare att marginalerna just nu är på fel sida. Just nu behövs det tydliga åtgärdsprogram även från statens sida som balanserar de höga kostnaderna.

Jag hörde fortfarande inget svar på hur regeringens arbete ser ut i nästa vecka när det gäller att återkomma med förslag som är skarpa, som ger effekt i närtid och som också ger en signal till Sveriges jordbrukare om att fortsätta att satsa.

Anf. 80 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman! Tack till alla ledamöter för ert stora engagemang, som jag delar! Svenska bönder levererar inte bara den goda maten, utan de ser också till att vi har en landsbygdsutveckling och skapar nya gröna jobb. Det här är otroligt viktiga företag som behövs för att landsbygden och hela samhället ska fungera.

Processen framåt är den att vi får analysen på torsdag. Vi måste naturligtvis titta på den och se vad den säger. Regeringen är inte omedveten om hur det ser ut för många bönder just nu, och efter torsdag får vi väl ha en fortsatt diskussion.

Som ledamöterna säger är det en pressad situation. Regeringen vill, som många av ledamöterna i den här kammaren, se en ökad livsmedelsproduktion. Vi hade en diskussion om säkerhetsläget när jag var hos miljö- och jordbruksutskottet, något som flera har nämnt. Vi vill naturligtvis se en ökad produktion både när det gäller totalförsvaret och i den livsmedelsstrategi som vi har. Vi vill också se en ökad export, och vi vill se

fler handla de goda produkter som jordbruket och bönderna ser till att vi har i våra hyllor.

Med detta, fru talman, tackar jag så mycket för i kväll!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 19 Svar på interpellation 2021/22:213 om en godtagbar postservice

Anf. 81 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig om jag och regeringen avser att agera för att boende i utsatta områden ska få en god postservice.

Post- och telestyrelsen är den myndighet som är utsedd av regeringen att ha tillsyn över efterlevnaden av postlagen och av de föreskrifter och tillståndsvillkor som har meddelats med stöd av lagen, vilket jag också svarade Thomas Morell på hans tidigare fråga om samma ämne.

Regeringen verkar alltså på postområdet genom den utsedda myndigheten, precis som regeringen verkar genom myndigheterna på andra politikområden. Det är tillsynsmyndighetens uppgift att granska att Postnord lever upp till de krav som reglerna på postområdet ställer. Post- och telestyrelsen får meddela de förelägganden som behövs för att postlagen, föreskrifter eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av lagen ska följas. Föreläggandet får förenas med vite. Jag har fullt förtroende för Post- och telestyrelsens tillsyn på postområdet och fortsätter att följa frågan noggrant.

När det gäller ett bolags kommunikation och information till sina kunder brukar det generellt räknas som bolagets operativa verksamhet. Postnord är ett aktiebolag med svenska och danska staten som ägare och lyder likt privatägda aktiebolag under aktiebolagslagen. I aktiebolagslagen finns en uppdelning av ansvar mellan ägare, styrelse och ledning. Det är bolagets styrelse och ledning som ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter samt den löpande förvaltningen av bolagets operativa verksamhet.

Anf. 82 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Det här med post är viktigt. Ibland är det faktiskt livsviktigt att posten kommer fram, eftersom det kan finnas försändelser som innehåller utrustning som en människa behöver för livsuppehållande vård i hemmet.

I det fall som jag hänvisade till när jag skrev frågan och senare interpellationen handlar det om en tv. Det är kanske inte så livsviktigt om den kommer fram eller inte. Men det är principen vi pratar om.

Vad som hände var att Postnord sa att de inte kör in i dessa utsatta områden av arbetsmiljöskäl för personalen. Jag har i och för sig förståelse för att man värnar om sin personal så att den inte utsätts för fara. Men i andra änden finns en kund som förväntar sig att det paket denne väntar på kommer fram. Då måste Postnord, och även andra aktörer, säkerställa att paketet verkligen kommer fram. Men när man inte ens meddelar att paketet ligger för avhämtning kan ju inte kunden veta. Likadant är det för paket som innehåller utrustning för livsuppehållande åtgärder vid hemvård. Då

blir det än besvärligare om paketet inte kommer fram till den kund som väntar på det.

Nu ligger inte juridik på statsrådets bord, utan det är en annan minister som har det området. Men ni måste ha en internkommunikation så att ni kan säkerställa att en sådan viktig funktion som posten trots allt är fungerar och viktiga försändelser kommer fram. Så långt tillbaka som vi kan minnas har posten varit en viktig del av vårt samhälle. Det var till och med så att kungen skickade ut folk till häst för att få posten att nå fram. Det måste fungera så även i vårt moderna samhälle.

Jag är inte riktigt nöjd med svaret jag har fått eftersom det har varit lite luddigt i kanterna. Jag förstår inte riktigt hur statsrådet anser att man ska lösa problemet. Det finns ett antal områden i Sverige som är så kallat utsatta områden. De allra flesta som bor där är vanliga hederliga människor. De har bara oturen att bo i ett område som andra har tagit till sig som sitt område. I dessa områden måste ändå samhällets funktioner fungera hela vägen ut. Det gäller polis, räddningstjänst, ambulans och så vidare. Men för statsrådets del är det viktigt att posten kommer fram så att de som bor i dessa områden får vad de ska ha. Jag ser fram emot ett svar från statsrådet i frågan.

Anf. 83 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Det är viktigt för regeringen – och jag hör att det också är viktigt för interpellanten – att det finns en posttjänst av god kvalitet i hela landet. Där är vi helt ense. Posten ska fungera överallt. Det ska finnas en posttjänst i hela landet, och alla ska kunna ta emot sina brev och få postförsändelser på så sätt som det definieras i dag, det vill säga samhällsombattande.

Det sätt som regeringen styr verksamheter på, inte bara på det här området utan på alla områden, är via myndigheter. Där är Post- och telestyrelsen den myndighet som är utsedd av regeringen att utöva tillsyn och kontrollera efterlevnaden av postlagen och de föreskrifter och tillstånd som meddelas med stöd av lagen.

Det är viktigt att komma ihåg att i de fall det finns arbetsmiljöproblem vid utdelning för personalen – det kan vara i utsatta områden eller i andra områden – måste olika samhällsfunktioner samarbeta. Det sker redan i vårt samhälle. Det kan vara polisen som hjälper till i ett ärende eller andra samhällsfunktioner som samarbetar.

Jag var lite nyfiken på hur det var under den aktiva perioden. Det område som togs upp i frågan var Gottsunda i Uppsala. Under perioden november–januari var det inte nämnvärt många klagomål till Post- och telestyrelsen om att posten inte skulle ha kommit fram. Jag instämmer inte i bilden att posten inte fungerar. Under perioden den 15 november–10 januari var det faktiskt inte ett enda klagomål som hade kommit till Post- och telestyrelsen angående det postområdet. Sedan ska jag i rättvisans namn säga att det inte är alla som uppger sitt postnummer när de framför klagomål. Men när det finns ett klagomål att framföra för ett område tenderar man att uppge detta nummer.

Brev delas ut i det aktuella området, och det exempel som har föranlett interpellantens fråga var en tv som inte hade körts fram till ett hushåll. Ett sådant paket kan inte rimligtvis alltid anses omfattas av den samhällsombattande posttjänsten. Och det verkar vi också vara överens om.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

Vi är också överens om att det är klart att posten ska fungera i hela landet. Jag tycker att den gör det, och jag har gott förtroende för Post- och telestyrelsen som följer upp hur posten och andra bolag som levererar paket agerar på området.

Anf. 84 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Jag är fullständigt medveten om att statsrådet inte kan stå och peka med hela handen och säga vad som ska göras. Men regeringen har ändå den fulla makten att lägga upp riktlinjer för hur saker och ting ska fungera. Det finns delar i vårt samhälle som inte riktigt fungerar tillsammans, och då måste man se över hur de ska funka.

Det kanske inte var så jättedramatiskt med tv-apparaten. Men hur som helst har någon betalat för transport av tv:n från leverantör till kund. Har man betalat för den ska den levereras. Men det kunde lika gärna ha varit medicinsk utrustning. Det är den stora kroken här. En tv-apparat mer eller mindre dör inte människor av, men om de inte får den medicin de behöver är det värre. Därför måste det säkerställas att alla försändelser kommer fram.

Om det inte var några klagomål just i det området är det väl fine. Det är i så fall jättebra. Men det kanske fanns klagomål i andra områden. Jag vet eftersom jag har släkt som kör – dock inte för Postnord utan för ett annat företag – att det kan vara besvärligt att komma fram i dessa områden. Det finns då restriktioner för hur de ska köra, och de måste ha med sig antingen väktare eller polis.

Det är sorgligt att samhället är sådant att posten inte kan levereras på så sätt som gjordes förr. Postbilen körde fram och levererade paketet. Det är ju enkelt att säga ”hur svårt kan det vara”, men ibland är det svårt. Vi måste se över hur detta fungerar och vilka samhällsresurser som behövs för att det ska fungera. Den som är kund och mottagare av ett paket förväntar sig också att paketet kommer fram. Om det skulle bli ett hinder på vägen måste den som är leverantör höra av sig till mottagaren. Det sprack i det exempel som jag tog upp i min fråga.

Här finns en del att jobba med. Jag fick inte riktigt ett svar från statsrådet, men det kanske kommer ett svar i slutanförandet.

Anf. 85 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! I januari 2018 gav riksdagen Post- och telestyrelsen möjligheten att meddela föreskrifter om på vilket sätt utdelning av postförsändelser inom den samhällsomfattande posttjänsten ska fullgöras. Sedan ett tag tillbaka jobbar Post- och telestyrelsen med att ta fram sådana föreskrifter, och man genomförde i maj 2021 ett samråd om förslag till föreskrifter.

Jag vill också poängtera att det kan finnas exceptionella fall där någonting har fallerat, men i huvudsak fungerar posten alldeles utmärkt. Inte bara ett enskilt bolag utan postväsendet som sådant, postgången i hela Sverige, fungerar väl. Klagomålen är få, även om vartenda enskilt klagomål i sig är ett förbättringsförslag som Post- och telestyrelsen följer upp.

Interpellanten undrade hur svårt det kan vara att göra som förr i tiden när man körde fram. Jag kan konstatera att förr i tiden var en tv en kapitalvara som man kanske köpte en gång under sin livstid, men numera köper vi rätt ofta stora paket. Där är det inte särskilt ovanligt att paketen levereras

till en punkt där vi själva hämtar paketet. Så ser det ut. Där finns också riktlinjer som Post- och telestyrelsen jobbar med om hur långt bort från en sådan punkt paket ska kunna levereras. Icke desto mindre har jag gott förtroende för att Post- och telestyrelsen följer upp att besked ges om till vilken punkt paketet levereras så att den som får posten kan hämta paketet.

Jag uppfattar dock att detta fungerar i huvudsak väl, även om jag är medveten om att det kan finnas enstaka exempel där något har fallerat. Men om man följer upp statistiken på ett strukturellt sätt ser man att posten i Sverige fungerar väl. Jag har fullt förtroende för att Post- och telestyrelsen följer upp frågorna på ett bra sätt.

Anf. 86 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Jag bor i ett sådant område där man kan välja om man vill ha paketet hem eller till kontoret och hämta det där. Det kan nog de flesta göra, men så fungerar det i alla fall hemma. Jag kan välja om jag vill ha paketet hemkört eller inte.

Jag bor inte i ett sådant område som klassas som ett utsatt område, utan det är tämligen lugnt. Det värsta som kan hända är att ett rådjur springer över en när man går ut.

Det som är problemet är områdena där man inte kan köra in bilen utan där det finns en hotbild. Det är där problemet uppstår, och det är också där ett problem uppstår om godset inte är en tv utan medicinsk utrustning som någon väldigt väl behöver. Om den inte kommer fram är det ju riktigt illa.

Jag hoppas att statsrådet efter den här interpellationsdebatten följer upp och för en dialog om hur vi ska kunna förbättra och säkerställa att postförsändelser kommer fram även i utsatta områden och, om det behövs, att man får andra samhällsfunktioner som stöd för att kunna leverera så att man inte bara uteblir och inte ens meddelar kunden. Jag hoppas att det blir en förbättring på det området.

Anf. 87 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag har redovisat hur Myndighetssverige fungerar och hur regeringen genom myndigheterna följer upp verksamheter som posten. Jag hoppas att den grundläggande struktur som vi har i samhället fortsätter fungera.

Jag har ingen annan åsikt än interpellanten när det gäller att postgången ska fungera väl i landet – och i hela landet, naturligtvis. Min uppfattning är att den i huvudsak gör det.

Sedan noterar jag att bortsett från fallet med en tv lyfter interpellanten upp många teoretiska frågor – ifall det skulle finnas ett område där postutdelning inte sker och ifall det skulle vara medicinsk utrustning.

Jag har stort förtroende för att Post- och telestyrelsen följer upp föreskrifterna på ett strukturerat sätt så att vi har en väl fungerande postgång i Sverige. Det är naturligtvis något som vi ständigt följer upp – hur våra myndigheter jobbar och hur de ska se till att de bolag som verkar inom deras ansvarsområden gör sitt bästa för svenska folket.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 20 Svar på interpellation 2021/22:256 om snabbare utbyggnad av elnäten

Anf. 88 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Larry Söder har ställt tre frågor till klimat- och miljöministern. Den första frågan är om ministern avser att förtydliga förutsättningarna för teknikval på de högsta spänningsnivåerna och i så fall hur. Den andra frågan är om ministern avser att agera för att bidra till att tillståndsprocesser tar hänsyn till system- och beredskapsperspektivet. Den tredje frågan är om ministern anser att elnäten har en betydande roll för att nå klimatmålen och om hon avser att vidta några åtgärder inom sitt ansvarsområde utifrån sin ståndpunkt.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Precis som Larry Söder påpekar är Klimaträtsutredningen inne i sin andra fas. I sitt delbetänkande *En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden* lyfter utredningen elnätens roll i klimatomställningen. Utredningen nämner där bland annat de frågor som Larry Söder specifikt påtalar, nämligen att den bör se över om det är möjligt att förtydliga förutsättningarna för teknikval på de högsta spänningsnivåerna och hur system- och beredskapsperspektiv ska beaktas i koncessionsprövningen och annan miljöbedömning.

Eftersom utredningen fortfarande pågår kan jag inte här gå in på vad den kommit fram till eller vilka förslag som eventuellt kommer att läggas fram, men jag har förtroende för att utredaren gör sitt yttersta för att komma med förslag som får inverkan på ledtiderna för utbyggnaden av elnäten.

Sverige står inför en betydande elektrifiering för att kunna fasa ut beroendet av fossil förbränning och därigenom nå nettonollutsläpp till 2045. I den omställningen spelar elnätet en väsentlig roll, och regeringen arbetar därför för halverade ledtider för elnätsutbyggnaden. Samtidigt är det viktigt att rättssäkerheten och ett högt miljöskydd upprätthålls.

Anf. 89 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! Först vill jag tacka ministern för svaret. Det andas att vi ser samma problematik och att man jobbar åt det håll vi önskar.

Men att Sveriges elnät är viktigt för svensk industri och svenska medborgare visar sig här och nu, när etableringar av företag nekas på grund av att elnäten inte byggs ut i tillräckligt snabb takt samtidigt som byggande av nya bostäder i vissa fall stannar upp av samma orsak.

Handläggningstiderna menar jag är avgörande i en sådan situation som den vi är i. Ministern säger i sitt svar att man arbetar för halverade ledtider för elnätsutbyggnaden. Jag kan dock konstatera att det arbetet inte fått genomslag än när det gäller handläggningstiderna.

Enligt de uppgifter jag har angående hur tiden för handläggning har utvecklats är det inte positivt. Energimarknadsinspektionen följer detta och redovisar det i sin årsredovisning. År 2017 var handläggningstiden för nyansökning om nätkoncession 12 månader. År 2018 var den 14 månader. År 2019 var den också 14 månader, och 2020 var den 18 månader.

Handläggningstiden ökar alltså i denna del. Det blir längre och längre handläggningstider när vi egentligen precis tvärtom skulle behöva kortare och kortare.

Sveriges elnät vet vi står inför en upprustning som kommer att kräva uppoffringar från alla håll för att detta ska kunna lösas. Att regeringen är nöjd med det arbete som gjorts gör inte mig lugn, tyvärr. Tillståndsprocedurerna måste gå vidare.

Det är ett tydligt faktum att det är trångt i näten, och det är något som blivit ännu tydligare under de senaste åren. Elnäten ska nu inte bara hantera utbyggnaden av bostäder och industri, vilket är viktigt, utan också framtidens fordonsflotta och nya eldrivna processer i industrin samt att ansluta ny elproduktion. Detta är helt avgörande inte bara för klimatomställningen utan också för Sveriges framtid som en konkurrenskraftig nation.

Sammanställningar från instanser som Energimyndigheten, Energiföretagen och Svenskt Näringsliv pekar på en dubbling av efterfrågan på ren el till 2045. Sverige ska bygga 500 mil ny elledning i stamnätet, vilket kommer att kräva uppoffringar från många håll.

Vilket teknikval man gör är avgörande ur aspekten hur fort tillståndsprocedurerna kan gå men även ekonomiskt och i vissa fall resultatmässigt. Luftledning är både billigare och snabbare och bedöms av branschen som ett bättre alternativ än att gräva ned ledningarna när det gäller de högre spänningsnivåerna för stam- och regionnäten. Därav min fråga.

Ett konkret exempel är SSAB:s satsning i Oxelösund, som ministern säkert har god koll på. Den sitter just nu fast i en nätkoncessionsprövning där mark- eller luftledning är en avgörande fråga. Här skulle den förstärkning av elnätet som man behöver troligtvis ha underlättats kraftigt av en tydligare lagstiftning kring teknikval. Därav min fråga om teknikval.

Jag vill därför återigen fråga ministern hur planen ser ut för att korta ledtiderna, vilket är avgörande för att vi ska få det här att rulla och faktiskt fungera till 2045. Och finns det någon tanke eller idé från ministern när det gäller teknikval för att underlätta och snabba på? Att det finns en utredning hjälper oss inte i dagsläget. Vi behöver faktiskt elen så snart som möjligt.

Anf. 90 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! När jag efter valet 2018 fick förtroendet att bli riksdagsledamot fick jag även uppdraget att jobba i näringsutskottet. I näringsutskottet har vi hand om de energipolitiska frågorna, som har blivit alltmer aktuella den senaste mandatperioden.

En av de första frågorna jag fokuserade på att sätta mig in i var hur elsystemet fungerar och vad som kommer att behövas i framtiden. Jag kunde redan då konstatera att vi i framtiden kommer att behöva mer, inte mindre, el om vi ska nå klimatmålen.

Fru talman! Sverige var ett av de länder i Europa som elektrifierades först. Vi byggde ut vårt elnät och har länge haft stor nytta av de beslut som innebar att vi kunde använda billig och näst intill fossilfri el. Vatten- och kärnkraften har alltså tjänat oss väl.

Det som nu händer är inte konstigt. Sverige behöver underhålla befintliga nät samt bygga ut näten och kapaciteten. Det hade behövt göras i ännu större utsträckning, särskilt eftersom kärnkraftverken i södra Sverige har lagts ned.

Elnätet är grundläggande infrastruktur som jag tror att de flesta medborgare och företag i Sverige förväntar sig ska vara det även fortsättningsvis.

I samband med att det statliga bolaget Vattenfall valde att ta två reaktorer ur drift, Ringhals 1 och 2, framförde vi kristdemokrater tydligt och vid ett flertal tillfällen att det borde ha gjorts konsekvensanalyser av vad det skulle innebära för framför allt södra Sverige och att man borde ha tittat på frågan om att kunna ge ett ägardirektiv om att ha dem i drift till dess annat fanns på plats.

Med ett sådant uppdrag hade även elnätutbyggnaden från norr till söder varit given. Det har tagit otroligt lång tid att bygga Sydvästlänken, som man planerade redan 2005 efter nedstängningen av Barsebäck. Nu när den har tagits i drift vet vi att det inte heller är en lösning på den problematik som vi ställs inför i dag, just på grund av att det tar otroligt lång tid att bygga.

Är det inte i dessa lägen oerhört angeläget att vända på varenda sten? Vad är egentligen svaret till alla de företag som vill etablera sig eller jobba för att få tillväxt i sina bolag, framför allt i södra Sverige? Jag tror inte att det i det här läget räcker att säga att vi ska utreda lite mer. Varför tog inte regeringen de varningssignaler som skickades på allvar?

Anf. 91 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Intressanta siffror presenteras här, inte minst av interpellanten. Den här kammaren antog i somras propositionen om moderna tillståndprocesser. Under hösten 2021 har vi siktat på att halvera tillståndprocesserna till 2024. Det är oerhört angeläget.

Jag tror att alla är medvetna om att vi går in i en historiskt stor elektrifiering av Sverige. Vi ser framför oss en grön nyindustrialisering över hela Sverige. Just nu drivs den väldigt mycket i norr, men vi ser framför oss att det kommer att ske även i Mellansverige och södra Sverige framöver. Då måste vi ha elnät som matchar mot detta.

Det gäller att kunna transportera el norröver men också söderöver. Därför har Svenska kraftnät nu tre gånger mer pengar för att satsa på elnätuppggraderingar. De har presenterat en rad åtgärder för att öka nätkapaciteten på kort sikt, det vill säga under det här året, men också på lång sikt. Det finns avsevärt mer pengar än tidigare för att snabba på och bygga upp elnätet.

Arbetet med moderna tillståndprocesser sker på flera fronter. En är moderniseringen av arbetet med processerna. En digitaliserad arbetsprocess är snabbare och smartare. Myndigheter kan också jobba parallellt i stället för sekventiellt för att kunna snabba på.

Men jag är oerhört otålig och har bråttom. Jag är glad att interpellanten och ledamoten också har det. På den punkten är vi överens. Det här ska gå fortare. Jag har respekt för att det togs beslut om det här under hösten 2021 och att arbete pågår med målsättningen 2024. Men tro mig! Jag och regeringen skulle gärna se att det här kommer på plats mycket fortare.

När det gäller den konkreta frågan om markkablar kontra luftkablar finns det flera tekniska anledningar till att det generellt sett anses vara mer lämpligt med luftkablar för överföringen. Det finns flera fysikaliska orsaker, såsom fasförskjutningar och värmeavledning samt att det inte behöver byggas lika kraftfulla konstruktioner eller grova ledningar för att kompensera för svårigheter som uppstår när man gräver ned kablarna.

Det pågår just nu en utredning där expertis kollar på det där. Även om jag, interpellanten och flera andra kan tycka att till exempel luftkablar generellt sett anses vara bättre än markkablar har jag respekt för att expertisen ska få kolla på det och komma med förslag. Det tror jag att vi är överens om. Därför ser jag fram emot att det arbetet ska få fortskrida.

Affärsverket svenska kraftnät har initierat ett arbete för att se över hur deras processer kan bli bättre när det gäller snabbheten men också när det gäller att följa upp arbetet i utredningen som pågår.

Anf. 92 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! Det är intressant att höra på ministern, som har samma engagemang i frågorna som jag själv.

Min interpellation gällde hur regeringen ser på dessa frågor och vad man tänker sig framåt. Jag vet hur läget ser ut, det vill säga att det pågår en utredning. Men min fråga var faktiskt hur regeringen ser på detta och vad man tänker sig framåt. Det får jag inte svar på. Jag får bara svaret att det pågår en utredning.

Jag menar att vi kanske inte kan passivt vänta på den. Vi ska kanske vara framåtlutade, precis som ministern är i sitt anförande. Vi ska vara framåtlutade och tala om att vi behöver detta för att kunna ställa om, att vi behöver detta för att kunna bygga nya bostäder och att vi behöver detta för att kunna vara en industrination med de kompetenser som behövs. Jag tror att vi skulle behöva den framåtlutningen för att komma framåt i frågorna.

Det finns ett antal åtgärder som man kan vidta och som det finns ett fönster för att vidta. Man behöver inte hela tiden vänta på utredningen. Men min fråga gällde hur regeringen ser på detta. Regeringen kan förtydliga hur de ser på teknikvalen. Om det är ministerns ord här som gäller låter det ganska bra. Det kan utvecklas på ett ganska tydligt sätt att det är det teknikval som är bäst för stunden, just där, som gäller och att det inte är andra komplikationer som gör att man måste titta på om det ska vara markkablar.

Jag tycker till exempel att man måste titta på kostnadsskäl, effektivitet och vad som är bäst. Det är faktiskt branschen som kan allra mest om det. Då är det kanske där vi ska landa, menar jag. Det är kanske branschen själv som vet bäst. Vi kanske ska undanröja de hinder som finns för att branschen själv ska kunna få välja.

Jag tror också att mycket av problematiken med att bygga ut nätet beror på att det finns andra hinder, det vill säga andra intressen som på ett eller annat sätt står emot detta. Man ska kanske göra detta till ett riksintresse så att det står på samma stabila grund som andra intressen. Politiken tenderar ibland att mena att allt ska vara riksintressen, men jag tror att det är av intresse för riket att vi har el som kan levereras till de industrier och bostäder som finns.

Ministern tog också upp digitaliseringen. Jag kan inte nog understryka den möjlighet som finns där. Givetvis gäller det även processer i denna del. Jag är mer van vid att prata om byggprocesser, och i de processerna är digitaliseringen oerhört viktig. Jag tror att de två delarna kan gå hand i hand för att Sverige ska digitaliseras på ett tydligt och bra sätt.

Fortfarande undersöker jag möjligheten att få ministern att ge regeringens svar på de frågor som jag har ställt – inte att det pågår en utredning. Tycker man att vilket teknikval som ska göras behöver konkretiseras? På

vilket sätt skulle man kunna tänka sig att korta handläggningstiderna så att vi kommer framåt i frågorna? Det är två av de tre frågor som jag ställde och som jag tycker är viktigast.

Anf. 93 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret, som blev lite av ett icke-svar just när det gäller de frågor som jag ställde.

En av mina käpphästar sedan jag blev riksdagsledamot har varit att Sverige behöver ha ett planeringsmål och ett mål om leveranssäkerhet. Det behöver också finnas en utpekad ansvarig för detta.

För drygt tre år sedan, det vill säga hösten 2018, sa jag att vi behöver planera för åtminstone 200 terawattimmar per år i framtiden. Då blev jag nästan utskrattad av regeringspartierna. Argumentationen jag fick höra då var att elen räckte, att vi exporterade på årsbasis och att man inte såg någon större ökning av elbehovet framöver.

Nu tre år senare har scenario efter scenario presenterats. Nästan alla partier är nog överens om att Sverige fram till 2040 bör sikta mot att fördubbla sin elproduktion till cirka 300 terawattimmar om klimatmålen ska nås. Det är därför bra att regeringen har ändrat sin uppfattning och att även myndigheter har fått upp ögonen för frågan. Elnätsfrågan är otroligt viktig i hela detta system.

Som ministern tog upp tidigare har riksdagen klubbat igenom ett förslag om modernare tillståndprocesser. Elnätet är avgörande för hur vi klarar elförsörjningen i framtiden, men då måste snabbare elnätsutbyggnad vara en av de centrala frågorna.

I samband med detta behöver vi även lyfta upp leveranssäkerheten och ha ett utpekad mål för den. Det här är för övrigt en fråga som kammaren klubbade igenom våren 2019, det vill säga för snart tre år sedan. Men vi har hittills inte sett något resultat av det. Hur går arbetet i Regeringskansliet med att ta fram svar på det som kammaren fattade beslut om för tre år sedan?

Anf. 94 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Låt mig börja med interpellantens fråga. Lantmäteriet och länsstyrelserna fick redan för några månader sedan, i september 2021, ett uppdrag som gick ut på att myndigheterna ska koordinera sina processer och utveckla nya arbetssätt för att korta ledtiderna. Vi avser också att inom kort presentera en nationell elektrifieringsstrategi där frågorna om ledtiderna naturligtvis har en roll. Precis som flera här har sagt går vi mot en kraftigt ökad användning av elektricitet. Förutom elproduktionen spelar elnätskapaciteten en avgörande roll. Vi är överens om detta.

Vad jag förstår vill interpellanten gärna att regeringen i förväg ska fastställa specifika teknikval redan innan expertisen har tittat färdigt på detta. Där får jag nog göra interpellanten besviken. Vi kommer att invänta expertisen. Men var så säker: Vår ambition är att vägen framåt ska vara snabb och att vi för varje tillfälle ska ha den bästa lösningen.

Begreppet ”bästa lösningen” är dock mångfasetterat, för det finns många hänsyn att ta. Interpellanten var inne på finansiella hänsyn och tekniska hänsyn. Det kan finnas miljöhänsyn och annat. Vid exempelvis luftburna ledningar kan man ibland behöva ta hänsyn till trädgator. Det kan behövas en större trädfri gata. Om man i stället skulle gräva ned ledning-

arna kan det möjligen innebära att man måste spränga och permanent ödelägga naturen. Det finns alltså klimat- och miljöhänsyn som måste tas vid sådana tillfällen. Man kan också behöva ställa dem emot varandra för att man vid varje tillfälle ska få den bästa lösningen.

Låt mig vara så pass framåtmutad att jag säger att vi båda, och även hela regeringen, är angelägna om att nätutbyggnaden ska gå väldigt snabbt. Vi ska gå från den förvaltande fas för elnäten som vi har befunnit oss i under de senaste 30 åren till en expansiv fas. Jag och regeringen ser framför oss att vi går mot den kanske snabbaste expansionen av elnätet som Sverige har haft i modern tid. Vi går in i en enormt expansiv fas. Då måste det gå snabbt. På den punkten är vi överens.

Jag ber att få återkomma till Camilla Brodins fråga eftersom jag behöver kolla närmare på hur arbetet går. Jag hade inte förberett detta inför den här interpellationsdebatten.

Anf. 95 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! Vi verkar vara rörande överens om att elanvändningen kommer att öka på grund av klimatomställningen. Utbyggnaden av elen kan inte gå från noll till hundra på fem sekunder. Det inser även jag. Men utbyggnaden bör ske i takt med den ökade attraktiviteten för elanvändningen för att vi inte ska dra på oss för stora puckelkostnader. Vi måste bygga ut i den takt som behövs och samtidigt hålla ned kostnaderna för konsumenten.

Det är detta som jag ser som ett problem, det vill säga att vi inte kommer igång på grund av tillståndsprocesserna. De tar så lång tid att vi kanske inte riktigt vet hur det ska bli. Om tillstånd för en utbyggnad tar tio till tolv år betyder det att vi måste kunna se tio till tolv år in i framtiden. Det hade varit mycket enklare om det räckte att se fem eller sex år framåt i tiden och kunna bygga ut utifrån vad vi faktiskt behöver.

Det är i detta avseende som jag tycker att det är viktigt att vara framåtmutad och säga: Vi ska klara av detta på kortare tid. Vi ska kunna leverera den el som behövs för industrin. Vi ska kunna leverera el så att människor kan flytta till sina bostäder och så att vi får bostäder till alla människor.

Vi måste också inse att vi inte alltid fattar rätt beslut första gången utan att vi ibland behöver komplettera besluten. Som jag uppfattade det tog man i propositionen om moderna tillståndsprocesser inte med alla förslag som fanns i själva utredningen. Man ska kanske gå tillbaka och se om det finns ytterligare förslag som behöver läggas till för att kunna påskynda det hela. Det vore ett bra sätt för att vara framåtmutad. Man behöver inte tänka att allt ska vara riktigt från början, utan man kan hela tiden lägga på saker så att man får fram det här så fort som möjligt.

Anf. 96 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag tackar Larry Söder för interpellationen.

Vi verkar vara överens om ambitionerna framöver. För regeringens del kan jag säga att det inte finns någon prestige för att inte ständigt göra vårt yttersta och göra förbättringar. Om det finns delar som behöver förbättras och som leder till att vi kan snabba upp det hela ytterligare är vi absolut beredda att röra oss i den riktningen.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

Inom kort kommer vi att presentera en elektrifieringsstrategi med ett sjuttiotal åtgärder som kommer att föra oss i den riktningen. Förhoppningsvis hittar Larry Söder och också andra många vägar framåt i strategin.

Det är väldigt ovanligt att nätkoncessioner avslås. Däremot är vi överens om att tiden behöver förkortas. Jag har ändå viss respekt för att det beslut som fattades i höstas, för mindre än ett halvår sedan, kanske ännu inte har gett full effekt, även om jag hade velat det. Som före detta entreprenör är jag oerhört otålig och angelägen om att saker går snabbt. Men jag har ändå viss respekt för att det kan ta längre tid än ett halvår för att få det här på plats. Målsättningen är att halvera tillståndprocesserna till 2024, men jag hoppas verkligen att vi kommer i mål tidigare.

Jag kan meddela interpellanten Larry Söder att han kan vara lugn för att åtminstone jag – och jag har hela regeringen i ryggen – inte kommer att sitta och vänta på att detta ska ske. Vi kommer att jaga på. Jag hoppas att vi kan vara överens om en hel del saker längs vägen när det gäller hur uppgraderingen av elnäten ska gå vidare.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 21 Svar på interpellation 2021/22:271 om det höga bränslepriset

Anf. 97 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig om regeringen avser att vidta åtgärder för att balansera det höga bränslepriset så att vi hamnar på samma nivå som jämförbara länder i Europa.

Drivmedelspriserna steg mycket under andra halvan av 2021, något som främst förklarades av ett högre oljepris. Vad gäller priset på HVO är det beroende av tillgång och efterfrågan på världsmarknaden för både de råvaror som används för dess produktion och själva drivmedlet. Diesel som används i jordbruket har en fast skattenedsättning men påverkas också av prishöjningarna.

Det är värt att notera att ingen del av prisuppgången under det gångna året beror på höjda drivmedelsskatter. Den senaste gången ett aktivt beslut fattades om att förändra drivmedelsskatterna var när den så kallade bnp-indexeringen pausades för 2021 och 2022, något som medför en lägre energiskatt.

Regeringen har nyligen gett Energimyndigheten i uppdrag att utföra en kontrollstation av den så kallade reduktionsplikten. Inom ramen för kontrollstationen ska myndigheten bland annat analysera reduktionsnivåerna i förhållande till transportsektorns klimatmål, vilka kostnader reduktionsplikten innebär för drivmedelsköpare och vilka effekter det får för hushåll och näringsliv. Myndigheten ska vid behov föreslå förändringar. Det uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 15 december 2022.

Anf. 98 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Jag vill sätta fingret på den sista meningen. Det ska redovisas ett svar den 15 december. Då måste man ställa sig frågan: Hur många jordbrukare

och åkeriföretagare kommer att gå i konkurs innan det blir någon förändring?

Vi har alltså världens högsta dieselpris i dag. Jag satt och lyssnade på debatten som var tidigare. Det handlade just om jordbruket och vilka problem som de står inför med de höga kostnaderna. Jag själv kommer från åkerinäringen. Jag har fått mängder av samtal från åkeriägare och deras chaufförer om den fullständigt ohållbara situation som råder.

Tittade man på *Aktuellt* i går fick man se Gunvor och Göran i Önskanäs som tvingades lägga ned sin gård. De hade varit jordbrukare i hela sitt liv, men nu gick det inte längre. I dag var djurbilen där och hämtade samtliga djur och körde dem till slakteriet. De lade ned sin gård. Kostnaderna var för stora. Det gick inte längre.

Så här har vi det i stort sett varje dag. Åkerier lägger ned. Jordbrukare lägger ned. Regeringen säger att den tillsätter en utredning som kanske kommer att presentera ett förslag den 15 december. Man lägger inte två fingrar i kors för att hjälpa företagare i det här landet som står inför en kostnadsutveckling som är historisk. Vi har aldrig sett något liknande någon gång.

Man ställer sig frågan: Hur tänker man? Vi måste ställa om, säger man. Jo, vi ska lyfta upp gods från väg till järnväg. Om vi går ut ur det här huset och går Drottninggatan upp kommer vi till ett varuhus som heter Åhléns. Det har ingen järnvägsförbindelse. Hur får man in varorna från livsmedelsbutiken i källaren och upp till toppen i det huset? De kommer med lastbil. Förutsättningen för att de företag som finns i det huset ska kunna bedriva sin verksamhet är att de finns lastbilar som kommer dit med varorna.

Man är på väg att slå ihjäl den verksamheten. Man lyssnar inte ens på de signaler som kommer från Sveriges Åkeriföretag, Transportföretagen och andra branschorganisationer.

Jag träffade Skogsentreprenörerna för en dryg vecka sedan. Man har skrivit en debattartikel. Jag ska läsa vad som står: "Bakgrunden till dessa dödsattacker mot landets alla bränsleberoende företag handlar om den så kallade reduktionsplikten – där staten steg för steg tvingar bränslebolagen att öka mängden inblandning av fossilfritt. I januari höjdes den nedre gränsen till 30,5 procent – och redan om några år ska den upp till 66 procent!"

Vi skiljer ut oss i Sverige. Övriga Europa har ett mål på 14 procent till 2030. Vi är drygt 2 procent av Europas befolkning. Men vi begår kollektivt självmord när vi inte kan konkurrera på lika villkor. Det är häpnadsväckande hur man sköter den här situationen. Man lyfter inte ett finger för att förändra läget. Det är bekymmersamt.

Jag hoppas innerligt att jag får ett bra och rakt svar från ministern. Vad tänker ni göra? Det här håller inte längre.

Anf. 99 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag ska börja med att säga att regeringen har väldigt god förståelse och följer den här situationen noggrant. Men det hjälper inte att bara lyssna, följa och titta på situationen. Det är inte bara det vi gör. Vi är naturligtvis angelägna om att agera och se till att människor och hela Sverige har goda möjligheter framåt.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

Låt mig ta diskussionen tillbaka till varför vi över huvud taget har reduktionsplikt. Många gånger lyfts klimataspekter och annat fram. Det är goda aspekter. Reduktionsplikten är en viktig del för att minska utsläppen och nå Sveriges utsläppsmål. Men vi ska också vara tydliga med att säga att det är Sveriges möjlighet att göra sig kvitt beroendet av oljeschejkerna i Mellanöstern och Putin i Ryssland. Det handlar om att vi inte är fossilberoende och kan ställa om till drivmedel som vi kan producera själva.

Reduktionsplikten innebär att det går en tydlig signal till producenterna av biodrivmedel. Här finns det en marknad för dem att sälja på så att vi kan öka produktionen och pressa ned priserna. Det är en av huvudanledningarna till att vi gör detta.

Det är ganska viktigt att komma ihåg att våra barn och barnbarn ska vara glada inte bara för det vi gör för klimatet. De ska också vara glada och tacksamma för att vi har sett till att Sverige inte är beroende av oljeschejker i Mellanöstern eller Putin i Ryssland. Det är ganska viktigt.

Bortsett från det har vi här och nu en situation där priset blir väldigt högt för många, precis som interpellanten är inne på. Där har vi tagit in uppgifter. Vi följer detta. Redan innan jul gav regeringen ett uppdrag. Det handlar om att följa upp för att se vad man systemmässigt kan göra ifall priserna sticker iväg.

Just i dag har finansministern bekräftat att en höjning av avståndsgränserna och ersättningsnivåerna för reseavdraget är en möjlighet som man ser över. Det kan underlätta för många människor på landsbygden och se till att de kan få bättre möjligheter finansiellt.

Det finns också en särskild nedsättning av fordonsskatt för bilar som ägs av privatpersoner i glesbygden. När det gäller jordbruket finns det en permanent sänkt dieselskatt. Även om jag har förståelse för att det just nu är höga priser delar jag inte bilden att regeringen inte gör någonting. Tvärtom gör vi oerhört mycket.

Men vi är inte beredda att fortsätta på en väg där Sverige för lång tid framöver är beroende av oljeschejkerna och Putin i Ryssland för att förbättra en tillfällig situation här och nu. Vi gör både och. Vi gör oss självständiga när det gäller drivmedel och ser också till att människor får bättre livsvillkor.

Vi måste kunna ha de här båda tankarna i huvudet samtidigt och jobba med det. Där hoppas jag att fler partier kan ställa upp på den linjen.

Anf. 100 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Jag har förmåga att hålla flera bollar i luften. Jag har också ambitionen att vi ska nå miljömålen. Men skillnaden mellan mig och regeringen är att jag har levt ute i verkligheten. Jag har jobbat med de här frågorna i stort sett hela mitt vuxna liv.

Jag ser vad som är på väg att hända. Vi springer baklänges in i framtiden. Det är lite lustigt att statsrådet säger att vi inte ska göra oss beroende av Putin. Det är precis det vi gör. Om vi tittar på vad som sker där ute ser vi att det byggs upp mobila verkstäder, mobila däckverkstäder och mobila tankstationer. Man smugglar in rysk diesel.

Jag var och tittade på vad man får betala för den dieseln i dag. Det är 6 kronor per liter. Det är det som bilarna körs på som kör olagligt i Sverige. De svenska åkarna konkurreras ut. De har inte en chans i världen att konkurrera med det dieselpri som är.

Vad som händer är att de svenska åkerierna går omkull. Det går inte att bedriva verksamheten. I stället flyttas godset över på olaglig trafik som smugglar in bränsle för 6 kronor litern. Sedan säger regeringen: Vi tänker på miljön. Man kan inte bli annat än upprörd. Har man inte bättre koll på det som sker?

Vi kan titta på hur våra konkurrentländer har det. Där ligger priset på någonstans mellan 13 och 15 kronor litern. Vi ligger på 21,52. Dagspriset i Norge i morse var 15,91. Hur ska vi kunna konkurrera när vi har ett bränslepris som skjuter ut sig så fullständigt mot priserna i vår omvärld?

Ni ska utreda vad det får för konsekvenser. Jag kan berätta här och nu vad det får för konsekvenser. Jag behöver inte utreda det. Vi kommer att få åkerier som går i konkurs. Åkerierna är inte ute på vägen för att de tycker att det är så trevligt att köra. De ser till att vi har mat i butikerna, att det finns kläder som vi kan ha på kroppen, att vi har hus att bo i, att det finns läkemedel på apoteken och att vår industri fungerar.

Det är vad åkerinäringen gör. Och ni är på väg att ta död på den, precis som på jordbruket. LRF:s ordförande i Dalarna säger: Det är den värsta kris jag har varit med om. Glanshammars Åkeri i Örebro säger: Vi har inte råd att köra. De har inte råd att köra. Vad får det för konsekvenser för övrig industri?

Bönderna säger att de har fått en kostnadsökning med 750 miljoner på årsbasis. Och regeringen ska utreda och kommer möjligen med ett svar den 15 december.

Det är ingen som ifrågasätter att man ska värna miljön. Men om ni såg på tv för en vecka sedan hörde ni att man pratade om elektriska lastbilar för omställningens skull. Försäljningen har slagit tvärnit. Den försäljare som var med i reportaget sa: Vi kommer nog att sälja en bil i år. De kommer *nog* att sälja en bil i år! Varför? Jo, för att det inte finns ekonomiska resurser hos åkerierna.

Hur ska det gå med omställningen? Jag vill gärna ha ett svar, tack.

Anf. 101 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag konstaterar att för att komma någon vart med det man tänker göra måste man ha ett reellt och riktigt fungerande förslag.

Jag har redovisat ett antal åtgärder som regeringen på kort sikt tänker vidta och som vi kollar på. Som jag redovisade var finansministern ute i dag och bekräftade att en höjning av avståndsgränsen för reseavdragen är en möjlighet. Vi pratar om lägre skatt på fordon på landsbygden och att till exempel jordbruket, som interpellanten tog upp, har lägre bensin- och dieselpriiser.

Men långsiktigt måste man komma ifrån beroendet av oljeschejkerna. Det är det man måste göra. Och man måste komma bort ifrån beroendet av Putin. Då kan man inte ständigt säga: Fast inte just nu, utan nästa år. Kanske om ett år! Någon gång måste man göra detta.

Jag noterar att interpellanten är irriterad på att regeringen utreder för att se vad man ska göra. Som entreprenör, som trots allt har levt större delen av mitt yrkesliv ute i företagsvärlden och inte i politiken, kan jag

hålla med om att utredningar kan ta tid. Men jag har viss respekt för att resultatet då också sannolikt blir mycket bättre.

Om vi kollar på det förslag som interpellantens parti har tagit fram ser vi att det sannolikt är ett stort slag i luften. Det är högst osäkert om det kommer att ha någon inverkan på priset i pump över huvud taget om man sänker nivåerna av inblandning under året. Drivmedelsbranschen köper in drivmedel för ett helt år i förväg. Det du tankar nu har man redan betalat för förra hösten. Att förhastat sänka reduktionsnivåerna mitt under ett år garanterar ingen prissänkning för den som tankar sin bil i dag.

Då undrar interpellanten varför vi utreder detta. Det gör vi för att inte göra saker som blir ett slag i luften. Det kan man prata om i medierna, men när man sitter i regeringsställning måste man genomföra saker som faktiskt kan ge effekt. Där tror jag att jag och interpellanten skiljer oss åt, möjligtvis för att interpellanten har möjligheten att inte behöva stå till svars för de handlingar som man genomför på ett överilrat sätt utan att det ger något resultat.

Därför, fru talman, vill jag ändå vidhålla att regeringen både följer läget noggrant, lyssnar och agerar. Vi har en tydlig bild av att vi inte ska vara beroende av oljeschejkerna i Mellanöstern och av Putin i Ryssland men samtidigt se till att näringarna i Sverige klarar sig bra genom andra åtgärder, inte minst sådana som vi har aviserat att vi kollar på i dag.

Anf. 102 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet! Jag vet att det sitter en stor mängd åkeriägare och tittar på den här debatten. Det skulle förvåna mig om det inte kommer en inbjudan till statsrådet att komma ut i verkligheten så att han får möjlighet att se på ort och ställe hur det förhåller sig. Då får statsrådet se vilket miljöarbete de svenska åkerierna lägger ned.

De förväntas utföra transporter åt vår industri så att vi kan gå till affären och handla, köpa mat och kläder. Men när man rycker undan förutsättningarna för dem behöver man inte utreda. Det är bara att inse att det här inte kommer att fungera.

Man ska inte göra sig beroende av oljeschejker. Nej, men man gör sig beroende av rysk insmugglad diesel som bilarna körs på. Vi har tagit prover på bränslet. Det är rysk industridiesel. Det är så långt bort ifrån NQF-diesel man kan komma. Det slår ut de svenska åkerierna. Det är den verklighet vi har, och regeringen ska utreda.

Man blir irriterad. Hur svårt kan det vara att ta till sig av det som sker där ute, bland åkerier, bland jordbrukare och, framför allt, även bland privatpersoner? De har inte något alternativ, utan de är tvungna att tanka sin bil för att komma till jobbet. De har inget alternativ, utan de är tvungna att fylla lastbilen med diesel för att transportera maten som vi ska äta.

Visa lite respekt för dessa människor och för den strid de utkämpar just nu. Visa respekt!

Anf. 103 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag kommer gärna på besök. Det kan jag säga redan nu om det är någon från åkerinäringen som kollar på detta. Jag kommer gärna på besök, samtalar och hittar konstruktiva lösningar framåt – just för att jag visar respekt och har respekt för åkerinäringens behov och intressen.

Jag gör det just för att regeringen respekterar att åkerinäringen måste kunna konkurrera på goda villkor. Och då menar jag inte bara bränslepriserna, utan vi ska se till att de illegala åkerier som finns i vårt land inte ska kunna konkurrera ut åkerinäringen.

Just på grund av den respekten tar regeringen fram verksamma åtgärder i stället för populistiska slag i luften som inte skulle förändra åkerinäringens tillvaro. Just på grund av den respekten har finansministern i dag bekräftat att han är beredd att titta över reseavdraget för att se om man kan förbättra för landsbygden. Just på grund av den respekten har vi nedsatt dieselskatt för dem som arbetar inom jordbruket. Just på grund av den respekten är det lägre skatt på fordonen ute på landsbygden.

Just av den respekten måste man vara realistisk och inte komma med plakatpolitik. Det kallar jag verklig respekt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

§ 22 Svar på interpellation 2021/22:274 om elförsörjningens betydelse för jobb och företagande

Anf. 104 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Johan Hultberg har frågat mig om jag och regeringen har gjort någon analys av hur många företagsetableringar, investeringar och jobb som har gått förlorade i Sverige på grund av osäker elförsörjning. Om inte, undrar han om jag är beredd att ge Energimyndigheten, eller annan lämplig myndighet i uppdrag att genomföra en kartläggning av elkrisens konsekvenser med särskilt fokus på konsekvenserna för näringslivet i allmänhet och industrin i synnerhet.

Johan Hultberg har även frågat mig om jag och regeringen är beredda att se över gällande lagstiftning så att det blir möjligt att bygga ny kärnkraft på andra platser än vid Forsmark, Oskarshamn och Ringhals.

Som Johan Hultberg mycket riktigt påpekar har den senaste tiden präglats av exceptionellt höga elpriser. Den främsta orsaken till det rådande läget är de mycket höga naturgaspriserna som på grund av naturgasens centrala roll i den europeiska elproduktionen får stora konsekvenser även för det svenska elpriset.

För att begränsa konsekvenserna av de höga elpriserna har regeringen meddelat sin avsikt att avsätta omkring 7 miljarder kronor till en elpris-kompensation för de hushåll som drabbats av höga elpriser. Elpriskompensationen kommer att ske retroaktivt för månaderna december 2021, januari 2022 och februari 2022. Förslaget träffar omkring 2 miljoner hushåll och gäller i hela Sverige.

När det kommer till elprisernas påverkan på näringslivets konkurrenskraft är det givetvis olyckligt när näringsidkare drabbas av förändrade marknadsvillkor. Det kan dock vara värt att nämna att momsens på el vanligtvis inte är någon avgörande kostnad för företagen och att hela elkostnaden är avdragsgill. Utöver det är elpriserna i Sverige jämfört med priserna på kontinenten relativt låga. Det har de varit även under hösten och vintern, och det svenska grossistpriset på el hör till de lägsta inom EU.

Den kärnkraftslagstiftning som Johan Hultberg omnämner finns i miljöbalken och togs fram 2010 av den alliansregering som Fredrik Reinfeldt ledde. Regeringen tillsatte 2017 en särskild utredare för att se över lagen om kärnteknisk verksamhet, och 2019 överlämnade denne betänkandet *Ny kärntekniklag – med förtydligat ansvar*. Betänkandet har remitterats och genomförts i vissa delar. Återstående förslag bereds nu i Regeringskansliet. Utöver detta planeras för närvarande inga förändringar i lagstiftningen.

Anf. 105 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Hur blev Sverige rikt? En viktig del av förklaringen är att vi som land framgångsrikt har lyckats slå mynt av våra naturresurser. Vi har förädlat skogen och malmen och byggt upp en stark industri inom en lång rad områden genom handel med vår omvärld. Trots vårt geografiska läge i Europas utkant har vi kunnat vara en konkurrenskraftig industriation, mycket tack vare en stabil elförsörjning. Vattenkraften, sedermera i kombination med kärnkraften, har gett industrin klimatsmart el till konkurrenskraftiga priser – dygnet runt, året om, år efter år. Det har byggt vårt välstånd.

Nu befinner vi oss dock, fru talman, i ett allvarligt läge. På grund av en ansvarslös energipolitik har Sverige inte längre den trygga och konkurrenskraftiga elförsörjning som har varit en grundpelare för Sveriges resa från att ha varit ett av Europas allra fattigaste länder i början av 1800-talet till att faktiskt bli ett av världens allra rikaste. Sex av Sveriges tidigare tolv kärnkraftsreaktorer har avvecklats. Bara sedan 2014 har fyra fullt fungerande kärnkraftsreaktorer lagts ned i förtid, motsvarande 13 procent av all svensk el.

Nu kommer notan för avvecklingen av kärnkraften. Nu kommer notan för den misslyckade rödgröna energipolitiken. Notan kommer i form av uppsägningar och uteblivna investeringar och etableringar. Den kostar jobb och företag. Notan kommer i form av rekordhöga elpriser för vanliga hushåll. När elen kostar skjortan får semesterkassan eller den lilla bufferen i hushållsekonomin användas för att betala elräkningen. Notan kommer också i form av skenande klimatutsläpp och en inbromsning av den omfattande klimatomställning av såväl vår industri som vår transportsektor som är alldeles nödvändig om vi ska klara att nå våra högt ställda klimatmål.

Jag är, fru talman, mycket bekymrad över Sveriges elförsörjning. Vi har en elkris vars konsekvenser den här interpellationen handlar om. Jag blev inte mindre bekymrad när jag hörde energiministerns svar på min interpellation och mina frågor. Av svaret att döma undrar jag nämligen om statsrådet helt och fullt inser allvaret i och vidden av pågående energikris.

Statsrådet ägnade det mesta av sitt första inlägg åt att kommentera de höga elpriserna. De skenande elpriserna är oerhört problematiska, men krisen är samtidigt större och problemen djupare än så. Priserna är konsekvensen av en bristande elförsörjning. De är ett uttryck för kapacitetsbristen i elnätet. De är ett uttryck för en otillräcklig planerbar elproduktion.

Vårt elsystem har brist på effekt. När vinden inte blåser och solen inte skiner räcker helt enkelt inte elen till. Det driver upp priserna och sätter stopp för företagsetableringar.

Av Svenskt Näringslivs elbarometer framkommer en dyster bild. 40 procent av de näringslivschefer som svarade på undersökningen uppgav att de hade problem med elförsörjningen i sin kommun. Om inte den siffran bekymrar energiministern kanske siffran 43 procent gör det. Det är nämligen hur många som i undersökningen angav att de inte hade något eller bara ett ganska litet förtroende för regeringens energipolitik.

Statsrådet kanske kommer att säga att elbarometern bara är en liten undersökning som man inte ska dra för stora växlar på. Det är jag benägen att hålla med om. Vi behöver mer ordentliga underlag, och det är just det jag efterfrågar i min interpellation.

Fru talman! Jag vill kartlägga elkrisens konsekvenser i allmänhet och dess konsekvenser för jobb och företagande i synnerhet. Varför säger energiministern nej till det?

Anf. 106 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag tackar interpellanten för interpellationen.

Låt mig börja i den anda där interpellanten började. Hur blev Sverige en rik nation? Ja, tillgång på el var absolut en viktig del. En stor del var också någonting som interpellantens parti aldrig har ställt upp på: en god jämlikhet i det här landet så att så många som möjligt får goda villkor att vara med och bidra till Sveriges tillväxt, och även en teknikoptimism som inte fastnar i gårdagens nostalgi utan kollar på vad som händer här och nu och hur vi kan förbättra situationen. Dessa har varit avgörande delar i att bygga vårt välbefinnande.

Vi ställer nu om. Från att de senaste 30 åren ha förbrukat samma mängd energi per år – 140 terawattimmar el per år har Sverige använt de senaste 30 åren – ställer vi nu om till den kanske största expansion vi ser framför oss. De kommande 30 åren räknar vi med att vi kommer att förbruka avsevärt mycket mer energi, framför allt el, än vi gjort tidigare. Det gör vi därför att industrin, transporterna och arbetsmaskinerna kommer att ställa om från fossila bränslen, trycka ut dem och börja använda el. Det är en viktig del av den framtid vi nu bygger.

Vi har i dag en trygg elförsörjning i Sverige. I nuläget har vi tillfälligt mycket höga elpriser, vilka interpellanten själv säger är tillfälliga just nu. Trots denna tillfälliga elpriskris, som finns i hela Europa, har Sverige tack vare den ansvarsfulla energipolitiken visat upp avsevärt lägre priser på elektricitet än resten av Europa. Det är ändå ingen rolig tröst för de hushåll som har drabbats. Det är ingen lösning för de industrier som har sett högre elpriser. Det är inte det jag säger. Jag säger: Låt oss vara realistiska och i stället för att svartmåla Sveriges lyckade position, som har gjort att vi till och med i Europas djupaste elpriskris har ett av de bästa utgångslägena, fortsätta att bygga på den framgången.

Vi ser hur vi kommer att bygga ett nytt elsystem, ett totalt energisystem, som ska vara, vilket också denna kammare har fattat beslut om, förnybart till 100 procent till 2040. Jag vet att interpellanten vurmar för inte minst kärnkraften, och jag kan lugna interpellanten med att kammarens beslut är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraften därefter.

När det gäller de kärnkraftverk som har lagts ned finns det en missuppfattning som ofta tas upp, nämligen att det skulle ha skett i förtid med politiska syften. Jag som har en bakgrund i näringslivet kan säga att det också

finns ett lönsamhetsargument. När apparater som byggdes på den tiden då det enda sättet att transportera musik var med kassetband och Sony Walkman börjar bli till åren komna blir de dyra att underhålla. Om kammaren eller regeringen genom politiska beslut hade tvingat aktörerna att behålla dessa kraftverk hade det funnits en risk att underhållskostnaden hade blivit så pass hög att man hade drivit upp priserna för svenska elkonsumenter permanent, inte bara under de få månader som vi har sett under den här vintern.

Låt oss alltså se på framtiden. Jag ser framför mig, och regeringen ser framför sig, en enorm expansion av elnätskapacitet och en elproduktion som ska komma snabbt på plats, ge mycket el och leverera billig el till elkonsumenterna.

Anf. 107 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Statsrådet bekräftar det jag var bekymrad över i mitt första inlägg, nämligen att han och regeringen inte fullt ut ser vidden, bredden och djupet av den kris vi är inne i. Den är mycket större än de rekordhög elpriser vi just nu har. Jag tror inte att de kommer att vara tillfälliga. Jag tror dessvärre att vårt näringsliv och våra hushåll får vänja sig vid att betala en betydligt högre elnota än vad man historiskt har gjort, på grund av det faktum att den energipolitik som statsrådet företräder och som hans parti har företrätt har gjort oss beroende av europeisk kolkraft och rysk gas.

Min interpellation handlar minst lika mycket om det faktum att elen och effekten inte räcker till och att företag därmed inte har möjlighet att etablera sig samt om att kommuner går miste om viktiga arbetstillfällen och om att investeringar i ny industriproduktion inte blir av därför att man inte får anslutning till nätet.

I Malmö har vi sett hur Pågen inte kunnat baka fler limpor därför att elen inte räckt till. I min egen födelsekommun Uddevalla har man gått miste om uppskattningsvis 1 500 jobb bara under de senaste åren på grund av bristande elförsörjning.

Fru talman! Uddevalla är tyvärr inte unikt. Larmrapporterna om stoppade industriinvesteringar och uteblivna företagsetableringar duggar tätt, nu dessutom i kombination med rapporter om varsel, nedläggningar och nedstängningar av industriproduktion på grund av att elpriserna, som historiskt har varit en konkurrensfördel för Sverige, nu har stuckit iväg och gjort att till exempel anrika Klippans Bruk varslat personal under hösten. Vd:n där larmar nu och varnar för att man faktiskt kan tvingas att lägga ned.

Det här är bara några exempel på elkrisens konsekvenser. Jag frågade statsrådet om regeringen har gjort någon analys av hur många företagsetableringar, investeringar och jobb som har gått förlorade i Sverige på grund av elkrisen. Statsrådet duckade för frågan, fru talman. Regeringen vet helt enkelt inte.

Detta är illa, kan man tycka, men än värre är att regeringen inte tycks vilja ta reda på svaret. Man vill inte veta. Statsrådet duckade också för den andra delen av min fråga, som gällde om statsrådet är beredd att ge Energimyndigheten eller någon annan lämplig myndighet i uppdrag att genomföra en kartläggning av elkrisens konsekvenser med särskilt fokus på konsekvenserna för näringslivet i allmänhet och industrin i synnerhet.

Jag tycker, fru talman, att detta hade varit ett viktigt underlag för debatter som den vi har i kväll och för viktiga beslut framöver om hur vi ska rusta vårt elsystem och klara vår energiförsörjning, om vilka investeringar som behövs i elnät och överföringskapacitet och om hur vi kan bygga en bättre fungerande elmarknad. Moderaterna tycker till exempel att det är nödvändigt att vi framöver prissätter inte bara produktion av kilowattimmar utan också leverans av viktiga systemnyttor och att man faktiskt betalar för effekt.

Det är en av förklaringarna till att det, utifrån statsrådets uppfattning, skulle vara marknadsmässiga beslut som ligger bakom avvecklingen av kärnkraften. Detta beror ju på att man har straffbeskattat kärnkraften samtidigt som man har subventionerat in förnybar elproduktion och inte gett långsiktiga villkor för kärnkraften. Det är politiskt motiverade beslut som har drivit fram det faktum att vi har förlorat sex av de tidigare tolv svenska kärnkraftsreaktorerna. Dem hade vi verkligen behövt nu, och vi kommer att behöva mer kärnkraft framöver.

Anf. 108 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag noterar att regeringen fullt ut ser vidden av den elsituation som finns i Europa – också i Sverige. Vi ser fullt ut att Sverige även under Europas största elpriskris har bland Europas lägsta priser och en säker elförsörjning. Vi ser vidden av detta. Vi är inte nöjda med det, men till skillnad från interpellantens parti har vi faktiskt en lösning på det här.

I till exempel norra Sverige står bolag i dag i kö för att få etablera sig därför att det finns god tillgång till el. Både elproduktionen och elkapaciteten är på en god nivå.

Vi är inte nöjda med det. Svenska kraftnät har tre gånger mer pengar för att snabba på uppgraderingen av elnätskapaciteten. Den här kammaren antog i höstas en proposition från regeringen om att korta handläggnings-tiderna för etablering av nya elnät genom smartare eller snabbare tillståndsprocesser. Inom kort kommer vi också att presentera en stor elektrifieringsstrategi med ett sjuttioatal åtgärder som ska peka ut vägen framåt.

I södra Sverige finns det enorm potential. Hela Sverige använder i dag 140 terawattimmar el. Bara i södra Sverige, och bara till havs, finns det ansökningar motsvarande 350 terawattimmar. Det handlar om två och en halv gånger mer än vad hela Sverige förbrukar, bara till havs och bara i södra Sverige, från havsbaserad vindkraft.

Det finns en enorm potential för svensk industri. Det finns en enorm potential för Sverige som framgångsrik nation att bibehålla och utöka sitt försprång gentemot resten av världen.

Jag tror dock att interpellanten och jag är överens om att det inte alltid blåser. Ibland blåser det faktiskt inte. Men jag tror inte, till skillnad från vad interpellanten verkar tro, att planerbarhet och stabilitet är ett energislag. Det tyckte man på 80-talet, under den tid då Sony Walkman var inne. Numera vet vi att planerbarhet i elsystemet faktiskt är en funktion i elsystemet.

Om man kombinerar vinden med till exempel lagring i bränsle, exempelvis vätgaslagring, får man en planerbarhetsfunktionalitet i systemet där man kan producera vätgas. När man producerar vätgas får man syre, som går att trycka tillbaka ned i Östersjön – detta är en av de största miljöåtgärderna med tanke på syrebristen i Östersjön. Man kan också använda

vätgasen för att producera både värme och el. Denna möjlighet att så kraftfullt förbättra och leverera el till svenska hushåll och industrier är oerhört viktig.

Det stämmer att vi i dag subventionerar transmissionsnätet för havsbaserad vindkraft. Det är sant, och det är vi stolta över. På samma sätt subventionerade staten till hundra procent utbyggnaden av transmissionsnätet i kärnkraftverken en gång i tiden, men jag har inte hört interpellanten klaga på detta.

Det är klart att vi gjorde det då, för det var den lösning som var modern då. Nu ser vi en annan lösning som på kort tid kan leverera mycket el till Sverige. För två veckor sedan fattades beslut om att havsbaserad vindkraft motsvarande två kärnkraftsreaktorer ska vara på plats utanför Sölvesborg inom åtta år.

Skatten på kärnkraft infördes år 2000. Två borgerliga regeringar under Fredrik Reinfeldt rörde inte den. Det var när Stefan Löfven i samband med budgetpropositionen 2016 kom till den här kammaren som man avskaffade den särskilda punktskatten för kärnkraften.

Anf. 109 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Jag tycker att det är fascinerande hur nöjd energiministern tycks vara över dagens situation. Det är ju bra att företag kan etablera sig i norra Sverige och att det finns tillräckligt med el där för att man ska kunna bygga ny industri och etablera ny verksamhet. Men, fru talman, jag och Moderaterna nöjer oss inte med det. Vi tycker faktiskt att det ska vara möjligt att bedriva industri och etablera ny produktion också i södra Sverige.

Jag tycker till exempel att de 1 500 jobb som Uddevalla kommun har gått miste om är någonting väldigt allvarligt. Dessa jobb hade verkligen behövts. Arbetslösheten i Uddevalla är fortfarande alltför hög och borde pressas ned.

Jag tycker att det hade varit bra om den nya hybridfärja som går mellan norska Sandefjord och Strömstad inte bara hade laddat i Norge och om det hade funnits tillräckligt med ström också i Sverige för att man skulle kunna ladda den i Strömstads hamn. Men skulle det göras i dag hade det blivit mörkt i Strömstad.

Fru talman! Vi behöver mer av planerbar elproduktion. Den havsbaserade vindkraften levererar ju inte det som Sverige så desperat behöver här och nu, nämligen planerbar elproduktion.

Det är ju inte elproduktionen här och nu, på årsbasis, som är Sveriges problem, utan det är bristen på topplasteffekt. När det är som kallast – när energibehovet är som störst – räcker det inte till. Då har vi på grund av den energipolitik som de rödgröna har fört gjort oss beroende av smutsig kol och rysk gas.

Vi behöver mer kärnkraft, och därför behöver vi se över lagstiftningen. Vi behöver öppna upp så att ny kärnkraft kan byggas på fler orter och så att vi kan satsa på framtidens kärnkraft – fjärde generationen med små modulära reaktorer.

Vi behöver prissätta effekt, och vi behöver snabba på tillståndsprocesserna.

Allt detta driver vi i Moderaterna. Vi driver regeringen framför oss.

Anf. 110 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Interpellanten ska inte missta min teknikoptimism och min angelägenhet för att jag är nöjd, för det är jag inte. Jag vill mycket mer och att det ska gå mycket snabbare. Jag är angelägen om att det ska gå fort, och jag har en optimism när det gäller vad tekniken för med sig.

Till skillnad från interpellanten har vi faktiskt en plan som fungerar. Jag hörde interpellanten tala om här och nu. Ja, vad är det snabbaste sättet att få mer el i Sverige snabbt och billigt? Det är inte kärnkraft. Vårt grannland Finland testade det. 16 år tog det att få en reaktor på plats – världens näst dyraste byggnad. Och då måste det ändå sägas att interpellantens parti, Moderaterna, är rätt vana vid sådana byggnader, inte minst med tanke på Karolinska i Stockholm.

Det genererar el som är två till tre gånger dyrare än vår vindkraft. Jag håller helt med om att det inte alltid blåser. Vindkraften ensam är inte planerbar. Men tillsammans med systemnyttor, som vi verkar vara överens om behöver graderas upp, och lagring i bränsle kommer den att ge ett planerbart energisystem. Det är just detta som har hänt under åren från det att man såg kärnkraften som den enda lösningen, på 80-talet, fram till nu. Man har hittat en planerbarhet inte bara för ett energislag utan för ett energisystem.

Jag noterar ändå att det finns mycket som vi i regeringen och Moderaterna är överens om när det gäller energipolitiken. Måhända är vi inte alltid lika mycket kramare av kärnkraften, men i stort är vi överens om stora delar av energipolitiken. Jag tror att Sverige tjänar på att vi tar i hand på allt det vi är överens om längre fram. Jag ser fram emot att göra det tillsammans med Moderaterna.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 23 Svar på interpellation 2021/22:279 om betalsystem för publika laddpunkter

Anf. 111 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jens Holm har frågat infrastrukturministern vilka initiativ han avser att ta för att Sverige ska få ett enkelt och enhetligt system med en tydlig transparens kring priser för att ladda elfordon vid publika laddpunkter. Jens Holm har vidare frågat infrastrukturministern vilka initiativ han avser att ta för att ett sådant system också ska kunna samordnas med laddsystem i andra länder i Norden och resten av Europa, till exempel i form av ett internationellt roamingsystem. Dessutom har Jens Holm frågat infrastrukturministern hur många publika laddpunkter han anser vara nödvändiga till 2025 respektive 2030 och vilka åtgärder ministern avser att vidta för att uppnå det nödvändiga antalet.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Det ska vara enkelt att köra elbil. Tillgången till laddinfrastruktur ska inte vara ett hinder för elektrifieringen av fordonsflottan. Det kan ofta vara krångligt att ladda en elbil på grund av de många olika betallosningar som används, och därför är det viktigt att vi hittar lösningar som underlättar för

Prot. 2021/22:62

1 februari

Svar på
interpellationer

elbilsanvändarna. Det är särskilt viktigt nu när elektrifieringen går snabbare än vi kunnat förutse.

Regeringen har under perioden 2020–2021 haft dialog med branschen om enhetliga betallösningar för att åstadkomma branschgemensamma lösningar och undvika reglering. En första lösning presenterades av Eon och Vattenfall i juni 2021. Regeringen tar också fram en nationell strategi för elektrifieringen som tar ett helhetsgrepp om förutsättningarna i energisektorn för att möjliggöra en ökad elektrifiering, även av transportsektorn, i hela landet. Beredningen av strategin är nu i sin slutfas.

Jag håller också med Jens Holm om vikten av ett nära samarbete i frågan med andra länder i Norden och i resten av Europa. I EU-kommissionens förslag till förordning om infrastruktur för alternativa bränslen, AFIR, finns förslag om enhetliga betallösningar med. Sverige deltar också i ett samarbete inom Nordiska ministerrådet kring enhetliga betallösningar.

I Elektrifieringskommissionens handlingsplan skriver man att hur många nya laddpunkter som kommer att behövas beror bland annat på hur snabbt fordonsflottan elektrifieras, nyttjandegraden hos varje laddpunkt, hur stor andel av fordonen som laddas hemma eller vid depå, vilken räckvidd fordonen har, med vilken laddhastighet fordonen kan laddas, hur stor andel av de laddbara fordonen som är laddhybrider och vilka laddeffekter som laddpunkterna kan erbjuda. Regeringen har inte slagit fast en siffra om hur många laddpunkter som kommer att behövas men följer frågan noga med utgångspunkten att utbyggnaden av laddinfrastruktur bör ske i sådan takt att den inte blir ett hinder för elektrifieringen av transportsektorn.

Huvuddelen av laddningen sker i hemmet och på arbetsplatsen. För att öka tillgången till hemmaladdning för boende i olika boendeformer gav regeringen i januari 2021 Statens energimyndighet i uppdrag att tillsammans med Boverket och Lantmäteriet föreslå åtgärder för att förbättra tillgången till laddning vid hemmet. Uppdraget redovisades den 1 november 2021. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Det finns även flera olika stöd att söka för installation av laddpunkter, till exempel inom Klimatklivet och genom skattereduktion för privatpersoner för installation av grön teknik, där den senare ger privatpersoner möjlighet att göra skatteavdrag för installation av laddpunkt till elfordon. Hittills har Klimatklivet finansierat mer än 65 000 laddpunkter.

För att ytterligare öka tillgängligheten tillförs 50 miljoner kronor för år 2022 till stöd till publika stationer för snabbaddning av elfordon längs större vägar. Regeringen har också nyligen beslutat om ändringar i förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857) för att tillgängliggöra belysningsnätet för elbilsaddning.

Anf. 112 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill tacka energiministern för svaret på min interpellation.

Det ska vara lätt att göra rätt. Det tror jag att vi är överens om, och inget är väl viktigare just i klimatomställningen än att det ska vara enkelt för människor att göra rätt? Men det är inte lätt att göra rätt när det kommer till elfordon. Den som i dag vill ladda sin elbil eller laddhybrid på en publik laddstation måste vara beredd på att ha med sig en mängd olika blipbrickor, att ha laddat ned olika appar och registrerat sig för att synka med

olika betalsystem och så vidare. Det är helt enkelt väldigt krångligt, och det är oförutsägbart för elbilisten att ladda på en publik laddstation.

Det är inte som när man tankar bilen med ett fossilt drivmedel, att man vet att det kostar ungefär 20 spänn litern och att det kan skilja på några ören mellan olika mackar. Men när det handlar om publika laddstationer kan priset skilja sig med flera hundra procent mellan olika laddplatser. Det är helt enkelt väldigt mycket av laddkrångel, mycket som är svårt och väldigt mycket osäkerhet för den som vill göra rätt som elbilist.

Detta har jag diskuterat ett antal gånger med regeringen, och regeringens företrädare har varit tämligen överens om att vi måste komma till rätta med laddkrånglet. I september 2020 stod jag i den här talarstolen och debatterade med dåvarande energiminister Anders Ygeman. Han lovade då, i september 2020, att vi inom ett halvår skulle ha ett enkelt och enhetligt betalsystem för de publika laddstationerna i Sverige.

Jag följde upp den frågan i april året efter, alltså 2021, och då var det uppenbart att från Anders Ygeman skulle det inte komma något förslag om hur man skulle göra enkelt för elbilisterna att ladda vid publika laddstationer. Vi har fortfarande inte något enhetligt betalsystem för de publika laddstationerna.

Jag tycker att det finns ett politiskt ansvar att utkräva här. Vi hörde just från energiministern att vi har gått in med stora statliga subventioner för att finansiera de publika laddstationerna. Inte mindre än 65 000 laddstolpar har satts upp med offentliga medel. Har regeringen då ställt några motkrav på användbarhet och att man inte ska få sätta priset hur högt som helst? Nej, det har man inte gjort, utan det är ett väldigt plottrigt och oförutsägbart system.

Fru talman! Jag hade en stor förhoppning om rapporten *Eldrivna transporter på väg* från regeringens energikommission. Det är just en del i hur vi ska rulla ut elektrifieringen av fordonsflottan i Sverige. Men här finns det inte ett enda konkret förslag på hur vi ska göra det enklare att ladda vid publika laddstationer. Därför måste jag fråga ministern: Anser inte ministern att regeringen har något ansvar för användbarheten, enkelheten, förutsägbarheten och transparensen vid de publika laddstationerna? Om ministern anser att man har det undrar jag: När kommer ministern att presentera ett konkret enhetligt nationellt system för att aktivera de publika laddstationerna?

Det kan väl inte vara så att ministern tycker att det förslag som Eon och Vattenfall har lagt fram är ett heltäckande, bra och enkelt nationellt system som ska användas på de publika laddstationerna. Jag tror att regeringen siktar högre än så. Jag hoppas i alla fall det.

Anf. 113 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Tack, interpellanten, för bra frågor och medskick! Utvecklingen kring betallösningarna går väldigt snabbt. Precis som interpellanten nämnde var det för några år sedan fysiska brickor och olika kort som gällde på alla ställen. Nu har nästan alla operatörer gått över till någon form av applösning. Men icke desto mindre är det olika appar som ska laddas ned och användas. Redan där finns det ett antal roamingalternativ som fungerar för de här apparna.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

Framöver kommer det sannolikt att bli mer vanligt att betalningen hanteras direkt när ett fordon ansluts till laddpunkten utan att användaren behöver göra någonting särskilt. Det är fordonets nummer som direktregistreras vid laddplatsen.

Men om regeringen kommer till kammaren med ett förslag och pekar med hela handen i fråga om hur det ska vara finns det en stor risk att man med den tekniska utvecklingen redan har kommit fram till någon annan lösning. Hade vi gjort detta tidigare hade det funnits en risk att vi hade låst marknaden vid ett blippalternativ. Nu ser vi i stället att vi går mot ett system där vi inom kort troligtvis har bilar som registreras automatiskt och sedan kör vidare.

Vi delar ambitionen om enkelheten i detta – det vill jag verkligen understryka att vi gör. Men det finns en intellektuell vettighet i att vänta lite grann och se hur denna marknad utvecklas och hur vi kan hitta en gemensam bra lösning. Med det sagt ska denna marknad inte vara helt fri att göra som den vill, utan riktlinjen måste vara att det ska gå mot en enhetlighet.

Jag ska också säga att affärsmodellen inte heller är helt trivial och enkel. Laddpunkterna används olika beroende på vilken stad de finns i och beroende på var de är. Ibland används laddpunkterna också som parkeringsplatser. Det är inte enkelt att börja skilja ut hur länge man får stå där och hur stor andel av det pris man betalar som är parkeringsavgift och hur mycket som handlar om att köpa själva elen. På vissa ställen kan man inte stå längre än under den tid som det pågår en aktiv laddning.

Allt detta gör att det är ett ganska komplext system.

Återigen: Jag vill inte säga att det på något sätt inte föreligger någon politisk vilja att vi ska gå mot en enhetlighet. Men jag vill peka på att man, när marknaden är så pass färsk som den är och när lösningar fortfarande utvecklas, får ha viss respekt för att detta måste kunna utformas så att man landar i något som blir bra. Det finns en risk att vi i förväg reglerar en situation som sedan visar sig vara passé. Det kan handla om att man inte vet hur man ska hantera parkeringsplatser som också är laddplatser, till exempel, eller om att man vill lämna brickorna eller apparna och gå över till en fordonsbaserad registrering.

Samtidigt kommer nya krav från EU. Kommissionen presenterade förra året, i juli, förslag om utbyggnaden av infrastruktur för alternativa färdmedel. Där föreslår man bland annat att den som är driftansvarig för en publik laddpunkt ska se till att laddningen kan ske vid ett enstaka tillfälle utan att något större avtal över längre tid behöver ingås. Det i sig skulle peka på att man återigen går mot den situationen där bilarna registreras automatiskt.

Priset för laddning ska vara tydligt, rimligt, transparent, jämförbart och icke-diskriminerande. Regeringen välkomnar att kommissionen har lagt fram detta förslag som syftar till att underlätta. Innan vi pekar med hela handen och säger hur lösningen ska se ut behöver vi jobba i den riktningen för att komma på rätt sida.

Anf. 114 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag tycker att problemet med laddkrånglet är en del av någonting större. Jag tycker också att vi hör det i ministerns svar till mig.

Ministern pratar om att detta är en marknad som är ny och om att man får ha lite förståelse för det. Det är kanske det som är problemet: att det har varit ett sådant ensidigt fokus på att man ska bygga upp en marknad för betalningslösningar för elbilar. När jag pratar med branschen är alla tämligen överens om att det inte finns mycket marknad där ute. Det finns inte mycket pengar att tjäna på att sälja några kilowatt till någon som köper en lunch vid en mack och som passar på att ladda i 20 minuter eller så. Detta är ingen stor marknad.

Fru talman! Det optimala hade nog varit ifall vi hade sett laddinfrastrukturen som en del av den ordinarie statliga infrastrukturen och Trafikverket hade fått ett uppdrag att bygga ut laddinfrastrukturen längs de statliga vägarna. Det hade löst en stor del av problemet.

Vi hörde också i ministerns svar att regeringen nu måste plussa på med 50 miljoner extra, som ska kanaliseras via Trafikverket, för att täcka upp för de vita fläckarna på laddkartan, där marknaden helt enkelt inte vill bygga ut.

Men nu har vi det system som vi har, och man får laga efter läge. Jag tror också att vi går mot en framtid där det är en automatisk avkänning av bilen. När vi kör bil på Essingeleden är det ingen som tänker på att det dras en trängselskatt – det bara sker. Det är självklart att det är där vi måste hamna. Men det som är lite frustrerande, fru talman, är att jag inte riktigt tycker att regeringen tar sitt ansvar i denna fråga.

Som jag sa: För ett och ett halvt år sedan stod Anders Ygeman i denna talarstol och lovade att vi skulle ha ett enhetligt, enkelt och begripligt aktiveringssystem för de publika laddstationerna. Det fick vi aldrig. Nu får vi höra att det har pågått branschsamtal. Vad säger ministern vid de branschsamtalen? Vilka motkrav ställer ministern på branschen? Pågår det egentligen några sådana samtal? När skedde till exempel det senaste branschsamtalet, där man diskuterade just användbarheten vid de publika laddstationerna?

Vi ser också, som jag sa, att det är en del av någonting större. Regeringen ger bidrag till alla som ska sätta upp laddstolpar. Förra veckan rapporterade Sveriges Radio om den stora orättvisa som finns när det gäller att sätta upp laddstolpar vid hemmet. I en kommun som Danderyd har man kunnat sätta upp fler laddstolpar än man har gjort i hela Västernorrlands län, trots att det bor sju gånger så många i Västernorrland som det bor i Danderyd. Det verkar alltså inte finnas något större intresse från regeringen av att rikta utbetalningarna av dessa bidrag generellt och rättvist över hela landet.

Jag tänker ibland på en sak när jag är i Norrland, till exempel när jag åker till sjukhuset eller universitetet i Umeå. Vad ser man på parkeringsplatserna? Jo, man ser motorvärmarruttag. På varenda parkeringsplats finns det ett motorvärmarruttag. Egentligen behöver det inte vara svårare än så. Okej, det måste vara en säkring på lite mer än sex ampere i uttaget. Men måste vi bygga upp komplicerade betalsystem som ändå inte går runt för vare sig staten eller de engagerade intressenter som sätter upp laddstolpar? Det finns ett stort engagemang, och det är inte intressenternas fel. Men kan vi göra det lite enklare, Khashayar Farmanbar? Vad gör regeringen?

Anf. 115 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag och interpellanten är överens om att marknaden inte alltid lyckas. Det kan vi vara helt överens om. Vi är också helt överens om att systemet måste vara generellt och rättvist. Jag räknade upp ett antal punkter för vad det generella och rättvisa innebär. Man ska inte behöva ingå längre avtal, priset ska vara tydligt och rimligt och det ska vara transparent, jämförbart och icke-diskriminerande. Det här är riktlinjer som alla som agerar ska följa, och vi välkomnar initiativet från kommissionen. Där ser vi också en möjlighet till en gränsöverskridande lösning som också innefattar de andra EU-länderna.

Med det sagt är det inte ”generellt och rättvist” i min och regeringens värld att vi nödvändigtvis planerar ekonomin och marknaden mer i detalj. Inom kort kommer vi att presentera en elektrifieringsstrategi där just laddningen är en viktig del av det hela. Det här är en möjlighet för hela vår transportsektor, som är en av de stora sektorerna som behöver elektrifieras, att ta sig framåt.

Jag fick frågan angående vad som sker vid rundabordssamtalen. Då får jag säga att jag i dag har varit på det här jobbet nästan på dagen två månader. Icke desto mindre har det funnits kloka, smarta och drivna företrädare före mig på det här jobbet. Under det här årets första månad har det ännu inte förts något samtal, men jag vet att på de rundabordssamtal som fördes under 2020 och 2021 pratade man om hur man ska kunna underlätta just enhetliga och enkla betallösningar, hur det ska vara det första och viktiga steget för branschen och hur en lösning ska kunna utformas.

Med det sagt har regeringen inte pekat på en viss lösning, utan vi har gått tillbaka till funktionerna. Jag räknade upp ett antal funktioner som vi vill ha i det här systemet: Det ska vara transparens, det ska vara jämförbart och icke-diskriminerande och priset för laddning ska vara tydligt.

Anf. 116 JENS HOLM (V):

Fru talman! Att marknaden inte alltid lyckas tror jag var kvällens understatement! Det händer tyvärr rätt ofta att vi ser resultatet av marknadsmisslyckanden.

Det här är inte bara ett marknadsmisslyckande utan någon form av hybrid som är lite svår att få grepp om. Klart är i alla fall att regeringen har gått in med flera miljarder kronor i det här systemet. Man har finansierat uppbyggandet av 65 000 publika laddplatser, och då tycker jag att det är fullt rimligt att man ställer någon form av motkrav.

Jag tror kanske inte heller att det är så lämpligt att vi stiftar en lag, som ministern var inne på och som han inte ville göra. Det kan vara en lite väl rigid lösning, och dessutom tar det lång tid. Regeringen måste ändå kunna ställa någon form av motkrav på de pengar som man betalar ut, och då tycker jag att just användbarhet och transparens är oerhört viktigt. Det ska vara lätt att använda de här systemen, och det ska inte vara någon pris-differens på hundratals procent.

Ministern räknade upp ett antal kriterier för hur det här publika laddsystemet ska fungera, och det tycker jag lät bra. Min konkreta fråga är: Tänker ministern ta in de här kriterierna i bidragssystemet? Tänker man ändra i Klimatklivet, som är den största källan till utbetalningar för laddstolpar? Tänker man ställa motkrav vid utbetalningar för finansiering av laddinfrastruktur?

Jag undrar också när nästa branschmöte kommer att äga rum. Vad kommer ministern att säga till branschen? Vilka rapporter kommer han att inhämta så att vi kan få veta hur det går med att få ett enkelt och enhetligt betalsystem för de publika laddstationerna? Det behövs nu. Det kan inte vänta på någon EU-reglering som träder i kraft om fem år. Det är för lång tid.

Prot. 2021/22:62
1 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 117 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Fru talman! Jag och Jens Holm delar ambitionen att det här ska gå snabbt. Att marknaden inte fullt ut har lyckats skulle jag inte likställa med att marknaden totalt har misslyckats. Jag skulle verkligen inte säga att Sverige har en misslyckad elektrifiering eller att vi har misslyckats med laddstolparna. Det finns väldigt många laddstolpar ute, men det är klart att det behövs fler. Det behövs också en bättre fördelning över hela Sverige.

Jens Holm var inne på vilka krav som ställs på de laddstolpar som satts upp med statligt stöd. Mycket riktigt går det största stödet just via Klimatklivet. Där finns det vissa krav på tekniska standarder och att stolparna ska vara förberedda för enhetlig mätning och debitering. Ett nyckelord som kan vara bra att känna till är alltså att de ska vara *förberedda* för enhetlig mätning och debitering.

Anledningen till att det har ställts krav på förberedelse och inte andra krav har att göra just med den tekniska utvecklingen på fordon och laddstolparnas livslängd. Det skulle helt enkelt kunna leda till att laddstolparna riskerar att utrustas med dyr teknik som fordonen ännu inte kan hantera, och den kostnaden skulle i sig kunna stjälpas över på priset för dem som laddar bilen. Det finns naturligtvis anledning att se över detta över tid, men hittills har bedömningen varit att det är för tidigt att gå in med den regleringen innan tekniken verkligen har satt sig.

Nästa branschmöte måste jag få be att återkomma om till Jens Holm. Men var så säker på att både Jens Holm och jag delar ambitionen att det här ska gå snabbt och att vi inte ska behöva vänta alltför länge på detta.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 24 Svar på interpellation 2021/22:281 om de ekonomiska förutsättningarna för kommuner med många delårsboende

Anf. 118 Statsrådet IDA KARKIAINEN (S):

Fru talman! Johan Hultberg har frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till att utreda ifall det skulle vara möjligt att vara folkbokförd och skattskyldig i mer än en kommun samt när jag och regeringen kommer att låta utreda det kommunalekonomiska utjämnningssystemet i enlighet med riksdagens tillkännagivande.

Kraftiga svängningar i antalet personer som bor och vistas i kommunen, så som det är för populära semesterkommuner, innebär utmaningar. Men som interpellanten påpekar skulle det finnas potentiella problem med att införa ett system där personer betalar kommunalskatt i flera kommuner. Det pågår inget arbete inom Regeringskansliet med att se över reglerna om hemortskommun, det vill säga till vilken kommun en person ska betala

kommunal inkomstskatt. Jag skulle dock vilja lyfta fram ett par faktorer som är relevanta när vi diskuterar de ekonomiska förutsättningarna för kommuner med många delårsboende.

År 2011 förtydligades ansvarsfördelningen mellan bosättningskommun och vistelsekommun i socialtjänstlagen och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Därigenom flyttades det huvudsakliga ansvaret för den enskildes stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen och LSS från vistelse- till bosättningskommunen, även vid besök i till exempel fritidshus i annan kommun. Sålunda blev bosättningskommunen ersättningsskyldig för den verkställighet som vistelsekommunen bistår med.

Socialstyrelsen bedömde i en utvärdering 2014 att de nya reglerna om ansvarsfördelning mellan kommunerna vid tillfällig vistelse i till exempel ett semesterboende uppfattas som tydliga och framför allt som mer rättvisa än tidigare, då hela ansvaret låg på vistelsekommunen, och att dialogen mellan kommunerna har förbättrats.

Skatteintäkter och generella statsbidrag står för drygt 80 procent av kommunernas intäkter. Utöver dessa intäkter har kommuner andra intäkter, till exempel från taxor och avgifter samt från den kommunala fastighetsavgiften. Fastighetsavgiften utgör i sammanhanget en mindre intäktspost, totalt 19 miljarder kronor vilket motsvarar cirka 3 procent av kommunernas intäkter. Intäkterna från fastighetsavgiften är nästan dubbelt så stora för besöksnäringskommuner som för genomsnittet av kommuner, vilket inte minst beror på höjda taxeringsvärden för fritidshus. Det finns således även positiva kommunalekonomiska effekter av att vara en turistkommun.

Ett rättvist och träffsäkert kommunalekonomiskt utjämnningssystem är en grundbult för att kommuner och regioner med olika förutsättningar ska ha goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Systemet behöver utvecklas i takt med samhällsutvecklingen. Ändringar i kostnadsutjämnningen trädde i kraft 2020, vilka innebar att systemet i större utsträckning beaktar socioekonomiska faktorer och gles bebyggelsestruktur. Ändringarna innebar att de ekonomiska förutsättningarna för kommunerna blev mer likvärdiga. Men som riksdagen påpekar i sitt tillkännagivande var det länge sedan utjämnningssystemet i sin helhet sågs över. Regeringen anser att det är viktigt att utjämnningssystemet ses över med viss regelbundenhet och avser att återkomma till riksdagen i fråga om tillkännagivandet.

Anf. 119 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min interpellation.

I min valkrets, Fyrbodal, är besöksnäringarna en verklig basindustri, kan man säga. Särskilt de mindre kommunerna utmed Bohuskusten lever på besökare och på turism. Inte minst är de många delårsboendena viktiga för kommunerna, för det lokala näringslivet och för den lokala ekonomin. De skapar underlag för mängder av företag, verksamheter och service som knappast hade burit sig och funnits annars.

Fru talman! Jag vill inledningsvis säga att det finns positiva uppsidor med att ha många delårsboende i en kommun. Men den här interpellationen handlar också om att det finns betydande utmaningar, inte minst ekonomiska, för kommuner som har många delårsboende i relation till den stadigvarande befolkningen.

Det är utmanande för kommuner med mycket stor andel delårsboende att dimensionera den offentliga servicen, den offentliga infrastrukturen och den kommunala servicen. Mycket av kostnaderna täcks förvisso, som statsrådet var inne på, av taxor, men det gäller långt ifrån allt. Kommuner med många besökare under säsong och med många delårsboende tvingas i praktiken överdimensionera exempelvis vägar, infrastruktur och fritidsanläggningar och anpassa dem utifrån ett invånarantal som tillfälligt, i regel under en kort period av året, skjuter i höjden.

Låt mig nämna min egen hemkommun Tanum. Vi har en stadigvarande befolkning på omkring 13 000 invånare. Sommartid är vi plötsligt gott och väl 50 000. Det är klart att det innebär betydande utmaningar för kommunen att dimensionera allt från renhållning till infrastruktur. Notan för den överdimensionering som krävs landar på de 13 000, de som är folkbokförda i kommunen och är skattepliktiga i kommunen. Intäkterna för de många besökarna landar i stor utsträckning utanför kommunen. Det är staten som håvar in momsintäkterna, och de många säsongsanställda som jobbar i kustkommunerna bor allt som oftast någon annanstans. De är folkbokförda i en annan kommun och skattar således där.

Det här är en utmaning. Vi ser också en utveckling så att delårsboende blir alltmer just delårsboende. Förr talade man om sommargäster som kom till sina stugor och var där några få veckor under sommaren. I dag är det inte ovanligt att den som är delårsboende bor närmast lika mycket i sitt fritidshus som i sin lägenhet i staden – som det ofta handlar om.

Detta skapar en märklig situation. En person delar i praktiken sin tid tämligen lika mellan två kommuner men betalar skatt bara till en av dem. Det är bakgrunden till varför jag i riksdagen har väckt motioner om att utreda möjligheten att vara folkbokförd och således vara skattepliktig i två kommuner. Den motionen, liksom andra motioner på samma tema, har avslagits genom åren. Jag har förståelse för det eftersom det är komplicerat hur ett sådant system skulle se ut i praktiken. Men då tycker jag att man som alternativ måste titta på möjligheten att skruva in detta i kostnadsutjämningsystemet.

Jag vill gärna upprepa min fråga till civilministern. När ska den utredning som riksdagen har efterfrågat tillsättas?

Jag vill också lyfta fram frågan om hemtjänst till delårsboende och andra insatser enligt LSS, som statsrådet lyfte upp. Ersättningen för verkställighet ska betalas enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar. Så är dagens regler. Vad tror ministern att den principen får för effekter i praktiken?

Anf. 120 Statsrådet IDA KARKIAINEN (S):

Fru talman! Jag tackar interpellanten för den mycket viktiga interpellationen.

Det är flera kommuner som brottas med just frågan om delårsboende. Flera kommuner delar utmaningen. Det tål i sammanhanget att särskilt redovisas att just turistkommuners ekonomiska situation har gynnats av ett par regeländringar under 2000-talet. Deras intäkter från den kommunala fastighetsavgiften överstiger med råge genomsnittskommunens samtidigt som bosättningskommunens betalningsansvar för äldreomsorgen i annan kommun också har förtydligats, vilket har inneburit minskade kostnader för semestergäster som är folkbokförda i annan kommun. Även om det är

som riksdagsledamoten beskriver det, nämligen att vissa kommuner får stå för kostnader för befolkning som inte betalar skatt i vistelsekommunen, är det inte så att de helt står utan intäkter eller helt blir missgynnade av detta.

Låt oss titta på Tanums kommun som ett exempel. Tanum återfinns bland de 15 kommuner i Sverige som får mest intäkter från just fastighetsavgiften. Tanum hamnar på totalt plats fem i Sverige med 3 690 kronor per invånare år 2020, vilket motsvarar ungefär 1,71 procents skattesats. Det kan också vara värt att tillägga att de förändringar i kostnadsutjämnningen som infördes 2020 innebar att riksdagsledamotens egen hemkommun fick ett extra tillskott med 948 kronor per invånare år 2020.

Jag redovisade i mitt inledningsanförande att regeringen avser att återkomma till riksdagen i fråga om tillkännagivandet om kostnadsutjämnningen och utjämnningssystemet i sin helhet.

Anf. 121 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Låt mig återgå till frågan om hemtjänst till delårsboende. Det kan också handla om andra insatser enligt LSS, men hemtjänst eller trygghetslarm är det vanliga i delårsboendet.

Det var verkligen en välkommen och viktig förändring som gjordes 2011 då det förtydligades att kostnadsansvaret naturligtvis inte bara kan läggas på vistelsekommunen, utan det rimliga är att det är bosättningskommunen, som har skatteintäkterna, där den enskilde betalar avgift för hemtjänst, som har ett kostnadsansvar.

Jag ställde avslutningsvis i mitt första inlägg en fråga om vad statsrådet tror att de praktiska konsekvenserna blir av principen att ersättning för verkställighet ska betalas enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar. Jag fick inte svar på frågan, men jag kan gärna ge ett svar till statsrådet.

Konsekvensen blir att vistelsekommunen i många fall helt enkelt långt ifrån får den kostnadstäckning för de insatser som måste utföras. Att bedriva hemtjänst under semestertiden för helt plötsligt betydligt fler omsorgstagare är en stor utmaning. Den ordinarie personalen ska ha semester, och samtidigt ökar behovet av omsorgsinsatser i kommunen. Samtidigt finns det gott om arbetstillfällen i kommunen under denna period.

Låt mig titta på min grannkommun Sotenäs med blott 9 000 invånare. Den kommunen har haft verkställighet på hemtjänstinsatser de senaste åren som motsvarar 8 heltidstjänster. Det ska ställas i relation till den kommunens ordinarie bemanning med 60 undersköterskor. Om vi skalar upp det till Stockholmsmått skulle det behövas 800 extra heltidstjänster. Det är en enorm utmaning rent praktiskt för kommunen, men det innebär också betydande kostnader för kommunen. Den måste betala extra ersättning till sin ordinarie personal för att den ska skjuta på sin semester och för att ta in hyrpersonal för att klara bemanningen. Det driver upp kostnaderna samtidigt som det tyvärr sänker kvaliteten i den kommunala omsorgen eftersom man tvingas ta in mer tillfällig personal och kanske inte klarar av att upprätthålla samma bemanning som tidigare.

Jag tycker verkligen att det finns anledning att ifrågasätta principen. Är det verkligen hemkommunens kostnad som ska vara gällande? Är det inte mer rimligt att hemkommunen betalar för den faktiska kostnaden? Det hade varit ett steg som hade kunnat tas för att skapa mer rättvisa ekonomiska förutsättningar för vistelsekommuner.

Sedan får jag väl upprepa min fråga om när utredningen kommer. Då en närmast helt enig riksdag gav ett tillkännagivande 2020 och statsrådets eget parti Socialdemokraterna ställde sig bakom att det var angeläget att göra den här heltäckande utredningen av kostnadsutjämningsystemet tycker jag att det är viktigt att den också kommer på plats. Jag tror att det är mycket möjligt att det är en mer framkomlig väg att justera kostnadsutjämningsystemet än att titta på möjligheten att öppna upp för folkbokföring i flera kommuner. Jag är intresserad av lösningen, att detta får en lösning, inte exakt hur den ser ut. Men ett viktigt steg vore ju att den här utredningen tillsattes.

Anf. 122 Statsrådet IDA KARKIAINEN (S):

Fru talman! Jag tackar Johan Hultberg för inlägget.

När det gäller just hemtjänstinsatserna och ersättningarna är det ju så att inget system är perfekt. Vi behöver, som i alla system, utvärdera och se om det fungerar väl. Gör det inte det behöver vi skruva i det. Så måste man göra med alla system.

Kommunernas ersättningar i kostnadsutjämningsystemet och i andra ekonomiska system är heller ingen enkel materia att hantera. Skruvar man på ett ställe händer det saker i andra änden. Men utvecklingen ska som sagt alltid följas och utvärderas.

Jag delar riksdagsledamotens syn på att det finns ett återkommande behov av att se över det kommunalekonomiska utjämningsystemet.

I ljuset av det som riksdagsledamoten lyfter upp i dagens interpellation är det också värt att framhålla att vissa saker i dag inte ingår i utjämningsystemet. En sådan sak är fastighetsavgiften, som vi redan diskuterat, där kommunerna faktiskt får behålla hela intäkten. Likadant är det med exempelvis intäkter från markförsäljning, som också har ökat i kommuner som är populära att besöka. Det är värt att nämna i debatten om delårsboenden.

Som riksdagsledamoten är medveten om är det också så att ärenden och utredningar ska beredas på sedvanlig väg i Regeringskansliet. Vi tittar givetvis på tillkännagivandet och bereder det på sedvanlig väg, och vi återkommer till riksdagen när det är aktuellt.

Anf. 123 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Jag har varit riksdagsledamot länge nog för att veta att byråkratins kvarnar mal långsamt och att det kan ta tid att bereda olika ärenden. Men jag tror att man från det att riksdagen fattade sitt beslut om tillkännagivandet 2020 skulle ha kunnat färdigställa utredningsdirektiv och tillsätta en utredning. Det tror jag inte hade gjort att man behövt stressa ihjäl sig på departementet om jag uttrycker mig så, fru talman.

När det gäller frågorna som statsrådet lyfter fram om fördelarna för semesterkommuner eller kommuner med många delårsboende är det till stora delar korrekt. Samtidigt måste man vara medveten om att kommuner som min hemkommun Tanum – jag tar den återigen som exempel – och grannkommunen Sotenäs är kommuner där delårsboendena nog faktiskt är fler än helårsboendena. Det skapar stora utmaningar för kommunerna.

Det skapar också andra utmaningar – de höga taxeringsvärdena, till exempel. De gör att det är dyrt för personer att köpa en bostad om de vill bo i kommunen. Vi har priser som mer liknar dem här i huvudstaden, men tyvärr är inte lönerna riktigt i nivå med dem här i Stockholm. Det är också

en utmaning för kommunerna när de ska locka till sig och behålla kommuninvånare som kan vara stadigboende och betala skatt.

Just att man ska vara folkbokförd och betala skatt är som sagt grunden för den kommunala ekonomin. Som statsrådet nämnde i sitt svar kommer 80 procent av de kommunala intäkterna från skatterna, från generella statsbidrag och skatteintäkter. Det är därför det är så viktigt att titta på det kommunala utjämningssystemet – om man inte väljer att titta på möjligheten att vara folkbokförd i flera kommuner.

Anf. 124 Statsrådet IDA KARKIAINEN (S):

Fru talman! Jag tackar Johan Hultberg för inlägget.

Avslutningsvis vill jag säga att det är viktigt att vi lyfter fram kommunernas ekonomi och debatterar de ekonomiska förutsättningarna för både kommuner och regioner, och även om jag och riksdagsledamoten kanske inte fullt ut är överens om allting i dagens debatt tycker jag ändå att det är bra att Johan Hultberg har lyft fram de här frågorna i sin interpellation.

Det pågår som sagt inget arbete i Regeringskansliet för att titta på just dubbel folkbokföring och skattskyldighet. Däremot ser regeringen ett behov av att med viss regelbundenhet se över det kommunalekonomiska utjämningssystemet. Vi avser som sagt att återkomma till riksdagen med närmare besked i fråga om tillkännagivandet.

Det sista jag vill säga är att för mig som socialdemokrat är det viktigt att värna och säkerställa en god välfärd av hög kvalitet i hela landet. Då gäller det att vi också har en fördelning av ekonomiska resurser som speglar behoven och förutsättningarna runt om i Sverige. Det ger också en bra grund för att ta tillbaka kontrollen över välfärden, vända på varenda sten för att bryta segregationen och bidra till en grön omställning som ger fler jobb.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 25 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2021/22:84 Sänkt energiskatt på bensin och diesel

2021/22:91 Skärpt miljöstyrning i bonus–malus-systemet

2021/22:93 Begränsning av avdragsrätten för underskott från tidigare år

2021/22:94 Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram

2021/22:97 Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för 19–23-åringar under sommaren 2022

Motion

med anledning av prop. 2021/22:71 Tillfällig utvidgning av statligt stöd genom nedsatt energiskatt

2021/22:4381 av Per Åsling m.fl. (C)

§ 26 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 28 januari

2021/22:305 En ny könstillhörighetslag
av *Emma Hult* (MP)
till socialminister Lena Hallengren (S)

den 31 januari

2021/22:306 Arbetsmarknadsprövning för uppehållstillstånd på grund av arbete

av *Ludvig Aspling* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:307 Vägen som brottsplats

av *Thomas Morell* (SD)
till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:308 Socialtjänstens utredningar av barn och ungdomar

av *Martina Johansson* (C)
till socialminister Lena Hallengren (S)

§ 27 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 28 januari

2021/22:942 Mälsåkers slotts framtid

av *Magnus Stuart* (M)
till statsrådet Max Elger (S)

2021/22:943 Tågförseningar till och från norra Norrland

av *Eric Palmqvist* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:944 Stödåtgärder för kulturbranschen

av *Catarina Deremar* (C)
till kulturminister Jeanette Gustafsdotter (S)

2021/22:945 Skrivelsen om nordiskt samarbete 2021

av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Anna Hallberg (S)

2021/22:946 Kostnaden för Global Eye

av *Allan Widman* (L)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2021/22:947 En kraftsamling mot antiziganismen

av *Thomas Hammarberg* (S)
till kulturminister Jeanette Gustafsdotter (S)

2021/22:948 Eventuella kostnadsfördyringar för Försvarsmakten

av *Pål Jonson* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2021/22:949 Möjligheter att inventera nyckelbiotoper

av *Alexandra Anstrell* (M)
till statsrådet Anna-Caren Säterberg (S)

den 31 januari

2021/22:950 Korruption hos den palestinska myndigheten

av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2021/22:951 Åtgärder för minskad korruption

av *Margareta Cederfelt* (M)
till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:952 Utökad övervakning av utvisade personer

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:953 Efterlevnad av anmälningsskyldighet för asylsökande

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:954 Krav på ursprungsländer som vägrar ta tillbaka sina medborgare

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:955 Förlängd preskriptionstid för av- och utvisningsbeslut

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:956 Felaktig folkbokföring och fusk med samordningsnummer

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:957 Biståndet till länder som inte tar emot sina egna medborgare som utvisats från Sverige

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2021/22:958 EU:s inre marknad och Litauens nationella integritet

av *Margareta Cederfelt* (M)
till statsrådet Anna Hallberg (S)

2021/22:959 Dna-analys vid anhöriginvandring

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:960 Elkostnader för små företag

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:961 Ett starkt näringsliv med kompetenta medarbetare

av *Margareta Cederfelt* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:962 Kostnadsavdrag vid arbete i hemmet

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)

till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:963 Sveriges insatser i samband med WHO:s kampanj och arbete mot ålderismen

av *Barbro Westerholm* (L)

till arbetsmarknads- och jämställdhetsminister Eva Nordmark (S)

Prot. 2021/22:62

1 februari

§ 28 Kammaren åtskildes kl. 21.16.

Sammanträdet leddes

av tredje vice talmannen från dess början till och med § 14 anf. 38 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 16.08,

av tredje vice talmannen därefter till och med § 21 anf. 100 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	1
§ 3 Meddelande om frågestund	1
§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	1
§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 6 Anmälan om faktapromemoria	2
§ 7 Anmälan om avskrivning av proposition och följdmotioner.....	2
§ 8 Ärenden för bordläggning	2
§ 9 Svar på interpellation 2021/22:290 om åtgärder för en bättre diabetesvård	3
Anf. 1 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	3
Anf. 2 JOHAN HULTBERG (M)	4
Anf. 3 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	5
Anf. 4 JOHAN HULTBERG (M)	6
Anf. 5 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	7
Anf. 6 JOHAN HULTBERG (M)	8
Anf. 7 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	9
§ 10 Svar på interpellation 2021/22:283 om åtgärder mot skuggsamhället.....	9
Anf. 8 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	9
Anf. 9 LUDVIG ASPLING (SD).....	10
Anf. 10 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	11
Anf. 11 LUDVIG ASPLING (SD).....	12
Anf. 12 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	13
Anf. 13 LUDVIG ASPLING (SD).....	13
Anf. 14 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	14
§ 11 Svar på interpellation 2021/22:293 om återvändarverksamheten	14
Anf. 15 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	14
Anf. 16 MARIA MALMER STENERGARD (M)	15
Anf. 17 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	16
Anf. 18 MARIA MALMER STENERGARD (M)	16
Anf. 19 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	17
Anf. 20 MARIA MALMER STENERGARD (M)	18
Anf. 21 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	19
§ 12 Svar på interpellation 2021/22:295 om skuggsamhällets omfattning	19
Anf. 22 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	19
Anf. 23 MARIA MALMER STENERGARD (M)	20
Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	21
Anf. 25 MARIA MALMER STENERGARD (M)	22
Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	23
Anf. 27 MARIA MALMER STENERGARD (M)	24
Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	25
§ 13 Svar på interpellation 2021/22:266 om vargpopulationen	25

Anf. 29 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	25
Anf. 30 JOHN WIDEGREN (M)	26
Anf. 31 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	27
Anf. 32 JOHN WIDEGREN (M)	28
Anf. 33 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	29
Anf. 34 JOHN WIDEGREN (M)	30
Anf. 35 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	30
§ 14 Svar på interpellation 2021/22:282 om den nationella infrastrukturplanen	31
Anf. 36 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	31
Anf. 37 MAGNUS JACOBSSON (KD)	31
Anf. 38 THOMAS MORELL (SD)	32
Anf. 39 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	33
Anf. 40 MAGNUS JACOBSSON (KD)	34
Anf. 41 THOMAS MORELL (SD)	35
Anf. 42 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	36
Anf. 43 MAGNUS JACOBSSON (KD)	37
Anf. 44 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	38
§ 15 Svar på interpellation 2021/22:289 om möjligheten att ta körkort under falsk identitet.....	38
Anf. 45 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	38
Anf. 46 THOMAS MORELL (SD)	39
Anf. 47 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	40
Anf. 48 THOMAS MORELL (SD)	41
Anf. 49 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	42
Anf. 50 THOMAS MORELL (SD)	42
Anf. 51 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	43
§ 16 Svar på interpellation 2021/22:292 om fyrspåret mellan Uppsala och Stockholm	43
Anf. 52 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	43
Anf. 53 JESSIKA ROSWALL (M)	44
Anf. 54 JENS HOLM (V)	45
Anf. 55 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	46
Anf. 56 JESSIKA ROSWALL (M)	47
Anf. 57 JENS HOLM (V)	48
Anf. 58 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	48
Anf. 59 JESSIKA ROSWALL (M)	49
Anf. 60 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	50
Ajournering.....	51
Återupptaget sammanträde	51
§ 17 Svar på interpellation 2021/22:260 om skogens betydelse för klimat och biologisk mångfald	51
Anf. 61 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S)	51
Anf. 62 JENS HOLM (V)	52
Anf. 63 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S)	53
Anf. 64 JENS HOLM (V)	54

Anf. 65 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	55
Anf. 66 JENS HOLM (V)	55
Anf. 67 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	56
§ 18 Svar på interpellation 2021/22:291 om	
 kostnadsutvecklingen inom lantbruket.....	56
Anf. 68 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	56
Anf. 69 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	57
Anf. 70 LARS THOMSSON (C)	58
Anf. 71 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	59
Anf. 72 STAFFAN EKLÖF (SD)	60
Anf. 73 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	61
Anf. 74 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	61
Anf. 75 LARS THOMSSON (C)	62
Anf. 76 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	63
Anf. 77 STAFFAN EKLÖF (SD)	63
Anf. 78 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	64
Anf. 79 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	65
Anf. 80 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	65
§ 19 Svar på interpellation 2021/22:213 om en godtagbar	
 postservice	66
Anf. 81 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	66
Anf. 82 THOMAS MORELL (SD).....	66
Anf. 83 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	67
Anf. 84 THOMAS MORELL (SD).....	68
Anf. 85 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	68
Anf. 86 THOMAS MORELL (SD).....	69
Anf. 87 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	69
§ 20 Svar på interpellation 2021/22:256 om snabbare	
 utbyggnad av elnäten.....	70
Anf. 88 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	70
Anf. 89 LARRY SÖDER (KD).....	70
Anf. 90 CAMILLA BRODIN (KD).....	71
Anf. 91 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	72
Anf. 92 LARRY SÖDER (KD).....	73
Anf. 93 CAMILLA BRODIN (KD).....	74
Anf. 94 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	74
Anf. 95 LARRY SÖDER (KD).....	75
Anf. 96 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	75
§ 21 Svar på interpellation 2021/22:271 om det höga	
 bränslepriset.....	76
Anf. 97 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	76
Anf. 98 THOMAS MORELL (SD).....	76
Anf. 99 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	77
Anf. 100 THOMAS MORELL (SD).....	78
Anf. 101 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	79
Anf. 102 THOMAS MORELL (SD).....	80
Anf. 103 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	80
§ 22 Svar på interpellation 2021/22:274 om elförsörjningens	
 betydelse för jobb och företagande	81
Anf. 104 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	81

Anf. 105 JOHAN HULTBERG (M)	82	Prot. 2021/22:62
Anf. 106 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	83	1 februari
Anf. 107 JOHAN HULTBERG (M)	84	
Anf. 108 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	85	
Anf. 109 JOHAN HULTBERG (M)	86	
Anf. 110 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	87	
§ 23 Svar på interpellation 2021/22:279 om betalsystem för		
publika laddpunkter	87	
Anf. 111 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	87	
Anf. 112 JENS HOLM (V).....	88	
Anf. 113 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	89	
Anf. 114 JENS HOLM (V).....	90	
Anf. 115 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	92	
Anf. 116 JENS HOLM (V).....	92	
Anf. 117 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S)	93	
§ 24 Svar på interpellation 2021/22:281 om de ekonomiska		
förutsättningarna för kommuner med många		
delårsboende	93	
Anf. 118 Statsrådet IDA KARKIAINEN (S)	93	
Anf. 119 JOHAN HULTBERG (M)	94	
Anf. 120 Statsrådet IDA KARKIAINEN (S)	95	
Anf. 121 JOHAN HULTBERG (M)	96	
Anf. 122 Statsrådet IDA KARKIAINEN (S)	97	
Anf. 123 JOHAN HULTBERG (M)	97	
Anf. 124 Statsrådet IDA KARKIAINEN (S)	98	
§ 25 Bordläggning.....	98	
§ 26 Anmälan om interpellationer.....	99	
§ 27 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	99	
§ 28 Kammaren åtskildes kl. 21.16.....	101	